

FIBRA

300
Mb

24,95€
mes

600
Mb

29,95€
mes

POR SOLO **5€**
MÁS!
AUMENTA
FIBRA A **1000^{Mb}**

*En la tarifa de 600Mb

PACKS

FIBRA + FIJO + MÓVIL CON LLAMADAS ILIMITADAS

300
Mb

20
Gb

34,95€

25
Gb

35,95€

50
Gb

38,95€

150
Gb

50,95€

FIBRA+FIJO+MÓVIL (HASTA 3 LÍNEAS CON GB COMPARTIDOS + ILIMITADAS)

300
Mb

50
Gb

44,95€
mes

70
Gb

48,95€
mes

150
Gb

56,95€
mes

600
Mb

50
Gb

48,95€
mes

70
Gb

52,95€
mes

150
Gb

60,95€
mes

1000
Mb

50
Gb

52,95€
mes

70
Gb

56,95€
mes

150
Gb

64,95€
mes

CONSULTA MÁS
OPCIONES EN:

TARIFAS VÁLIDAS PARA ALFARP, LLOMBAI, CATADAU Y PORT SAPLAYA.
CONSULTA EL RESTO DE POBLACIONES EN:

TE ESPERAMOS EN
IBOX GROUP!
Reino de Valencia. 11
46195 LLOMBAI (Valencia)

info@airsip.es
www.airsip.es

96 314 31 61

LLOMBAI • FESTES 2023

EN HONOR A
Sant Francesc de Borja
DEL 18 AL 27 D'AGOST

La portada del llibre recrea una posta de sol d'Estiu a Llombai, plena de simbologia matisos i una atmosfera màgica on conflueixen els últims instants del dia amb l'arribada de la nit.

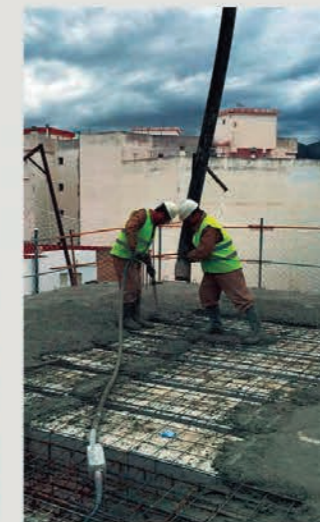
Inspirada en el Tello amb tocs festius del poble però sense perdre l'essència rural i tranquil·la, potenciem el paratge natural del qual gaudim.

Disseny realitzat per **Coral Dissenyadora**

SERVICIOS

- Estructuras
- Cimentaciones
- Todo tipo de obra en general

Sumari

02-08	Saludes
10-58	Col·laboracions literàries
57-101	Educació, cultura i esport
102-103	Regina 2023
104-105	President festes 2023
106-110	Festers i festeres 2023
111	Patges
114-118	Programació actes
119-176	Guia comercial

Salutació

Alcalde de Llombai

Salvador Climent

Un nou camí

Caminar estos dies per Llombai s'ha convertit en un fet nou, ha adquirit un sentit diferent. Habitualment ho feia com a veí que anava a comprar, a la biblioteca, a la música, a fer gestions... Continue sent Voro però ara camine amb la il·lusió, l'orgull i el privilegi de poder representar el poble on he nascut, d'encetar una nova etapa.

Sé que no camine a soles i que tenim molts reptes per davant que afrontarem amb el valor afegit del treball en equip, des de l'acord, el consens, la igualtat i la inclusivitat.

Estar al costat del poble, escoltar la gent, resoldre els seus problemes, millorar el dia a dia són els propòsits que marcaran la nostra agenda. No deixarem de banda els suggeriments, inquietuds i propostes que ens

adreceu per fer de Llombai un poble agradable, dinàmic i més viu.

I açò, precisament és el que volem que ocorregui en les festes d'enguany. Volem que la gent isca al carrer, que participe i disfrute dels actes que s'han organitzat. Una gran varietat d'activitats perquè gran i menuts passen uns dies de diversió i entreteniment.

Les nostres festeres, festers i acompanyants seran els principals protagonistes, els responsables que esta festa vibre i òmpliga els carrers d'amistat i alegria. Estaran acompanyats de les associacions i de totes aquelles persones que fan que la festa siga possible.

Continuaré caminant pels carrers de Llombai, i estos dies espere trobar-me amb vosaltres per participar-ne plenament. Des de l'Ajuntament vos convidem a disfrutar de les Festes Patronals amb harmonia i germanor.

Salutació

Regidora de Festes

Mª José Lloria

|4|

Benvolgudes veïnes i veïns de Llombai,

El primer que vull fer es presentar-me a tots vosaltres. Soc Mª José Lloria, la nova regidora de festes, càrrec que he pres amb moltes ganes i amb molta dedicació.

Aquest any, encara que amb menys temps del que m' haguera agradat, agafe aquest càrrec amb tota la il·lusió, per donar a Llombai unes magnífiques festes patronals. Aquestes festes en honor al nostre Sant Francesc de Borja, amb tanta història i símbol per al nostre poble.

Ningú pot dubtar la importància que tenen per a tots nosaltres, però sobretot per a les nostres Festeres i Festers, que com cada any, també esperen amb il·lusió i treball al llarg de l'any l'arribada de les seues festes, les festes on ells ens representaran. I encara que fa sols dos mesos que la nostra aventura va començar, des de l'Ajuntament ens fem costat uns als altres.

Finalment, sols em queda desitjar-vos que passeu unes magnífiques festes, amb alegria, germanor, coneixement i, sobretot, unes festes màgiques.

VISCA LLOMBAI!

Corporació Municipal 2023-2027

EN SALVADOR CLIMENT PELLICER (IPL-COMPROMÍS)
ALCALDE PRESIDENT

EN RAMON GÓMEZ BERNABEU (PSPV-PSOE)
Tinent d'Alcalde, Regidor d' Esports i Sanitat

N' ELISA MORAGÓN LAHOZ (IPL-COMPROMÍS)
Tinent d'Alcalde, Regidora d'Educació, Cultura, Juventut i Igualtat

NA M JOSÉ LLORIA GARCÍA (PSPV-PSOE)
Tinent d'Alcalde Regidora de Festes, Hisenda i Benestar Social

NA TRINITAT LLISO ESTEVE (IPL-COMPROMÍS)
Regidora, Comerç, Economia i Turisme

N' ANSELMO CARDONA PUIG (PSPV-PSOE)
Regidor, Agricultura i Medi Ambient

EN JOSÉ FORÉS SANZ Regidor (PP)

EN JOSÉ LUIS CLIMENT CERVERA Regidor (PP)

NA SUSANA TRINIDAD QUEROL CONCHELL Regidora (PP)

NA VICTORIA CASES PARRILLA Regidora (PP)

EN JAVIER BISBAL GARRIDO Regidor (PP)

Jutge de pau

Juanma Lahoz

En la meua condició de Jutge de Pau, vull donar-vos la benvinguda un any mes a les festes d'Agost.

El meu desig és que tots els veïns de Llombai i de les poblacions properes passen unes bones festes amb un comportament respectuós perquè d'aquesta manera gaudim més i millor.

Vull donar també l'enhorabona a la Corporació Municipal que acaba d'encetar una nova etapa de govern i desitjarlos una ferma gestió i encert en totes les seues decisions. Al mateix temps donar les gràcies a la Corporació anterior per tot l'esforç que han posat per aconseguir els assoliments establerts i com no pel suport que he rebut de la seua part.

Ja s'acosten les festes d'Agost i alla on ens trobem estem desitjant passar-les amb els nostres amics i familiars.

Com Jutge de Pau us dic que no abandonaré la meua tasca d'ajudar a tot aquell que ho necessita.

També vull enviar des d'ací la meua salutació, i els meus millors desitjos per al futur.

Us desitge també molta salut per a poder continuar gaudint de totes les bones coses que ens esperen.

Sempre és temps d'unir-nos i junts fer poble, fer Llombai.

M.I. AJUNTAMENT DE LLOMBAI

Ple, en Sessió Extraordinària, celebrat el dia 24 de Maig de 2023

Acorda, per unanimitat de tots els grups polítics amb representació municipal,

DESIGNAR A D. VICENTE SANZ VIÑUELAS
COM A CRONISTA OFICIAL DE LLOMBAI.

En base als mèrits del designat, i per la seua vinculació, treball i interès per la història i la cultura del municipi, Llobai torna a tindre un cronista per a guardar, conservar i difondre la seua història, passada i present, així com per a vetlar per la seua cultura i tradicions.

Polícia Local de Llombai

Amb l'arribada de les festes patronals em complau enormement aprofitar l'oportunitat que em brinda la regidoria de festes per a dirigir-me a tots vosaltres.

Constitueix per a mi un vertader honor tindre l'oportunitat de saludar-vos, en la meua nova condició de Cap de la Policia Local de Llombai, així com en el nom dels companys que componem la Policia, i volem desitjar-vos unes bones festes d'agost.

És important entendre que la seguretat es dirigeix a combatre els problemes que es donen, tenint en compte les necessitats i demandes dels veïns, acon-

seguint així la solució dels mateixos. I per a això és fonamental que la Policia assumisca el compromís de servei que li uneix al municipi.

Des de la Policia Local de Llombai, desitgem que les festes se celebren en harmonia, respecte i tranquil·litat, perquè el bon ambient, la solidaritat entre veïns i amics abanderaren una vegada més la celebració de les festes; però també volem insistir en la responsabilitat i el coneixement de la gent.

Tota la plantilla, que tenim el privilegi de formar la Policia local de Llombai, vos desitja que gaudiu d'unas bones festes.

Protecció Civil de Llombai

En primer lloc, des de l'agrupació de Protecció Civil de Llombai, volem donar les gràcies a l'Ajuntament per l'espai que ens dona en el llibre de festes, donar també les gràcies a l'antiga corporació i l'enhorabona a la nova.

L'Agrupació de Llombai sempre està al costat del poble, en festes, tradicions etc.. És un orgull per a totes i tots els voluntaris treballar per al poble, en el temps actual es necessita del voluntari, és per això que demanem a la gent més jove i no tant que s'apunten, que segurament els omplirà de satisfacció i orgull treballar per al poble, és el més gratificant que hi ha. Com sabeu col·laborem amb altres pobles com ells col·laboren amb nosaltres. Aquest any tenim previst unes xarrades en el col·legi

per fer vore que és el voluntariat, així com unes demostracions amb bombers i Guardia Civil.

Esperant que gaudiu d'unes festes d'estiu en honor a Sant Francesc de Borja en germanor, bon estiu!

Agents Mediambientals

Un any més aprofitant la invitació de l'Ajuntament per a participar en el llibre de festes em dirigisc a vosaltres per a comentar-vos les problemàtiques mediambientals que ens afecten. Enguany vull tractar el tema de les espècies invasores.

Què es una espècie invasora?

Son les plantes i animals d'altres llocs de la terra que poden envair els espais naturals de la Comunitat Valenciana i poden afectar a les nostres espècies de flora i fauna, provocar pèrdues econòmiques i causar greus problemes sanitaris.

El cas mes greu seria les invasions biològiques, quan una planta o un animal que no està present de manera natural en un territori s'adapta a ell, l'ocupa per complet i exclou a les espècies autòctones.

Estes invasions es produeixen per l'alliberament en el medi natural de plantes i animals de manera accidental o intencionada, per exemple: fuga d'animals en una granja, abandonament de mascotes, abocaments de restos de poda de jardineria o la introducció d'espècies cinegètiques i piscícoles.

Què podem fer nosaltres per a evitar les invasions biològiques?

Si adquirim animals exòtics o tenim en el jardí plantes exòtiques és molt important que ho tinguem de manera responsable i tenint en compte les següent normes:

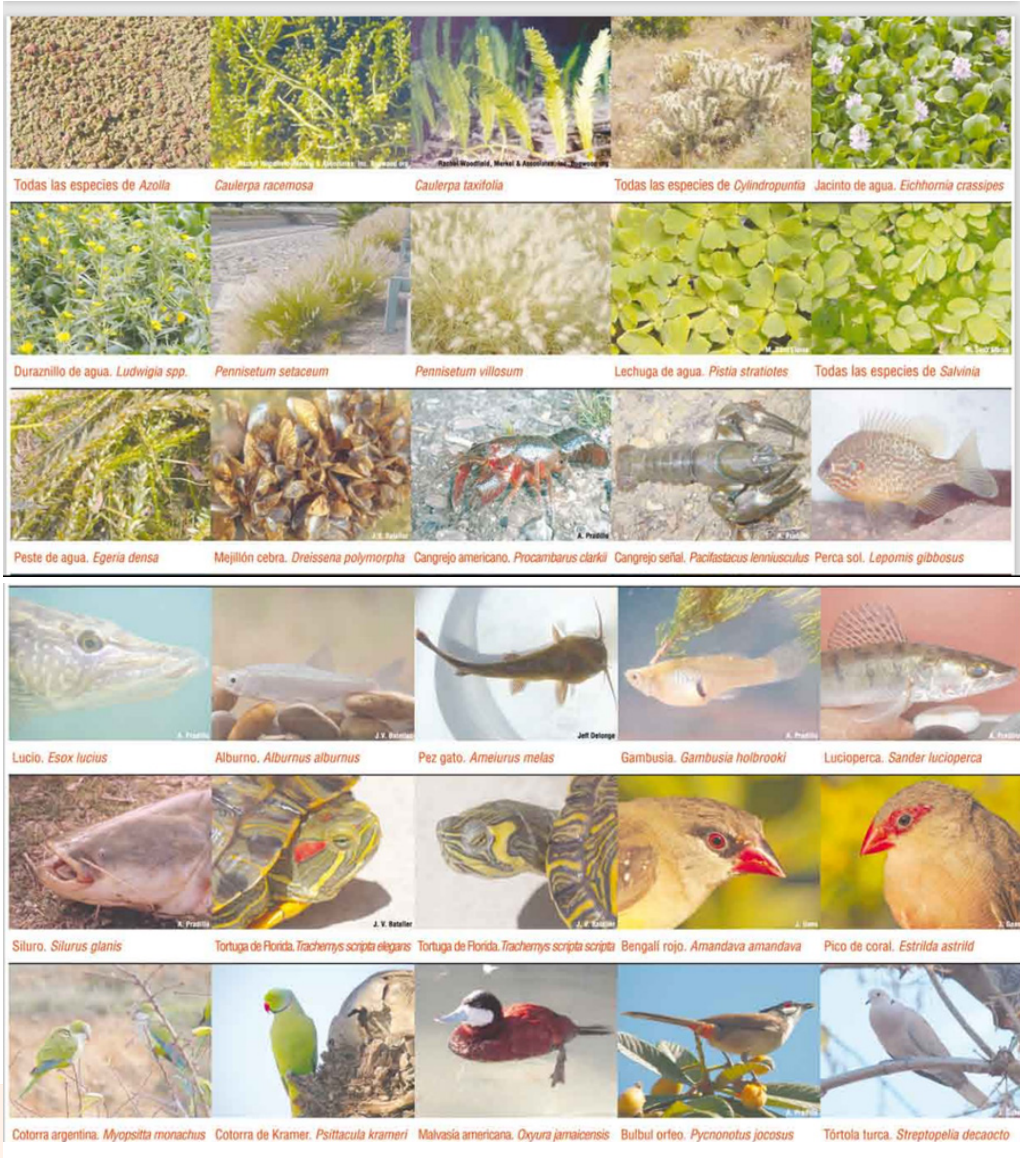
- No abandones les teues mascotes en el camp.
- No abandones les restes de poda de plantes exòtiques en el camp, contacta amb l'Ajuntament.
- En ningú cas alliberes espècies exòtiques en el medi natural amb fins cinegètics o piscícoles.
- Si vas a pescar neteja els teus equips per a previndre la dispersió de fases larvàries d'espècies invasores.

- Utilitza en el teu jardí preferentment plantes autòctones. Hi ha un manual molt útil en aquesta adreça <http://cma.gva.es/jardineria>

- Comunica la presència de plantes o animals exòtics als tècnics dels parat-

ges naturals, als Agents Mediambientals a la Policia o per correu electrònic a: invasoras@gva.es

Fotos d'algunes de les espècies exòtiques invasores més habituals

Agencia de lectura municipal Sant Joan

Teresa Esteve Guillén. ENCARREGADA DE LA BIBLIOTECA

Un any més des de les pàgines del llibret de festes intentem oferir a tot el poble una xicoteta mostra del que ha esdevingut a la biblioteca des de l'estiu passat.

Junt amb les biblioteques del projecte Zona llibre zona lliure a octubre de 2022 celebrarem **el dia de les biblioteques**, 24 d'octubre, amb activitats per a totes les edats:

- per als adults al Club de lectura ens reunirem amb l'escriptora Elena Fora per parlar de la seva novel·la Els silencis del carrer de l'Arc
- per als joves de 12 a 18 anys es van

lliurar els premis del Concurs de Book-tràilers a Guadassuar

- Almudena Francés va impartir el taller La literatura valenciana com a estímul del pensament als/les alumnes de quart
- els més xicotets amb el contacontes i escriptor Carles Cano feren La volta al món en 5 contes.

A més a més, s'han fet **3 sessions de L'hora del conte** amb temàtiques diverses; R-contem pel medi ambient de La titella, la bebeteca (Algunes)... coses importants d'Eva Andújar i La bruixa xocolata de Sílvia Colomer. Amb el **taller** d'Ana Canet "El fascinant món dels dinosaures" jugarem a ser paleontòlegs.

4 d'octubre 2022 Club de Lectura amb Elena Fora

18 d'octubre 2022 Contacontes Carles Cano

2 de març 2023 Bebeteca Eva Andújar

24 de novembre 2022 El fascinant món dels dinosaures d'Ana Canet

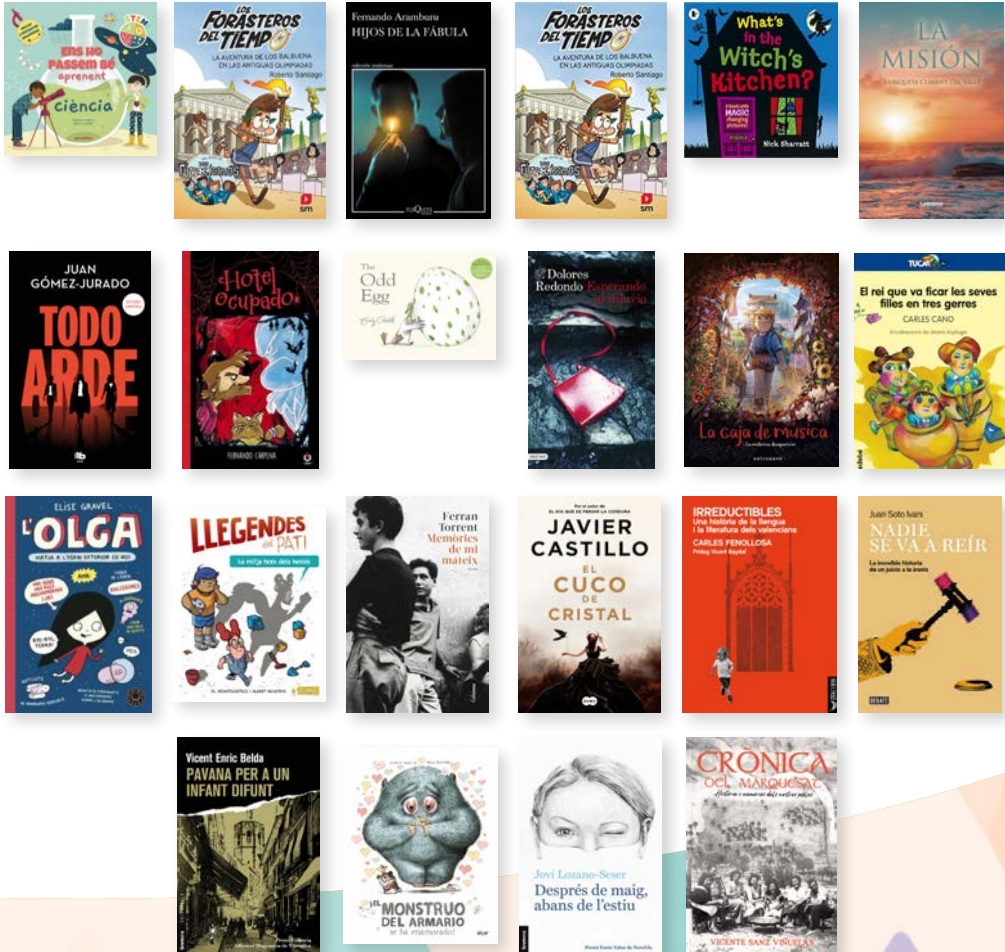
En la campanya de visites escolar tots/es els/les alumnes del **CEIP Sant Francesc de Borja** en 15 sessions pogueren gaudir dels contes amb el Gran Jordiet. També es feren 5 sessions de formació d'usuaris per als cursos de primer, tercer i cinquè.

Al Club de lectura hem llegit un total de 5 llibres, Los asquerosos de Santiago Lorenzo, Lluvia fina de Luis Landero, La vispera de casi todo de Víctor del Árbol i per últim Mater de Martí Domínguez obra i autor al voltant dels quals ens reunirem més de 100 persones en la Trobada de

Clubs de lectura de Zona lliure zona lliure a Guadassuar.

El club de lectura porta ja 6 anys funcionant i durant estos anys hem llegit 30 novel·les que estan a la biblioteca a la vostra disposició.

Passeu un bon estiu i gaudi de la lectura ! Bones festes!

Llombai familia de Dios y del prójimo

P. JHON EMIR DUGARTE

Llombai tierra de frailes y de hijos con fe, despertemos y miremos nuestra trayectoria para celebrar aquello de lo cual siempre nos gloriamos que es esa historia de vida, de amor y de verdad convencidos de algo más allá de nosotros mismos y entre nosotros mismos.

Han llegado los días de encontrarnos como familia, hermanos, primos, hijos, compañeros de camino marcados por una razón que nos identifica y es el ser parte de este terruño bendecido y privilegiado.

Os digo como sacerdote de estas tierras en las que doy gracias a Dios por ser parte de vuestra historia, de vuestras lágrimas, de vuestras sonrisas, del crecimiento de vuestros hijos y de la partida de vuestros seres amados que os dieron la vida, ahora el momento de celebrar en casa y familia, es el momento de abrirnos a la gracia y la riqueza del momento. ¿Qué celebramos? Celebramos la vida, celebramos el nacimiento de nuevos hijos, celebramos los viejos y nuevos amores, celebramos los amigos de siempre y los nuevos que llegan, celebramos los nuevos proyectos, las nuevas carreras, los nuevos empleos y en general la vida de siempre con la novedad del ahora.

Toda esta celebración se traduce en la alegría de nuestros niños hace florecer las calles de nuestro pueblo, en el disfrute de nuestros abuelos en cada cena o comida, el grito y el baile de nuestros jóvenes y festeros con su vitalidad interminable y sus esperanzas a flor de piel. Querido Llombai la Vida no se compone de los grandes envoltorios sino de las grandes esencias, esa esencia especial y de eso sabes tú querido pueblo, una esencia con olor a casa, con abrazo de familia

así como el beso y la ternura del amor que jamás se va.

Cantemos, bailemos, disfrutemos siendo siempre un regalo en el mundo. Cuando sabes que eres un regalo para los demás no solo vives las fiestas del 2023 buscando que te hagan reír sino haciendo reír a los importantes y significativos de tu vida. San Francisco de Borja en cuyo honor celebramos estas fiestas es el hombre del corazón grande pero también de las grandes renunciaciones tan solo porque fue capaz de dar en su corazón un peso grande a lo que verdaderamente importaba antes de que fuera demasiado tarde. Querida familia de Llombai disfrutemos cada instante de estas fiestas sabiendo siempre que la finitud del tiempo es la añoranza de la eternidad. Dios, la Virgen y San Francisco de Borja les bendigan y les acompañen en cada momento de sus vidas.

Con Mucho Cariño

Historia de Llombai escrita a cuatro manos

Arturo Climent Bonafé
Canónigo de la Santa Iglesia. Catedral de Valencia

El pasado 16 de junio tuve el honor de presentar el libro Historia de Llombai escrito por dos insignes llombainos: D. Vicente Bisbal Del Valle y D. José Forés Lahoz. Ofrezco un breve resumen de lo que dije en esa celebración en la nueva plaza Camunitat Valenciana.

Los autores, ambos amantes de Llombai, han querido con sus escritos homenajear a su pueblo divulgando su historia. Hoy nosotros les homenajeamos a ellos, ya no están entre nosotros, pero sí, esta obra que les hace presentes.

D. Vicente Bisbal buceando por los archivos, digamos que escribiendo la historia antigua de Llombai y D. José Fores publicando la historia de cada día con sus protagonistas, es decir, la historia reciente de nuestro pueblo. Los dos juntos nos ofrecen una gran obra escrita a cuatro manos.

D. José Forés Sanz, actual alcalde de Llombai, me pidió que escribiera el prólogo del libro y también que hoy presentara el libro. Lo hago con admiración y respeto, también con cariño hacia los dos autores con inmensa gratitud.

La primera parte se debe a D. Vicente Bisbal. El autor nos coloca en el inicio de la historia de nuestro pueblo, en el momento en que el rey D. Jaume reparte sus posesiones reconquistadas entre aquellos varones que le han ayudado a conseguir las entre ellos figura Aledua y Llombai – Alumber – con Catadau situados en el Valle de Alcalá.

D. Vicente conoce in situ este hermoso

Valle que va describiendo con exactitud. Ha estudiado a fondo todo lo referente a datos importantes que entretrejen nuestra historia. Dice: “Salimos de Alumber al que los historiadores identifican con nuestro Llombai. Pero tendremos que esperar al siglo XIII para poder leer en vocablo Lombay”.

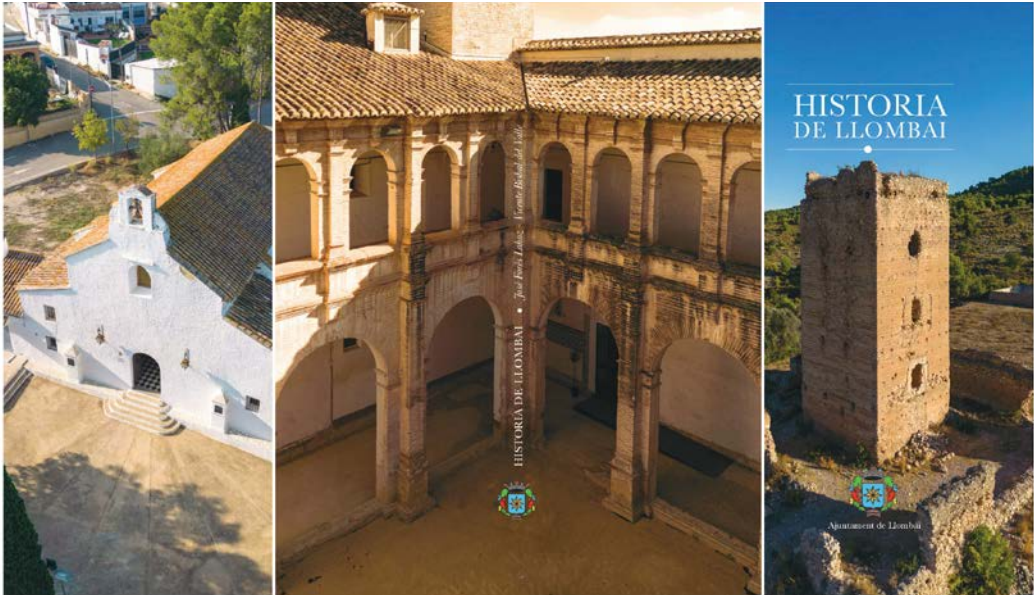
En este estudio D. Vicente no esconde su amor a la investigación y cada perla que logra encontrar entre los papeles de los archivos nos la regala en sus libros.

Quiere con “el sudor de su frente” componer la historia partiendo de los inicios, constatando y documentando cada paso que descubre en los archivos, “verdadero tesoro en papel”, como yo digo ante estos focos de historia.

El trabajo de D. Vicente, es digno de alabanza por su constancia y perseverancia. Se lo he manifestado muchas veces y le he alabado esa entrega a la investigación y al estudio amoroso.

En esta obra D. Vicente Bisbal nos cuenta los inicios de nuestra historia y llega hasta el siglo XX con el pleito de Aledua. Con mucha claridad y finura, D. Vicente con datos en la mano nos describe lo que ocurrió en los años cincuenta del siglo pasado. Y lo trata con riguroso detalle nombrando a personas de Llombai que trabajaron lo increíble por lograr un final feliz y justo.

D. Vicente una vez jubilado se entregó a la investigación. Cada año nos regalaba, por medio del “Libre de festas d’ Agost” sus logros que enriquecían nuestra histo-

ria. Muchas veces se lo he manifestado: “Vicente, cuanta luz arrojas sobre nuestra historia, tan llena, tan viva, tan brillante. Estaremos en deuda contigo siempre. ¿Cómo puedes encontrar tantos datos, tantos documentos?”.

Esta historia que nos cuenta en la primera parte del libro es la raíz del árbol de la historia actual que es sostenida y alimentada por la savia recogida en las raíces. Se ha dicho que un pueblo sin raíces es un pueblo que se tambalea y cae y al caer desaparece.

D. Vicente nos muestra la riqueza que esconden las raíces de Llombai, pueblo grande por su gente, sus acontecimientos y por el crecimiento permanente hasta llegar a la Edad Moderna.

Poco a poco hay que leer, más bien, estudiar, el texto que D. Vicente nos regala en esta primera parte de la obra. Y, ojalá, podamos ofrecerla, sobre todo, a las nuevas generaciones. Lo repito muchas veces, los niños y los jóvenes deben conocer la historia de Llombai, sus monumentos naturales, sus parajes, sus manantiales, sus montes. Por eso es preciso leer este libro,

tenerlo a mano siempre y empaparse de su sabiduría. A ver si lo logramos entre todos.

Segunda parte

La segunda parte del libro se debe a la magistral pluma de D. José Forés Lahoz, maestro entregado a la prensa e informador genial que desde los 19 años comenzó sus investigaciones en el Archivo del Reino de Valencia sobre la Carta de Puebla, tan importante y valiosa para nuestra historia.

Y comienza el texto del libro “Historia de Llombai”, 300 años después de aquella interesante Carta de Puebla, describiendo las viñas, algarrobos y olivos. Era nuestra agricultura en los años primeros del siglo XX.

Se entretiene con la vendimia, de donde salía nuestra “famosa mistela”, riqueza de Llombai, hasta no hace muchos años. Qué pena que desaparecieran todas las viñas y con ellas el vino de Llombai.

Pepe Forés concedor de esa riqueza ilustra su estudio con fotografías y artículos escritos por su pluma y publicados en-

tonces por el periódico Levante en el año 1954. Lo mismo hace con los algarrobos y los olivos. Era Llombai, y con estos elementos se vivía en nuestro pueblo y con cierto pesar dice: “Adios a la uva”.

Pasa a la huerta describiendo las partidas rurales que, regadas por el agua del río Magro, iba a cambiar poco a poco la fisonomía de Llombai.

Pepe señala con mucho acierto el nacimiento de la Cooperativa y citando mi libro Historia de la Parroquia de la santa Cruz, afirma que el trabajo realizado por el párroco D. Dionisio Esteve es “la abuela” de nuestra actual Cooperativa.

Avicultura, la piel, centro industrial, nueva riqueza para el pueblo. Interesante es la relación de los nombres que confirman la toponomía del término de Llombai que Pepe Forés nos ofrece, perla curiosa para muchos desconocida.

Sigamos. Impresionante la descripción del río Magro. Cuando quiere, Forés nombra nuestros monumentos, comenzando por el Castell de l’Aledua, - hoy propiedad del pueblo -, gracias a la gestión tan acertada llevada a cabo por su hijo, hoy alcalde de Llombai. Le sigue el Templo parroquial y su claustro, obra de nuestro querido marqués san Francisco de Borja, ermita de sant Antoni, Torre-campanario de la Casa de la Vila; los parajes naturales que podemos disfrutar en Llombai: Els Cerros, el Tello, la Colaita y Cova de les Maravelles.

Esta obra de Pepe Forés recuerda y describe la historia reciente de nuestro pueblo. Les invito a leerla con interés porque está escrita con inmenso cariño, como han sido siempre los artículos de prensa, escritos con mucho corazón.

La Falla, la Biblioteca municipal “Sant Joan”, la Colonia llombaína. No se le escapa nada. Las tradiciones, Sant Antoni, la Marquesa de Llombai y no quiero dejar de señalar el capítulo interesantísimo que

él titula: “Ciento cinco notables”. ¡Qué enorme trabajo! Se disfruta leyéndolo y saboreándolo.

“Ciento cinco notables” Interesantísimo apartado donde, comenzando por la Marquesa Dª Angela, va recorriendo los tiempos y anotando los hombres y mujeres de Llombai que por una u otra razón han sobresalido. Es un faenón tremendo. Pero Pepe consigue 105 notables.

Interesante la cronología de los siglos XX y XXI. Entusiasma su lectura tan clara y detallada. No me explico cómo Pepe pudo realizar este trabajo precioso, interesante, veraz e ilustrado. Ya por este apartado vale la pena la lectura de esta obra que marca nuestra historia.

Y finalmente le sigue: “Imágenes para la historia” con fotografías interesantes que alegran el corazón. Reportaje que recuerda a tantos llombaínos que ya no están con nosotros.

Qué hermoso es recordar a nuestros antepasados, ver sus fotografías, agradecer sus vidas y sus obras. Aquí disfrutarán a la gana repasando las páginas.

La obra de D. José Forés Lahoz es, repito, un monumento que no debe faltar en ningún hogar llombaíno y que de manera especial debe ilustrar y formar a las nuevas generaciones, para que conozcan nuestras raíces tan importantes.

Me alegra mucho haber presentado este libro. Expreso mi admiración, gratitud y cariño a D. Vicente Bisbal del Valle, por su trabajo de investigación que no tiene precio y a D. José Forés Lahoz, que con maestría ha sabido ofrecernos nuestra historia moderna y contemporánea.

Dos grandes lumbreras, dos grandes llombaínos, dos monumentos humanos que dan brillo a nuestra historia.

In Memoriam semper.

AULA DE LA NATURALEZA

La Biodiversidad del “Marquesat”

Francisco Medina Lloret

Abrimos la ventana del aula de naturaleza, recalcando que por culpa del cambio climático el desajuste ecológico cada vez es mayor. Este año no ha sido una excepción.

Pero ¿Realmente nos afecta? Cualquier persona que trabaje en el sector primario o simplemente se preocupe por su entorno, habrá observado o padecido el adelanto palpable en la floración de las plantas o árboles, hecho que pone en riesgo no solo las cosechas sino también la biodiversidad.

La naturaleza esta sincronizada y al igual que lo comentado anteriormente, también es evidente que, en las últimas décadas, muchas aves urbanas como Golondrinas, Aviones comunes (anidan en las fachadas de casas del Marquesat) y los Vencejos están adelantando su migración en primavera.

Este año, en su llegada primaveral, han tenido mejores condiciones climatológicas, no han tenido lluvias tan persistentes como el año pasado y han encontrado más insectos para poder alimentarse.

Nuestras Aves migratorias estivales de Medios Agrícolas y montañosos.

Este año vamos a aprender sobre las aves estivales que se encuentran en las zonas agrícolas y montañosas de nuestro entorno. Espero que después de esta pequeña explicación podáis reconocerlas cuando salgáis a disfrutar de nuestra preciada naturaleza.

Cuando llega el buen tiempo, las aves también se suman a esos días luminosos, poniendo una nota de color y movimiento, una nota de vida.

Las especies más destacadas que nos llegan en la migración estival, periodo que comprende del mes de marzo al de septiembre son:

El Abejaruco (*Merops apiaster*) conocido como “El Avellerol”. Es el ave que más podemos observar en primavera y verano. Como podemos ver en la foto es bellísima e inconfundible gracias a su cabeza canela, su pecho azul, su vientre verdoso, su cuello amarillo y la lista negra que adorna su ojo, además de su pico típico de insectívoro.

Suelen estar alrededor del río, donde hacen los nidos en los taludes de tierra, que consiste en túneles que escarban ellos mismos.

¡Escanéame!

La Tórtola europea (*Streptopelia turtur*). Muy conocida por los cazadores. Al estar en declive debido al avance de la agricultura intensiva en toda España, está en una moratoria que prohíbe su caza.

Abunda por los alrededores de las urbanizaciones. Se puede ver algunas parejas por El Estepar, El Castellar, La Cañada.

¡Escanéame!

¿Conoces la diferencia entre la Tórtola Europa y Turca?

La Paloma torcaz (*Columba palumbus*). Esta ave seguro que las habéis visto por término. Del tamaño de los palomos de la suelta, de color gris uniforme con unas manchas blancas en los lados del cuello, el ojo es de un amarillo muy intenso.

Se alimenta de frutas, yemas y hojas de los árboles. Mirad si es famosa que hasta tiene un poema.

¡Escanéame!

La Oropéndola (*Oriolus oriolus*). En valenciano también se le denomina “**Menja figues**” ya que frecuenta las higueras. En nuestro termino frecuentaban las higueras que bordeaban els caixers de la Séquia Mare y la Séquia d’Alginet. Actualmente, habita en los barrancos: Del Arquillo, De Ferrando ,De Flor de Lis y los que confluyen alrededor Del Edua.

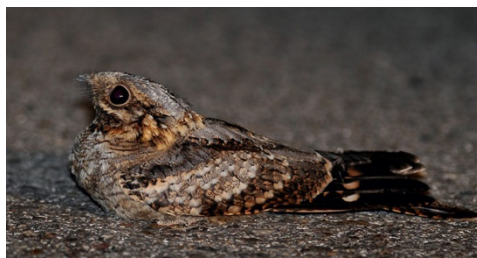
La Oropéndola tiene el tamaño de un estonio, de color amarillo intenso como las flores de las ginetas. Se alimenta de insectos y pequeños frutos.

¡Escanéame!

Si paseáis por el campo seguro que la habéis oído en alguna ocasión ya que su canto es muy intenso.

El Chotacabras (*Caprimulgus europaeus*) también conocido como “**Engaña pastors**”. Este segundo nombre es debido a que cuando está parado en los caminos, al acercarse algún caminante (pastores), hace vuelos cortos y vuelve a pararse a

los pocos metros. Finalmente se cansa y se escode hasta que nos alejemos, para volver al mismo sitio.

Como se puede ver en las fotos, tiene un color pardo grisáceo barbado con blanco. Su tamaño es algo menor que el de un Palomo con alas largas acabadas en punta. Es llamativo el enorme pico que mantiene abierto para capturar los insectos. Es un ave de costumbres nocturnas y se alimenta de insectos sobre todo polillas a las que captura con un enorme pico al anochecer y al amanecer.

He constatado por varios conocidos, que residen en espacios abiertos, por la noche oían un sonido parecido al zumbido de una alarma y que en realidad es el canto de nocturno del Chotacabras.

¡Escanéame!

Se les puede ver parados por los caminos que confluyen a los dos lados del río Magro y también al principio del camino del Portichol.

El Autillo (*Otus scops*): Rapaz nocturna del tamaño de un mochuelo, pero más estilizada.

Al igual que los Aviones comunes “Oronetes de cua blanca” es de las primeras en llegar de África y de las últimas en marcharse.

Tiene un color pardo oscuro con franjas más claras para pasar desapercibido cuando esta posado. Debido a su pequeño tamaño, sería un buen alimento para los Búhos reales.

¡Escanéame!

Se alimenta de insectos grandes (escarabajos, grillos, etc.) y en época de cría caza algún roedor. Se pueden oír por la zona de la urbanización de la Ponderosa, la Atalaya. Aprovecha la luz de las farolas para cazar insectos.

El Alcaudón común (*Larnius senator*). Su tamaño es entre un estornino y un gorrión. Tiene un color rojizo y blanco, su cola es mediana mediana. Se alimenta de lagartijas, insectos grandes y algún pájaro pequeño. Posee un pico ganchudo y a pesar de que tiene garras, estas no son

Lo suficientemente fuertes para poder despiezar a sus presas. A estas las clava en alguna espina para que le sirva de apoyo y va estirando de ellas.

De ahí su nombre en valenciano “Bochi” de verdugo.

Pasa el verano por zonas montañosas con abollado y matorrales dispersos como: El camino D’Estepar (donde con paciencia no es difícil verlo) y en toda la planicie de la Mala y el Sogrony.

Un ave de la misma familia es Alcaudón real, de mayor tamaño, color gris con cola larga, lo tenemos todo el año, se suele ver entre el camino Valencia y el Bornaig.

El Crialo (Glamator glandarius)

Tiene un tamaño medio, sus colores son verdosos, crema y negro y su cola es larga.

Esta ave llega a nuestro término atraída por el gran número de Urracas. Esta ave llega a nuestro término aprovechando la expansión de las Urracas, ya que parasita sus nidos.

Trabajando en pareja, el macho de Crialo incomoda a la Urraca que se encuentra

en proceso de incubación, para que salga de su nido y, en ese momento, es cuando la hembra de

Crialo aprovecha y pone su huevo y lo deja en ese nido para que se lo críe la Urraca.

Es muy escaso en nuestro término, yo solo he visto una pareja por la zona del D’Edua.

En conclusión, todas estas aves que aquí se han descrito se desplazan muy poco de su territorio, por lo que, con mucha paciencia igual podéis ver alguna de ellas. Quiero comentar, que en la migración de primavera también llegan hasta una quincena más de especies, pero al ser más pequeña pasan desapercibidas.

Como la mayoría de las especies que nos llegan en época estival se desenvuelven mayoritariamente sobre medios agrícolas y estos están cada año más deteriorados, llegan muchos menos ejemplares que hace unos 10 años.

En cuanto a la recuperación de aves silvestres heridas o con problemas, hay que destacar la implicación de los vecinos, Cabe destacarla recogida y posterior traslado al Centro de Recuperación de fauna del Saler, de un Mochuelo herido en un ala, gracias a un Agricultor que se tomó la molestia de recogerlo.

También hay que agradecer la colaboración de algunos vecinos que se han preocupado de recoger pollos de Vencejo caídos del nido. Cuidadosamente, los han alimentado manualmente con insectos vivos o gusanos llamados tenebrios, hasta que han crecido lo suficiente para echar a volar por sí solos.

Censo de Aviones Comunes “Oronetes de cua blanca”.

Como ya conocéis por otros años, a primeros de marzo, los aviones comunes lle-

gan a nuestro pueblo alegrándonos la vista y el corazón con sus vuelos constantes, con sus piruetas y quiebros.

Este año hemos seguido con censo de “Oronetes de cua blanca” y hemos observado que aun quedando nidos ya construidos de otros años no los han ocupado. Por el contrario, algunos emplazamientos de fachadas que solo había uno, han construido otro contiguo. Son aves que regresar al lugar exacto donde nacieron. Esto se denomina “Filopatía”. Este año en la calle Eufemiano Sola y en la calle Cerda y Reig se han tenido que ampliar alguna plataforma por este motivo.

Quiero recordar que para evitar las molestias que causan sus excrementos se les puede poner unas plataformas bajo del nido.

Ave del año

Por su vulnerabilidad y escasez el ave del año elegida por los socios de la SEO, ha sido el Aguilucho cenizo (*Circus pygargus*). Es un migrador estival, como los antes descritos, pero no podemos ver ningún ejemplar en nuestro territorio.

Un año más y especialmente este que estamos pasando tan seco y caluroso, tenemos que en tener un especial cuidado en las salidas al campo, tanto de los que lo hacemos por distracción como por trabajo. Atendiendo a las recomendaciones y alertas que nos indiquen las autoridades en prevención de Incendios Forestales.

Para finalizar acabamos con el lema del Aula de Naturaleza:

Bones Festes

*“Cuando más se conoce
nuestro entorno y su
naturaleza, mejor
se puede proteger”*

Llombaiballa

GAUDIM DELS BALLS POPULARS DEL MARQUESAT

|24|

“El ball forma part de la nostra cultura. Perquè si un poble deixa de ballar, comença a morir: és un peix que bleixa fora de l'aigua. La dansa és tan harmoniosa com la música, tan expressiva com la pintura i tan suggestiva com les paraules”.

Montserrat Roig

Amb el **LLOMBAIBALLA**, acte que realitzarem pròximament i l'**ALFARBALLA** i el **CATADAUBALLA** que ja hem celebrat, busquem la implicació de tots els participants, gaudir del nostre patrimoni musical i transmetre el goig de ballar al so més nostre. Aquesta proposta vol ser una festa on els protagonistes, vestits de carrer, executen els balls populars del Marquesat lluny d'una posada en escena amb una coreografia fixada com fan la majoria de grups de danses on la finalitat és el lluïment de l'espectacle, així fossilitzen els balls i no existeix la interacció amb el públic assistent que és el que nosaltres busquem. Aquesta és una proposta diferent, una nova visió que pretén comunicar l'estima pels nostres balls tradicionals i la seua difusió digna i seriosa. Hem d'aconseguir que el poble torne a ballar-los, reviscolant les nostres jotes, valencianes, polques, masurques i valsos. Tocar, cantar i ballar les danses tradicionals ens connecta amb els nostres ancestres i així, reviure la música popular i d'arrel, la que naix del poble i és l'expressió del poble.

Volem que tothom se senti protagonista amb els nostres balls, difondre'ls i atraure l'interés dels assistents. Cal buscar com connectar amb el públic i que els participants improvisen només identificar el gènere de ball que s'està interpretant, tal i com es feia antigament, amb espontaneïtat.

Enguany ha participat en l'ALFARBALLA i en el CATADAUBALLA l'alumnat de 4t del CEIP *Sant Francesc de Borja* de Llombai, el grup de danses de *La Lluna* de Catadau, el *Grup d'Iniciació a les Nostres Danses* (format per adults dels tres pobles del Marquesat), l'*Escola de Danses d'Alfarb* i el públic que s'ha unit espontàniament. Estem més que satisfets per la participació de tants balladors i balladores així com del públic assistent i n'estem segurs que obtindrem la mateixa resposta en la imminent primera edició del **LLOMBAIBALLA**. Així, haurèm aconseguit posar en dansa al Marquesat en ple.

ALFARBALLA 2023

CATADAUBALLA 2023

Gerard Juanes i Peris
ESCOLA DE DANSES D'ALFARB
25 anys!

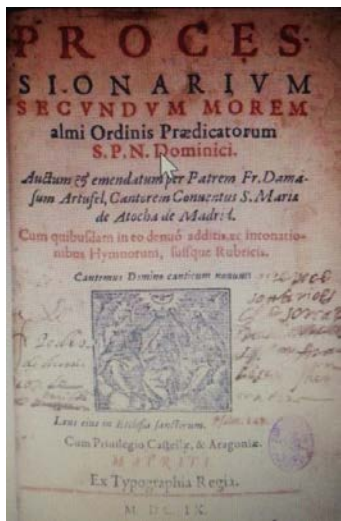
Lope de Vega i la Mare de Déu del Roser de Llombai

Pot semblar curiós i a la vegada sorprenent aquest títol que vincula la imatge de la Mare de Déu del Roser amb un dels autors del Segle d'Or de la literatura castellana però sí que he trobat una relació, just en la peanya.

Félix Lope de Vega y Carpio (1562-1635).

Escorcollant m'he trobat amb uns versos que el poble pla cantava ja al segle XVI i que l'any 1609 es publicaren en un "procesionario" en el que es troben "Las letrillas" sobre el rosari compostes per Lope de Vega a les que s'havia posat música. Els devots les cantaven en les processons mensuals i en les principals solemnitats de la Mare de Déu que els dominics feien als claustres dels convents, pels carrers de les poblacions o en les reunions dels clavaris del Roser.

Els pares dominics predicaven constantment la devoció del rosari, establint la Confraria del Roser per tot arreu, la de Llombai ja consta documentalment en la visita pastoral de 1574. També cal destacar que per influència del convent de Santa Creu, des del repoblament a principis del segle XVII, les esglésies de Catadau i d'Alfarb comptaren també amb una talla i la

respectiva capella dedicada a la Mare de Déu del Roser perquè una de les tasques principals de l'orde de Predicadors va ser la propagació de la devoció del rosari que ells consideraven una preciosa herència, un llegat del seu fundador sant Doménech de Guzmán.

Aquest "procesionario" va ser editat per la *Imprenta Real* de Madrid el 1609 per l'orde de Predicadors. En una espècie d'apèndix hi figura un quadernet que és on es troben els versos de Lope de Vega acompanyats de la notació musical anònima. Es tracta d'una melodia senzilla i popular

En aquest annex o quadernet del “*procesionario*” s’especifica que la composició de Lope de Vega consta de 144 versos i respon a “*la petición de algunos Padres muy graves, con que satisfacía al deseo de todos los Religiosos y Religiosas de la Orden*”. La composició inicia cada misteri amb la següent estrofa:

**“Virgen, divino sagrario,
vuestros gozos cantaremos,
y en ellos contemplaremos,
los misterios del Rosario”.**

El remat o acabament de cada una de les tres parts del rosari (misteris gojosos, dolorosos i gloriosos) conclou amb un prec demanant l’especial protecció de la Mare de Déu sobre els confreres del Roser:

**“Virgen, soberano Erario,
rosa y estrella del día,
conservad, Señora mía,
los Cofrades del Rosario”.**

Talla policroma de la Mare de Déu del Roser de Llombai, segle XVI.

Aquests dos versos de “*Las letrillas*” de Lope de Vega: “*Virgen, divino sagrario*” i “*rosa y estrella del día*” formen part de la invocació de la peanya de la imatge de la Mare de Déu del Roser de Llombai que, segons la tradició, fou donada pel fundador del convent, Francesc de Borja, primer marquès de Llombai. En la restauració de la talla que s’efectuà l’any 1993, sota varies capes de pintura aparegué la següent jaculatòria en la peanya:

ROSA Y ESTRELA DEL DIA * VIRGEN DIVINO ÇAGRARIO * DATNOS SEÑORA VENTURA

El fet que la imatge donada al convent de Santa Creu a mitjans segle XVI tinguera aquesta inscripció en la peanya indica que aquesta jaculatòria ja era popular mig segle abans de la composició de “*Las letrillas*” per part de Lope de Vega. L’autor prendria prestades per a la seua composició dues de les tres invocacions que la imatge de Mare de Déu del Roser porta en la peanya.

Ventura Puig Peris, el tren que no arribà i l'odissea burocràtica

Josep Enric Forés i Rossell

Bonaventura Puig Peris va nèixer al Raval de Sant Roc de Llombai, el dia 13 de novembre de 1859. Ventura era fill de Vicent Puig Marrades, natural de Polinyà, i de Lluïsa Peris Miralles, nascuda a Xàtiva, però de pare llombai, Domingo Peris. Ventura es va casar amb Maria de la Concepció Sena Ortiz, que havia nascut a Llombai el 7 de desembre de 1859 i era filla de Daniel Sena Albuixeh i de Maria Eustàquia Ortiz Sanz, naturals i veïns de Llombai. El casament de Ventura i Concepció es va produir el 8 de juny de 1884 a l'església de Santa Creu de Llombai.

El 8 de juliol de 1891 es va constituir la Sociedad de Carbones Minerales de Dos Aguas y del Ferrocarril del Grao de Valencia a Turís a l'objecte de transportar els vins de la Baronia de Torís i el carbó de les serres de Dosaigües al port de València. Les obres s'executaren per fases i la primera fase, que enllaçava l'Estació de Jesús (València) amb Torrent, es va inaugurar l'11 de novembre de 1893.

Però l'empresa va canviar d'idea i modificà el traçat de la línia. El 27 de gener de 1894 entrava en funcionament el tram que unia Torrent i Picassent. La prolongació de Picassent a Carlet començà a funcionar el 9 de febrer de 1895. Quan s'estava projectant el tram de Picassent a Carlet, s'estudiaren diferents alternatives, una d'elles era construir un ramal entre Carlet i Catadau. De fet, seguint la

Concepció Sena Ortiz

tradició de la companyia de batejar les seues locomotores amb els noms de les poblacions per on passava el tren, se li va posar el nom de Catadau a una locomotora. Però les forces vives, que en aquells temps estaven constituïdes per hòmens exclusivament, s'oposaren amb contundència al projecte “perquè les dones se n'anirien a València a gastar-se el diners”. Siga com siga, el cas és que el tren no va arribar al Marquesat.

El quart tram, entre Carlet i Alberic, estigué operatiu a partir de l'1 de novembre de 1895. El 1912 la companyia va construir un ramal que unia l'Estació de Jesús (València) amb el barri de Natzaret. I l'enllaç entre Alberic i Castelló (de la Ribera) no es va construir fins el 1917. Finalment, el 1924 la Sociedad de Ferrocarriles del Grao de Valencia a Turís va ser absorbida per la Compañía de Tranvías y Ferrocarriles de Valencia.

Estació original de Carlet, construïda el 1892

Bonaventura, que tenia terres i es dedicava al camp, veient el vol que estava prenent el desenvolupament del tren, va tindre la idea de muntar un servei de transport de viatgers de Llombai a l'estació de Carlet i viceversa, que combinava amb el tren. Ventura feia el trajecte amb una tartana tirada per dos cavalls, que ell anomenava Polvorilla i Pajarito.

Ventura, que en casar-se vivia en la casa número 7 del carrer Eufemiano Solá, va dedicar un grapat d'anys de la seua vida a transportar viatgers amb la tartana i en va haver de dedicar altres tants o més a batallar contra l'administració perquè li reconeguera els seus drets. Mentrestant, el matrimoni Puig Peris tingueren cinc fills, quatre xiques i un xic: Gloria, Concha, Pepe, Consuelo i Trini. Degut a l'ofici del pare, les filles eren conegudes en el poble com "les Tartaneres".

A finals de 1911, quan Ventura tenia 52 anys, va decidir deixar el negoci i li'l va traspasar a Justo Peiró González, a qui li va vendre la tartana i els dos cavalls. El 28 de desembre de 1911, Bonaventura Puig Peris va presentar la documentació a l'Ajuntament de Llombai per a sol·licitar la baixa de la seua activitat de trans-

port de viatgers de Llombai a l'estació del tren a Carlet. L'Alcaldia va tramitar la sol·licitud de baixa de "la industria de carruaje transporte de viageros (sic) de Llombay a Carlet" el 19 de gener de 1912, en passar les festes de Cap d'Any, Reis i Sant Antoni. La documentació es va enviar a la "Administración de Propiedades de la Provincia". I en els motius al·legats per a demanar la Baixa adduïa: "haber vendido el carruaje y caballerías a su convecino Justo Peiró González."

El 31 de juliol de 1912 l'Ajuntament de Llombai va presentar una reclamació davant l'Administración de Propiedades e Impuestos i va remetre la comprovació que el carruatge de transport de viatgers, que abans constava a nom de Bonaventura Puig Peris, ara havia passat a nom de Justo Peiró González. I es va produir l'alta de Justo Peiró, però no donaren de baixa en el negoci a Ventura Puig Peris. I ací comença l'odissea.

Passaven els anys, la baixa no arribava i l'administració continuava reclamant-li a Ventura Puig Peris els impostos corresponents al servei de transport de viatgers, com si encara continuara exercint l'ofici. Cansat de la situació, el 3 d'agost de 1915, l'Alcaldia de Llombai va remetre

Rebut expedit a Ventura Puig per Ferrocarriles del Grao de Valencia a Turis

al Delegado de Hacienda una instància firmada per Ventura Puig Peris demanant que es cursara la baixa presentada el 1911 per la indústria que figurava de transport de viatgers.

Però el problema no es va resoldre i es va enquistar. De manera que la burocràcia i inoperant de l'època continuava reclamant a Bonaventura Puig Peris l'abonament d'uns impostos que no li corresponia pagar.

El 12 de juny de 1928, vora 17 anys després que Ventura Puig presentara la sol·licitud de baixa del servei de transport de viatgers en tartana de Llombai a Carlet, l'Ajuntament de Llombai, a instàncies de l'interessat, va redactar un informe firmat per l'alcalde, Eugenio Sanz, on s'explicaven tots els detalls anteriorment exposats.

L'informe de l'alcalde conclouia així: "Consideraciones son estas de índole moral y legal también, puesto que no ha ejercido la industria de que se trata el Ventura Puig desde la fecha indicada, se le debiera relevar del pago de la cuota que viene en la industria de años anteriores, puesto que ya en las mismas viene figurando Justo Peiró González en su sustitución."

El 8 de noviembre de 1929, l'Administrador de Rentas Públicas enviava un escrit a Ventura Puig Peris, que contenia la Resolució (05/11/1929) del Delegado de Hacienda sobre la baixa del negoci de transport de viatgers i era la resposta a l'enèsima reclamació que Bonaventura Puig Peris havia presentat el 18 d'octubre d'eixe mateix any. La Resolució del Delegado de Hacienda deia el següent:

"Vista la presente reclamación de don Ventura Puig Peris, vecino de Llombay, sobre la baja de valores por el concepto de Industrial. Resultando: que en escrito fecha 18 del mes en curso comparece don Ventura Puig Peris manifestando que por la Recaudación de Contribuciones de la Zona de Carlet se le sigue procedimiento de apremio por un supuesto débito de contribución industrial de "un coche con dos caballerías para el transporte de viajeros desde Llombay a Carlet", cuyos débitos corresponden a los años 1918 al 1926, ambos inclusive; que en 28 de diciembre de 1911 presentó en la Alcaldía de Llombay declaración de baja por cesar en la referida industria de transporte de viajeros con el vehículo y caballerías mencionados; que en 19 de enero de 1912 dicha Alcaldía remitió a la Administración de Propiedades e Impuestos la mencionada baja; que, según

ha podido averiguar, muy bien pudo suceder que no surtiera los efectos debidos, toda vez que la baja procedía liquidarla por el concepto de Industrial y no por el de Transportes,..."

“Considerando: que, el hecho de haber sido remitida la declaración de baja a la entonces Administración de Propiedades e Impuestos, no debe ser objeto de responsabilidad ni perjuicio alguno para el reclamante, toda vez que justifica, y lo confirma la Alcaldía y los vecinos que comparecieron en la información testimonial (Ricardo Boix Lliso, Vicente Domingo Rosell i José Damiá), que cesó en su industria, que no volvió a ejercer, y de la que a su debido tiempo dió el oportuno parte de baja; esta delegación de Hacienda acuerda acceder a lo solicitado por don Ventura Puig Peris, vecino de Llombay, disponiendo se practique la oportuna liquidación de baja a favor del mismo por la industria de “coche con dos caballerías para el transporte de viajeros de Llombay a Carlet”, correspondiente a los años 1918 a 1926, ambos inclusive”.

A la fi s'havia reconegut que Ventura Puig Peris tenia raó i que, si hi havia hagut algun error en la tramitació de l'expedient de baixa, no era responsabilitat seua. Però, al llarg d'eixos 18 anys, havien passat moltes coses. Ventura havia perdut un gendre, Ramon (+1918), el marit de Gloria, i el seu fill, Pepe (+1920); i havia hagut de dedicar molt de temps i esforços a defensar els seus drets front a una administració d'una lentitud proverbial.

Mentrestant el món no havia parat de rodar. S'afonà el Titànic. A Nova York es va inaugurar l'estació Grand Central, en la construcció de la qual va participar el mestre d'obres i constructor valencià Rafael Guastavino. Esclatà i va concloure la I Guerra Mundial. Vicente Blasco Ibáñez triomfà internacionalment amb la seua

Ventura Puig Peris i les quatre filles de dol pel seu germà

novel·la “Los cuatro jinetes del Apocalipsis”. A Rússia es va produir la Revolució d'Octubre. Es desintegraren quatre imperis: el rus, l'otomà, austro-hongarès i l'alemany. S'adoptà el Temps Universal, basat en el Meridià de Greenwich. La grip, mal anomenada “espanyola”, va provocar 30 milions de morts arreu del món. Es va crear la Societat de Nacions, precursora de l'ONU. José Alix patentà a Espanya la primera olla express. Les sufragistes van aconseguir que les dones pogueren votar als EEUU, Gran Bretanya i França. Primo de Rivera imposà una dictadura a Espanya. Se celebraren a Chamonix (França) els primers Jocs Olímpics d'Hivern. Hiro Hito fou proclamat Emperador del Japó. L'aviador nord-americà Charles Lindberg travessà l'Atlàntic sense fer escala. Es va projectar la primera pel·lícula del cine sonor, “El cantor de jazz”. Ford llançà al mercat el seu cotxe model A. I es va produir el crac de la Borsa de Nova York.

A la memòria de Bonaventura Puig Peris, besavi meu, i de totes aquelles persones que en algun moment de la seua vida han hagut de defensar els seus drets front a l'administració.

La relació del nostre poble en el Centenar de la Ploma

Ricart Folgado Bisbal

Insigne Capítol de l'Almoina de Sant Jordi de Cavallers del Centenar de la Ploma

Ha poc ha se presentà el llibre “101 antigues farmàcies de València” de l’escriptor i divulgador de temes valencians, Salvador Raga Navarro. Per la meua relació en el Centenar, que en acabant comentaré, me cridà l’atenció quan, parlant de l’antiga “farmàcia del Micalet”, al costat del famós campanar de la catedral de València, s’escriu de Vicent Saval Balaguer, boticari llombai del qui se comenta que “formó parte de los Cavallers Ballesters componentes de la Dehena en Barcelona del Centenar de la Ploma”. Alló me feu recordar conversacions al respecte en el recordat José Forés Lahoz i me fiquà a investigar estos aspectes relacionant el Centenar i Llombai.

El rei Jaume I fundà una milícia composta de cent hòmens armats de balles, per lo que eren denominats “Companyia de Ballesters del Centenar de la Ploma”, que escoltaven a la bandera o

“senyal del senyor rei”, i que constituí la primera milícia de València, pero actuant en discontinuïtat. Posteriorment, foren ampliat per atra milícia d’hòmens a cavall pel rei Pere II “El Cerimoniós”, concedint un privilegi este monarca el 3 de juny del 1.365, data esta de la verdadera creació del Centenar de la Ploma segons documenta el magnífic llibre “El Centenar de la Ploma en los documentos”, del professor i Cavaller Escrivà del Centenar, José F. Ballester-Olmos. Esta companyia de ballesters tenia com a missió portar i protegir la Senyera, a la que “el Cerimoniós”, també conegut com “el del punyale”, concedí que a la senyal del regne d’Aragó (que eixe mateix any i donat el descontrol en representar-la en documents i portulans, l’establí definitivament en quatre barres roges sobre fondo groc), se li afegira per a la Ciutat i Regne de València una

banda blava en la seua corona. Aixina se constituí la Senyera Valenciana, que, com a fet recordatori, és l'única bandera del món en ranc de realea, és dir que no s'inclina davant de ningú (a excepció de Deu). La missió del Centenar de la Ploma era portar i defensar la Senyera, tant en temps de guerra (puix no olvidem que la Senyera era fonamentalment una bandera de lluita), com quan se treia en els actes civils o religiosos de celebració.

Estatua del ballester del Centenar de la ploma en el Palau de la Generalitat

El Centenar estava constituït per 10 deenes (o denes) de 10 ballesters que tenien com a cap de grup un cap de deena. Se'ls denominava "de la ploma", perquè els cavallers ballesters portaven una ploma blanca de garsa dalt del caixco per a distingir-lo dels altres elms que portaven els soldats. Això se pot apreciar perfectament en l'estatua del Ballester del Centenar que tenim en el Palau de la Generalitat o en una altra en el Palau de Cervelló.

Al front del centenar estava el capità, càrrec que ocupava el Justícia Criminal de València, qui era la màxima autori-

Justícia Criminal portant la Senyera com a capità del Centenar de la ploma

taut eixercent la jurisdicció de les causes penals, i que està representat en la preciosa Sala dels Furs de l'Ajuntament de València en un mural pintat per Ramon Stolz.

La Companya del Centenar, com tota institució migeval, societat teocèntrica, posseïa un profund esperit religiós. Formaven els ballesters una associació religiosa o Confraria, baix la protecció del patró dels regnes i comtats de la corona d'Aragó, Sant Jordi, a la que se denominà Confraria o Almoïna de Sant Jordi. Per això en un principi se conegué a la milícia com Centenar del gloriós Sant Jordi, pero pronte se'ls conegué com a Centenar de la Ploma. Com a tal està documentada la seua participació en molts litigis guerrers des de, com a mínim, el 21 de setembre de 1321, i dic com a mínim puix Jaume I ya deixà establert en Els Furs que sempre se deuria seguir i defendre la Senyera: *“los cavallers en així que sien tenguts de seguir la senyera, de la ciutat o del terme o de qualque loch que sien e si no ho fallen que no sien demanats en la dita electió”*

Continuant esta tradició del Centenar, i havent segut abolida la seua existència en 1707, segons paraules d'Emili Beüt: *“en ser arrabassats els sagrats Furs de València pel funest decret del francès Felip d'Anjou”*, el sentiment que imperava en la pervivència del valencianisme i en la gran volença per sa terreta natal, surgí l'idea en 1951 d'un grup de valencians residents en Barcelona, membres de la casa de València en la ciutat condal, de crear una deena de Cavallers de la Ploma. I d'este aspecte he trobat moltes referències en els articles i llibres de José Forés Lahoz, tant en “Llombai. Crònica de

medio siglo (1952-2002)”, com en el llibre “Historia de Llombai” de la seua autoria i la d'un altre distinguit llombaí que també nos deixà fa poc, Vicent Bisbal del Valle, que fon presentat el passat 17 de juny. Gràcies ad ells podré nomenar ad alguns llombains que han segut Cavallers del Centenar de la ploma.

Vicent Sena Bisbal, llombaí que fon un dels fundadors de la Casa de València en Barcelona, Cavaller en cap de la deena del Centenar en Barcelona i dinàmic aüçador de les tradicions valencianes en terres catalanes. Un altre Cavaller en cap de la deena de Barcelona, **Domènec Escribà**, no era llombaí, pero fon el nostre conveí puix tingué sa residència en el poble un temps. Un altre fill del Marquesat, **José Antonio López Cortés**, reputat periodista, conegut per “Lopezito”, en la seua columna ‘Micalet, hora cero’ que firmava en el pseudònim de “Tirant lo blanc”, escrigué moltes i boniques paraules de Llombai i de la seua història i també fon Cavaller-ballester. N'hi un altre ilustre llombaí que també fon el Secretari Cavaller-ballester de la deena de Barcelona i del qui ya he comentat abans, **Vicent Saval Balaguer**; ell fon mencionat per Teodor Llorente com “culto farmacéutico de la ilustre villa de Llombay”. Fon un llombaí activíssim i d'indudable vàlua cultural, sempre disposat a fomentar al seu poble en aspectes: culturals, agrícoles, d'urbanisació i de progrés. Ell fon entre moltes atres coses, un dels principals encarregats de la celebració en el nostre poble i en Gandia del quart centenari de la mort de Sant Francesc de Borja, i també pregoner de les festes de la Mare de Deu del Rosari en 1970. Yo, **Ricart Folga-**

do Bisbal, llombaí a molta honra, també boticari com el nomenat abans, he tingut l'honor de ser, fins fa uns mesos, el Cancellier del Centenar de la Ploma de la sèu original, la de València, i com a Cavaller del Centenar tingué la deferència de citarme José Forés en el llibre que replega nostra història recentment presentat. Actualment soc Síndic de l'entitat i he contribuït a recuperar algunes tradicions que en acabant nomenaré.

En recort de la Confraria de Sant Jordi i dels primigenis ballesters, defensors de la Senyera, i en la base dels significatius fets que configuren la seua història, se constituí el 15 de març de 1982, en el monasteri del Puig de València, l'Insigne Capítul de l'Almoina de Sant Jordi de Cavallers del Centenar de la Ploma, en la missió de: contribuir a l'esplendor dels actes en honor a la Senyera; defendre l'integritat territorial, històrica, cultural, llingüística i artística del poble valencià; i divulgar la nostra història, llengua, símbols, el vari patrimoni cultural valencià i rendir homenage als seus fills ilustres. El seu lema és: "In te Domine speravi non confundar", que vol dir: en Vos, Senyor, esperí; confòs no seré. El Govern de l'Insigne Capítul de l'Almoina de Sant Jordi de Cavallers del Centenar de la Ploma correspon al seu Consell, el qual està integrat per deu Caps

Membres del Consell de Caps de Dena en l'acte de creuament de nous Cavallers

de Dena, a cadascú dels quals correspon una responsabilitat, presidits pel Lloctinent General, màxima autoritat del Capítul, dignitat que recau actualment en el professor Dr. Bernardo Celda Muñoz; sent el protector del Capítul Sa Altea Imperial i Real Don Andrés Salvador de Habsburgo-Lorena i Salm Salm, Archiduc d'Àustria, Príncip de Toscana i Príncip real d'Hungria.

La Confraria o Almoina de Sant Jordi està formada per aquelles persones a les quals se les concedix la distinció de confrare per mèrits i accions concretes be per la cultura o els símbols valencians, o per al propi Capítul.

S'establiren deenes en Madrit i en Montpeller, pero no estan actives en l'actualitat. Pel contrari sí s'està constituïnt una deena en Saragossa, dins de la casa de València en la capital aragonesa. Actualment el Capítul del Centenar de la ploma conta en 90 cavallers en València i uns 10 cavallers emèrits per la seua

edat. Ademés, com s'ha comentat, està activa la deena de Barcelona.

D'entre les variades tradicions que ha recuperat el Centenar, a banda d'acompanyar a la Senyera sempre que ix en qualsevol acte, se troba la recuperació de la processó que se fea des d'època foral, el 23 d'abril, dia de Sant Jordi. En eixa data se trau, com en un dels dies més solemnes de la nostra antiga tradició, la Senyera, en l'actualitat la del Colege de l'Art Major de la Seda, bessona i feta a l'hora i en el mateix teler que l'oficial de l'ajuntament valentí, i se du en processó fins a la catedral de València, a on s'oficia una missa solemne i un Te Deum, portant en l'acte la reliquia del Sant, tal com se fea antigament. Tots els 9 d'octubre se porta també eixa Senyera a la ca-

tedral, on s'oficia un Te Deum, i, de fet, i prenint totes les mesures higièniques preventives, també se portà en plena pandèmia, en 2021, quan se pogué eixir en restriccions al carrer. També s'ha recuperat la marcha de la ciutat a cavall, segons partitures antigues trobades en acabant d'àrdua investigació, que s'han adaptat i orquestat pel mestre Cavaller capitular Juan Manuel Gómez de Ede-ta, com a "Marcha de la Real Senyera" i que com a curiositat veïnal, s'estrenà la vespra de Sant Jordi de 2022 en un concert de música valenciana interpretat per la banda de música La Lira del nostre poble germà, Alfarp, dirigida per Hugo Chinesta i actuant com a soliste el tenor i Cavaller capitular Miguel Bou Piñón.

Processó de Sant Jordi de 2022

Cases literàries: xalet de Puig Espert

Vicent Climent Ferrando

De vegades no podem de deixar de somiar desperts, resulta inevitable. Fa uns mesos, escoltava un suggeridor **CCCC pòdcast**¹ d'Amàlia Garrigós i d'Edu Comelles sobre les cases literàries, un viatge sonor per alguns espais literaris lligats a figures de les nostres lletres, com ara Josep Pla o Joan Fuster. I no vam poder deixar de pensar en una ruïnosa edificació que estem veient deteriorar-se, any rere any, en un carrer de Llombai, a la Ribera del Xúquer.

Es tracta d'una construcció dels anys trenta del segle passat que es va fer construir un personatge valencià i valencianista al poble dels seus avantpassats, com a refugi per al descans: el Xalet de Puig Espert.

El propietari originari, Francesc Puig Espert (València 1892- Asnieres-sur-Seine, 1967) fou, a més de polític republicà i professor d'institut, un escriptor de renom durant la seua època. Va publicar una nombrosa producció poètica que li reportaria el títol de Mestre en Gai Saber per haver guanyat quatre vegades els Jocs Florals de Lo Rat Penat, entitat que arribà a presidir durant uns quants mesos. Fou també autor teatral en valencià, que va veure estrenades algunes

obres seues al Teatro Moderno de València, interpretades pels coneguts artistes de la primera meitat del segle XX: Pepe Alba i Emilia Clement. En narrativa fou autor d'algunes obres curtes, publicades en la col·lecció "El cuento del Dumenche" i d'un llibre titulat *Nits d'hivern*. Finalment, al llarg de la seua vida, també va publicar nombrosos articles a la premsa diària i a revistes literàries valencianes. A l'exili francès va continuar escrivint en publicacions valencianes, tant de l'exterior com d'altres editades a terres valencianes. Va escriure guions per a les emissions en castellà de l'ORTF i va publicar, en francès, un parell d'obres de teatre, que van ser interpretades en la ràdio francesa.

La guerra l'havia portat a l'exili i la posterior repressió durant la dictadura féu que no poguera retornar a la seua terra en condicions segures, per això es va quedar a França, on va morir, i de qui no acceptà mai la nacionalitat, que se li va oferir.

Començàvem aquest escrit amb l'afirmació que, de vegades, no podem deixar de somiar desperts. I, amb l'escolta del pòdcast de les cases literàries, d'Amàlia Garrigós i Edu Comelles, no hem po-

¹ <https://www.consorcimuseus.gva.es/centro-del-carmen/actividades/cccc-podcast-casas-literarias/?lang=es>

Xalet

gut deixar de somiar a donar-li vida a eixa casa literària, que podria arribar a ser, l'anomenat Xalet de Puig Espert, a Llombai. En aquest any 2023, que ha estat declarat Any dels Escriptors Valencians de l'Exili, per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, no em negareu que no seria magnífic fer realitat el somni que les administracions públiques valencianes -les que puguen quedar en el bàndol de la cultura- compraren l'immoble, el rehabilitaren i crearen la casa literària de Francesc Puig Espert. Que es creara una biblioteca i un centre de documentació. Que es creara un portal virtual i una aula didàctica al voltant de la seua figura, per on poguera passar l'alum-

La barraqueta i el xalet vistos des de l'hort.

nat dels centres educatius. Que es rehabilitara la barraqueta que cau a trossos, enmig de l'hort que hi ha en la part posterior de la casa. Que

Barraca de l'hort

l'hort es poguera convertir en el Jardí dels Escriptors Exiliats. Que l'actual ruïna es convertirà en un espai de descoberta de l'escriptor que en fou propietari i de tots els escriptors de l'exili...

Com assenyalaven Garrigós i Comelles en el pòdcast, el patrimoni literari és equiparable al patrimoni industrial o arquitectònic. En aquest cas, la recuperació patrimonial seria múltiple: la de l'edifici, la de la figura del propietari originari i la dels escriptors exiliats valencians, a qui el valencians i les valencianes dedicarem tot l'any 2023.

Compartim, per acabar, el dubte que Francesc Puig Espert mostrava en un poema sobre la seua possible tornada de l'exili, al seu estimat xalet i la seua anhelada barraca de Llombai:

« Casal dels meus amors, en goigs i penes;
 pairal racó que embauma encara el flaire
 d'un prec dolç capvespral, oh llar sagrada!
 Voré jamai en les tardors serenes
 el fum de ma barraca prendre l'aire
 cercant del nostre cel la pau daurada ?»

Restes de la Barraqueta

Filant retorna a l'activitat cultural

L'Associació Cultural Filant es una entitat oberta als tres pobles del Marquesat que porta més de 10 anys programant actes diversos, com ara xarrades i debats, projeccions de llargmetratges i curts, presentacions de llibres i club de lectura, concerts, exposicions i també alguns actes per a xiquets

Després del parèntesi provocat per la pandèmia, l'Associació Cultural Filant va tornar a l'activitat el 28 d'octubre de 2022, amb un acte ja tradicional com és la **Festa Estellés**. La Festa Estellés és una cita anual amb la poesia en valencià, al voltant de la figura del poeta Vicent Andrés Estellés. A través d'un sopar i el posterior recitat de poemes d'Estellés i d'altres autors es commemora el naixement del gran poeta valencià contemporani. Després del sopar, al Casino d'Alfarb, es recitaren poemes i la vetlada acabà amb l'actuació musical de **Paco Farra i els roders dels Estrets** i la interpretació de la cançó *Serra de Mariola* per part del cantant Paco Muñoz, assidu a la Festa Estellés i tots els assistents.

Sopar Estellés

Paco Farra i els roders dels Estrets

El 10 de febrer vam programar un debat obert sota el títol “Cap a on va la societat?” en què participà l'economista i Síndic Major de Comptes de la Generalitat Valenciana, Vicent Cucarella, a la Sala de Plens de l'Ajuntament d'Alfarb.

Vicent Cucarella féu una exposició molt documentada de l'actual situació mediambiental que es viu a tot el planeta i de

DEBAT OBERT

Cap on va la societat?

Divendres 10 de febrer 2023, 19:30 h

Saló de plens de l'Ajuntament d'Alfarb

Convidat:
Vicent Cucarella Tormo
Economista i Síndic Major de Comptes de la Comunitat Valenciana.

Contacte:
associaciofilant@gmail.com

Organitza:
Associació Cultural *Filant*

Col·labora:
AJUNTAMENT D'ALFARB

les possibles conseqüències que pot comportar que no s'actue per frenar i revertir l'escalfament global i l'esgotament de recursos, posant l'èmfasi en el perill del creixement sense límits. Després de la intervenció de Cucarella, s'inicià un debat amb intervenció del públic present que resultà molt interessant.

El 3 de març i per commemorar el Dia Internacional de la Dona programarem la projecció d'un curt de la jove realitzadora valenciana **Paula Armijo**, titulat *Écoutez-moi*. Un curtmetratge sobre el doble drama de l'emigració i dels abusos a la dona, un testimoni cru i un muntatge visualment impecable, que mostra un problema que no podem deixar de combatre. El curt, amb més d'una dotzena de premis, fou pre seleccionat per a l'última edició dels premis Goya. L'assistència de la directora, Paula Armijo, possibilita que amb posterioritat a la projecció, s'obri un col·loqui i explicara com havia estat el procés d'elaboració del curt i altres detalls del seu rodatge.

El pròxim acte que hem programat és una sessió del Club de Lectura que farem al voltant de la novel·la *Otranto* de l'autora d'Alginet **Magda Añon**. Aprofitant que venen els mesos d'estiu proposem la lectura d'aquesta novel·la guanyadora del premi de novel·la de Torrent d'aquesta autora tan pròxima i accessible.

També tenim previst continuar amb la projecció d'audiovisuals amb el documental de Salvador Dolz, **Cartes robades**, que anunciarem pròximament.

Per tant esteu atents que ben prompte anunciarem a través de les xarxes socials i de cartelleria les nostres activitats. I no

Debat sobre *Écoutez-moi* a la Casa de la Cultura de Catadau

volem acabar l'escrit de les nostres activitats sense desitjar-vos que passeu unes bones festes de Sant Francesc de Borja. Intenteu que siguin sostenibles, respectuoses amb el medi ambient i que tots i totes puguem gaudir de la festa sense cap distinció.

ORGANITZA: Associació Cultural **Fibrot**

Tele l'ou-express: 40 anys del tancament

Vicent Climent Ferrando

L'any 1983 a terres valencianes no es podien vore més cadenes de televisió que la primera de TVE i la segona, actualment La 2, en aquell moment coneguda com a UHF, sigles de *Ultra High Frequency*. Pel que fa a les emissions en valencià, l'única possibilitat era que s'emetera alguna peça en valencià durant el temps de la desconexió regional del centre territorial de TVE a València, conegut popularment com "Aitana".

Aquell any 1983 a la Ribera del Xúquer, els pobles del Marquesat - Alfarb, Catadau i Llombai -, que des de l'estiu del 1979 tenien una revista anomenada L'ou-Express, van poder disfrutar durant alguns caps de setmana, d'unes incipients i modestes emissions de produccions audiovisuals en valencià que causaren un discret revol en aquelles poblacions i una considerable presència mediàtica en la premsa escrita valenciana i de la resta de l'Estat.

Tot havia començat més d'un any abans quan alguns membres de L'ou-Express, amb la intenció de fer realitat una televisió local per als tres pobles havien fet un viatge a la població catalana de Cardedeu on emetia una televisió local per recavar informació sobre qüestions tècniques. També començaren a produir el que seria el seu programa estrella, un programa especial d'una hora de durada amb qual volien guanyar-se d'entra-

da l'audiència del Marquesat. S'emetria amb motiu de la festa de Sant Antoni de Llombai i seria el primer d'altres que vindrien després sobre Alfarb i Catadau. Un documentat reportatge sobre la història de la població i un altre sobre la festa de Sant Antoni eren dos parts fonamentals d'aquell programa. A més es complementava amb l'actuació d'un quartet de música de cambra format per joves músics locals, hui en dia músics professionals de cert renom; i una entrevista amb l'alcalde de la població i els portaveus dels grups municipals de l'ajuntament, que d'alguna manera eren mostrats en l'emissió com aval polític a la iniciativa.

Aquest producció una vegada acabada, havia quedat a l'espera de poder emetre's, quan les primeres setmanes del 1983 els membres del col·lectiu L'ou-Express s'assabentaren que un electricista de Catadau, Felipe Barberá, estava emetent pel seu compte pel·lícules per televisió des del seu domicili particular. Aquell fet oferí la possibilitat, després de contactar amb Felipe Barberá, que durant el més de març del 1983 es poguera emetre el programa "Llombai i Sant Antoni". A més d'aquesta producció, es van emetre altres quatre; *Les històries del tio Mascarella*, en la qual aquest veí de Catadau contava acudits a càmera; *Siul 1: Espai* en què Lluís Climent de Catadau interpretava cançons amb la guitarra;

Síul 2: Entrevista i cançons interpretades per Lluís Climent; i *Les Falles*, reportatge de la crema de la falla de Llombai.

Amb tot, els artífexs no van tindre prou amb iniciar les emissions i que el fet no eixira dels límits d'aquells pobles, calia donar a conèixer el fet: Era possible tindre una televisió local i fer-la en valencià. Un reportatge sobre les emissions de *Tele L'ou-Express*, publicat al desaparegut diari *Notícies al Dia* i firmat per un membre de *L'ou-Express*, va encendre les alarmes de la Delegació del Govern, comandada pel professor universitari, Eugeni Burriel, que hagué d'actuar i clausurar l'emissor des d'on eixia el senyal d'aquella televisió en valencià del Marquesat. El fet va coincidir amb altres Clausures de televisions semblants a la població extremeña de Còria i a la ciutat de Melilla i el ressò periodístic del tancament de l'emissora riberenca fou molt gran a publicacions

de tot l'estat. Les emissions quedaren suspeses, però mai no es va sancionar els promotors d'aquella primerenca televisió local valenciana. El fet no era constitutiu de delictes perquè no hi havia cap norma que ho prohibirà, simplement era un fet al·legal. I el debat sobre altres tipus de televisió quedava, d'alguna manera obert.

El juny d'aquell any, els membres del col·lectiu van publicar un número de la revista en paper, *L'ou-Express*, amb un dossier sobre la clausura de les emissions i diversos articles sobre la televisió a l'Estat espanyol. També s'inclouia en aquelles pàgines, unes entrevistes a persones relacionades amb la televisió i els mitjans de comunicació valencians d'aquell moment: Amadeu Fabregat, director de Radio Cadena Española i fundador del programa de ràdio en valencià *De dalt a baix*; Jesús Montesinos, director de Radio 80 i ex director de *Diario de Valencia*; Joan Josep

Pérez Benlloch, director de *Notícies al dia* i ex director de *Diario de Valencia*; Antoni Asunción, director general de Mitjans de Comunicació de la Generalitat Valenciana i Eduard Sancho, director del Centre Regional de TVE a València.

entre abril del 1979 i juny del 1983. Era la primera legislatura dels ajuntaments elegits democràticament i hi havia molts temes a tractar en una societat políticament molt endarrerida. Les pàgines de la publicació abordaren temes com la política local, l'urbanisme, el redreçament cultural en els seus diversos aspectes, el cooperativisme, la comarcalització, l'autonomia, els mitjans de comunicació... Amb tot, un dels aspectes que més polèmica provocaren foren algunes cobertes i contracobertes de l'artista de Carlet, Miquel Segal, certament atrevides per a la societat de fa quaranta anys.

El setembre del 1983 iniciava les emissions la televisió autonòmica catalana, TV3. I sis anys després d'aquella aventura de Tele L'ou-Express, el 1989, arribà la primera televisió autonòmica valenciana i les primeres televisions privades estatals.

L'OU-EXPRESS

De la revista L'ou-Express només es van publicar sis números

Baltasar Clua i la visita al marquesat de Llombai de 1632

Una família i una vida dedicada al servei dels ducs de Gandia i marquesos de Llombai

Xavier Úbeda i Revert

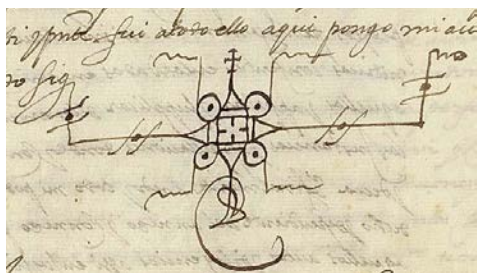
Aquest article té el seu origen, com tantes altres coses, en una conversa al voltant d'una taula, quan el meu amic i company Vicente Sanz Viñuelas em comentava possibles temes perquè fera un article per a la revista de festes de Llombai. Quan em va parlar d'un document conservat a l'Arxiu Històric de la Noblesa en què es narra una visita realitzada al marquesat de Llombai per part de **Baltasar Clua**, em vaig quedar pegant-li voltes perquè em sonava aquell nom. Al final, resultà que aquest personatge apareixia en un racó del meu arbre genealògic com a “notari de Gandia”. Així que, estirant del fil, hem pogut reconstruir gran part de la seua família i de la seua vida gràcies al servei que prestaren als marquesos de Llombai.

El pare de Baltasar, **Melcior Clua**, era un comerciant de Tortosa que, en algun moment a finals del segle XVI, es desplaçà amb la seua muller Estefania Pedrola i els seus fills i filles a la vila de

Gandia. Allí es posaria a les ordres dels ducs de Gandia i marquesos de Llombai, als quals oferiria la seua experiència en matèria econòmica com a comptador –el que hui en dia en diríem un comptable–. Els fills barons de Melcior i Estefania, Pau i Baltasar, seguirien la senda iniciada pel pare al servei dels marquesos de Llombai. **Pau Clua**, que en 1596 ja era patge del duc Carles Francesc de Borja-Centelles, acabaria ascendint a majordom de sa excel·lència i fins i tot l'acompanyaria a Sardenya en la seua estada com a virrei de l'illa entre 1611 i 1617.

Per altra banda, el protagonista de la nostra història, **Baltasar Clua**, es casà l'any 1601 amb la gandienca **Magdalena Agramunt** i almenys des de 1605 el comencem a trobar exercint la professió notarial, fonamentalment, al servei de **Carles Francesc de Borja-Centelles i Fernández de Velasco, VII duc de Gandia, comte d'Oliva i IV marquès de Llombai**.

En aquest context, entre març i juliol de 1611, Baltasar Clua actuà com a notari i donà fe de moltes de les **cartes pobles** que es van haver d'acordar i redactar per tal de repoblar unes poblacions que havien quedat deshabitades després de **l'expulsió dels moriscos** decretada

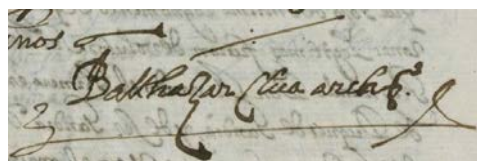

Signe notarial de Baltasar Clua

el 1609. Així ho va fer, per exemple, a la baronia de Rugat, la Vall de Laguar, Orba i Xella. Moltes d'aquestes cartes pobles no van tindre l'efecte esperat, ja que els nous pobladors no estaven disposats a acceptar les dures condicions que exigien els senyors. Això provoca que la desitjada repoblació fora molt lenta o, fins i tot, que fracassara completament, la qual cosa obligà els senyors feudals a reformar moltes d'aquestes cartes pobles. Aquest fou el cas de les del marquesat de Llombai, en totes les quals Baltasar Clua tornà a actuar com a notari: en 1623 es va reformar la d'Alfarb; en 1625, la d'Alèdua —que havia quedat despoblada amb la primera carta i fracassarà novament—; i en 1630, les de Catadau i Llombai.

Tot açò ens porta, finalment, a l'any 1632. El duc Carles Francisc de Borja-Centelles morí el 7 de febrer i el succeí el primogènit que havia tingut amb la seua muller Artemisa Dòria, natural de Gènova: **Francisc Diego de Borja-Centelles i Dòria**, qui es convertí en el **VIII duc de Gandia, comte d'Oliva i V marquès de Llombai**. Per la seua banda, Baltasar Clua continuà exercint durant la resta de la seua vida com a notari i home de confiança del nou duc.

Així, quan el duc i marquès Francisc Diego decidí realitzar una inspecció per a comprovar l'estat en què es trobaven les seues senyories, la persona encarregada de dur-la a terme fou el nostre notari Baltasar Clua. Els objectius de

Signatura de Baltasar Clua, com a arxiver del duc de Gandia

la visita, que es desenvolupà entre novembre i desembre de 1632, eren molt amplis: Clua hauria de desplaçar-se a les diferents poblacions sota el domini del duc —especialment aquelles situades fora del nucli central del ducat de Gandia i comtat d'Oliva— per a comprovar la situació del patrimoni senyorial, en el qual s'inclouien tant les cases o castells senyorials i les regalies i monopolis (forns, almàsseres, tendes...), com els habitatges dels vassalls, les terres de cultiu i les infraestructures del regadiu (preses, assuts i sèquies); al mateix temps que també havia d'estudiar amb els diferents arrendataris l'estat dels seus comptes. Per altra banda, com a procurador del duc, tindria potestat per a proposar solucions als diferents problemes que poguera trobar, escoltar i atendre les peticions d'oficials i vassalls i, fins i tot, prendre possessió de les poblacions i termes en nou del seu senyor feudal.

El viatge de Baltasar Clua —que coneixem gràcies a l'extensa relació que el propi notari redactà per poder informar el seu senyor—, s'inicià el 24 de novembre de 1632 Clua quan partí des de sa casa de **Gandia** fins a **Albalat de la Ribera**. Dos dies després, el dia 26, va haver de desplaçar-se fins a **Sueca**, on vivia l'arrendatari de la baronia d'Albalat i del marquesat de Llombai, per a posar-se al corrent dels seus comptes i, en acabar, se'n tornà a Albalat i anà a **Alzira** a passar nit.

A l'endemà, després d'una reunió amb l'arrendatari de Torís, marxà finalment cap a **Llombai**. Aquella mateixa nit ja va poder parlar amb el governador del marquesat, el qual li va donar posada en la seua pròpia casa -situada aquesta en l'actual carrer València, llavors de la Governació o de Sant Domènec. Durant els següents dies, Baltasar Clua va

fou el **castell**, que estava pràcticament enfonsat: “*está muy dirruído, y las cubiertas caídas y la madera medio podrida*”. Vist això i per evitar la seua total desaparició, els allí presents arribaren a un acord per a restaurar tan emblemàtic edifici: recollirien tota la fusta que encara estiguera en condicions de ser reutilitzada i es realitzaria una nova coberta. D'aquesta manera, es pretenia que el pis superior fora utilitzat com a graner i l'inferior com a magatzem per a la gar-

tindre l'ocasió de visitar els pobles de Llobai, Alfarb i Catadau i comprovar en quines condicions es trobaven vint-i-tants anys després de l'expulsió dels moriscos. En resum, la impressió que es va emportar, tal i com deixà reflectit en la seua relació, no era especialment encoratjadora. El diumenge 28 de novembre, després d'haver escoltat missa a l'església de la Santa Creu de Llobai, examinà l'**almàssera**, la qual estava en un estat pràcticament de ruïna total: el sostre de l'edifici estava molt deteriorat, les bigues desencaixades i la maquinària en un estat deplorable, per la qual cosa envià a buscar un mestre d'obres perquè hi intervinguera de forma urgent. Eixe mateix matí també analitzà la **casa del governador**, la qual estaven obrant perquè un sector de la teulada s'havia enfonsat, i comprovà que era necessari reformar les parets “*porque ya traspasaban los agujeros*” i reteular tota la casa.

Després de dinar, se n'anà amb el governador, un obrer i alguns del poble a **Alfarb**, on la situació no era ni de bon tros millor. El primer que reconegueren

rofa i d'habitació per a una persona que actuaria com a vigilant. S'estimà que el cost de les obres seria de 150 lliures que es destinarien per al morter, guix i teules —ja que les parets, fusta i rajoles serien reaprofitades del mateix castell— i, al mateix temps, permetrien estalviar 30 lliures anuals que suposava el lloguer d'altres graners.

Després del castell, la comitiva examinà el **forn** —que estava pràcticament inaprofitable—, el **molí** i la resta de **vivendes** de la població, on Clua pogué apreciar moltes de les conseqüències que encara s'arrossegaven des de l'expulsió dels moriscos. Les cartes pobles signades anys abans obligaven els nous vassalls a mantindre les vivendes en bones condicions i a residir permanentment en la població, però el notari pogué comprovar que en molts casos aquestes condicions no s'estaven complint. Va observar que algunes cases necessitaven reparacions, per la qual cosa deixà una ordre al governador perquè emetera un manament obligant els habitants de la població a emprendre

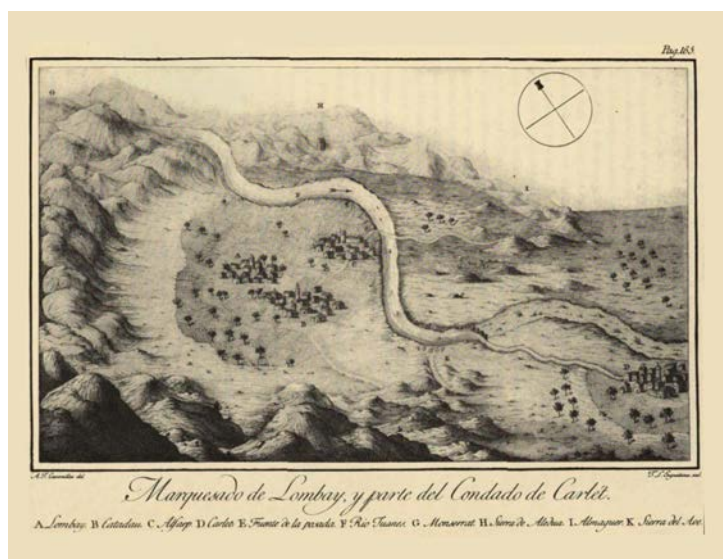
dites reformes en el termini de 15 dies i establint que, en cas d'incomplir-ho, que el mateix governador ordenara iniciar les obres a costes del vassall. Al mateix temps, Clua va poder comprovar que altres cases donades continuaven buides, per la qual cosa ordenà al governador que manara a tots aquells que havien rebut establiments de cases i terres a la població i que no residien allí, que havien d'anar a viure a la població en el termini de 10 dies. Aquestes ordres van haver de repetir-se en totes i cada una de les senyories dels ducs de Gandia que havien estat habitades per moriscos, la qual cosa demostra la lentitud i els problemes que estava experimentant la seua necessària repoblació.

Per altra banda, Baltasar Clua rebé la informació que algunes zones del marquesat de Llombai, com la **partida de Passelvir**, havien quedat ermes, sense cultivar, i sense saber-se qui eren els seus propietaris, cosa que havia portat a que molts habitants del marquesat hagueren començat a llaurar-les i treballar-les per a poder traure'n profit sense el corresponent establiment. Davant d'aquesta situació, la solució proposada pel notari fou la d'acceptar els fets consumats, és a dir, permetre als vassalls que continuaren cultivant dites terres i que no foren concedides a cap altra persona *"porque el patrimonio pierde en ello, no solo lo pasado, pero también lo venidero por no cultivarse"*.

Eixe mateix dia 27, Clua encara va tenir

temps per a revisar **els comptes de l'últim arrendatari** del marquesat, la qual cosa li va permetre comprovar que el nou contracte d'arrendament establia que les despeses de reparació de l'almàssera i de la resta de regalies de la senyoria havien de córrer a càrrec del duc. Pel que sembla, açò va contrariar al notari, ja que afirma que en l'últim contracte que ell mateix redactà per ordre del difunt duc Carles Francesc de Borja-Centelles havia quedat establert que aquests costos, excepte les parets i les cobertes, havien de ser sufragats per l'arrendatari. D'aquesta manera, Baltasar posava de manifest una situació que, al seu entendre, perjudicava els interessos del seu senyor.

Després d'aquest dur dia de feina i del seu merescut descans a casa del governador, Baltasar s'alçà el dia 29 amb l'arribada d'una carta del duc Francesc Diego en la qual li encomanava **prendre la possessió del marquesat de Llombai en nom seu**. Francesc Diego de Borja-Centelles i Dòria ja havia

Representació del marquesat de Llombai a les "Observaciones del Reino de Valencia" d'Antonio José Cavanilles (1795).

rebut el títol de marquès de Llombai de mans de son pare, com a hereu del ducat de Gandia, en el moment del matrimoni amb la seua neboda Artemisa Dòria i Colonna, l'any 1618. No obstant això, ara havia de tornar a prendre possessió del marquesat com a flamant nou duc de Gandia.

Així, havent realitzat els preparatius necessaris, l'endemà 30 de novembre el notari Baltasar Clua rebé, redactà i donà fe de l'acte de presa de possessió del marquesat de Llombai. Tanmateix, en la relació de la seua visita no detallà els passos que seguí, cosa per la qual sols podem tenir una aproximació del que Clua feu aquell dia: convocaria tots els oficials i vassalls de Llombai, Alfarb i Catadau en els seus respectius pobles, els comunicaria l'ordre de presa de possessió del duc, rebria els seus homenatges i juraments de fidelitat, destituïria i tornaria a nomenar els diferents càrrecs i oficials i recorreria el marquesat prenent la possessió dels diferents edificis senyoriaus, regalies, termes i jurisdicció civil i criminal.

L'estada de Baltasar Clua al marquesat de Llombai acabaria el dia següent, 1 de desembre. Eixe dia rebé els **capbreus** que s'estaven realitzant i ressaltà la necessitat d'acabar-los per tal de tenir ben documentades totes i cadascuna de les possessions de cada un dels vassalls del marquesat i els censos i obligacions que devien al seu senyor.

Després d'això, reprengué el seu viatge. Des del capvespre del dia 1 hi estigué a **Torís**, el 4 va visitar **Vilamarxant** i el dia següent inicià el camí cap a la **vall de Cofrents**. A causa del mal temps es va veure obligat a fer nit a Macastre, però el dia 6 ja estava a Cofrents. Va estar recorrent els pobles de la seua vall (**Cofrents, Xalans, Xarafuel, Te-**

resa i Zarra) fins el dia 19 i l'endemà estava a **Xella**. El diumenge 21, després d'una parada a Xàtiva per a escoltar la missa, arribà a **la Pobla del Duc**, on es quedà a dormir a casa de la seua filla Mariana Clua. Un dia després visità **Castelló de Rugat**, poble conegut per servir de refugi i descans als membres de la família ducal.

Retrat d'un notari del segle XVI

De fet, Baltasar Clua va poder reunir-se allà amb la duquessa mare **Artemisa Dòria**, vídua del duc Carles Francesc i mare del duc i marquès Francesc Diego. Després d'escoltar la relació del viatge de Clua, la duquessa elogià tant la feina que havia realitzat el notari en les diferents senyories com la determinació del seu fill el duc per ordenar dita expedició, ja que ella mateixa *“había advertido muchas veces al duque mi señor, que Dios haya [el seu difunt marit], que los estados necesitaban de visita cada un año; y de esta manera se remediaban las cosas y no venían tan al baixo como agora están”*. El dia 23, després de visitar els pobles de Castelló i **Rugat**, tornà a

reunir-se amb la duquessa per demanar-li permís per a retirar-se de nou a la Pobla. L'endemà començaven les festes de Nadal i Baltasar Clua desitjava gaudir-les amb la companyia de la seua filla i gendre després d'un llarg mes de dura feina. El seu viatge havia finalitzat.

Tanmateix, la relació del notari Baltasar amb el marquesat de Llombai no acabava allí, ja que hi tornaria almenys en una ocasió més: cinc anys més tard, en 1637, el duc de Gandia el nomenà com a jutge comissionat perquè investigara l'actuació del governador del marquesat Alonso Jiménez de Espejo, però aquesta història sobrepassaria l'objectiu d'aquest treball i necessitaria d'un nou article.

Baltasar Clua moriria a Gandia el 19 de febrer de 1647, amb més de vuitanta anys d'edat i continuant fins l'últim moment el seu treball com a notari i comptador del duc de Gandia. Al juliol de 1652, la seua vídua, Magdalena Agramunt, "*murió plena de pulgón y de peste*", a causa d'una epidèmia de pesta bubònica arribada a Gandia a través d'un vaixell mercant procedent de Nàpols.

De tots els seus fills, **Jaume Clua i Agramunt**, nascut el 20 de juliol de 1620, seguiria els passos de son pare al servei dels marquesos de Llombai, però ja no com a notari ni comptador: al llarg dels anys el veiem com a gentilhome,

mestre-sala i majordom del duc de Gandia. El 8 de desembre de 1645, Jaume Clua es casà a Gandia amb **Valentina López i Ferrando**, amb qui tingué deu filles, almenys cinc de les quals arribarien a l'edat adulta. Tanmateix, aquesta trajectòria quedaria truncada amb la primerenca mort de Jaume Clua el 20 de novembre de 1663 i de Valentina López en 1666, deixant totes les seues filles menors d'edat i òrfenes. Sembla ser que aquestes quedaren sota la tutela d'una germana de sa mare, Maria López, qui estava casada amb l'ontinyentí Nicolau Cervera Torró: per això, la major part d'elles acabarien casant-se amb xicons naturals de la vila d'Ontinyent. D'una d'elles, **Margarida Clua i López**, i del seu marit **Gaspar Mollà i Arbui-xec**, descendeix la meua família.

En definitiva, aquest repàs per la relació entre la família dels Clua de Gandia i els marquesos de Llombai ens permet comprovar com les xicotetes històries, aquelles que tracten dels personatges més desconeguts, d'aquells la memòria dels quals ha quedat esborrada amb el pas del temps, poden arribar a connectar amb els grans fets de la Història i, a més, ens permet conèixer-los amb un nivell de detall que d'altra manera seria totalment impossible. Els Clua van dedicar la seua vida al servei dels ducs de Gandia i, d'aquesta manera, el seu record ha arribat a la posteritat.

Records i memòria d'un “refugiat” de la Guerra Civil

Vicente Sanz Viñuelas
Cronista Oficial de Llombai

El passat 26 d'octubre de 2022 vaig poder entrevistar a José Julià Balanzà, mes conegut com Pepe “*el Catolo*”, en Canet d'en Berenguer. Este home, de 94 anys, volia compartir el seu testimoni d'un temps passat perquè aquest no s'oblidara, ja que ara que en els mitjans de comunicació notícies de refugiats hi han tots els dies, ell ha pogut recordar en més intensitat quan també va ser un refugiat de la Guerra Civil Espanyola, en 1938.

Queden pocs testimonis vius d'aquell temps amb bona memòria, ja que el pas inexorable del temps no es deté i fa el seu camí; però, per sort, Pepe “*el Catolo*” es troba perfectament, a excepció d'una deficiència auditiva que contraresta amb uns potents audíofons.

En agost del 2021 va voler tornar a recórrer els carrers de Llombai, ja que solament havia tornat una o dos vegades quan acabà la guerra (a diferència de la seua difunta germana Carmen, qui si que va tornar diverses vegades, mantenint les amistats). La seua neboda Carmen i el seu home el van portar, complint així amb el seu desig. Mes, encara que eixe dia va poder tornar a passejar pels carrers que ell recordava (i que havien canviat molt poc, segons em va contar posteriorment), no trobà a

ningú dels que ell havia conegut. Ara bé, va coincidir en Pepita Pellicer “*la Mina*” i, al comentar-li el cas i, entre altres fets, dir que recordava “al tio Justo i la seua tartana”... Pepita em va mencionar a mi, que soc historiador del poble i justament descendent d'eixe Justo, fet pel qual li facilitaren el contacte perquè jo poguera parlar amb ell. I encara que jo ja sabia que en temps de guerra havien vingut a Llombai refugiats de distinta procedència, ja que alguns d'ells es quedaren en casa del meu “*tatarauelo*” Justo, a dia de hui no en conec a cap que continue viu. I tot i que vaig telefonar de seguida, per motius acadèmics i laborals fins un any després no vaig poder conèixer personalment a este personatge.

Pepe Julià Balanzà “*el Catolo*” i Vicente Sanz Viñuelas

Segons em va contar en la saleta de sa casa de Canet de'n Berenguer, al carrer del Calvari, quan començà la Guerra Civil Pepe encara tenia 9 anys (*havia nascut el 24 de desembre de 1928*). En eixe temps els seus pares, José i Carmen, tenien una taverna en la plaça de l'església (on actualment està CaixaBank), on vivien junt als seus fills Pepe i Carmen. Allí servien vi blanc, vi negre, vi dolç, sifó, cervesa i *llimonaes*. I al tractar-se d'una taverna, allí anaven els veïns de Canet i els militars destinats al poble (hi havia un destacament de soldats aquarterats en un magatzem front a l'antic ajuntament. Així mateix, en el *faro*, que s'havia apagat per evitar la seua destrucció, hi havia un *puesto* d'observació i una central telefònica per a controlar les distintes bateries de la zona, i vora mar hi havia uns canons, on també hi havia soldats). I entre els parroquians de la taverna estava José Solà "*el Catau*", un xic de Llombai que estava de militar en el polvorí del Port de Sagunt que, quan va estar malalt i delicat de la panxa, fou atès per Carmen i la seua família fins que es va recuperar. En agraïment, José li va proposar a la tavernera i al seu home la possibilitat d'anar-se'n d'allí i dirigir-se al seu poble (Llombai), on podrien estar més segurs "*puix allí no havia aplegat res*", ja que en els voltants de Canet queien contínuament les bombes

aèries, que principalment tiraven els avions italians i alemanys, el que suposava un greu perill per a la població civil.

Els bombardejos sobre Sagunt i Borriana, ja que esta era zona estratègica amb els *Altos Hornos de Vizcaya*, un polvorí, ferrocarril i magatzems amb armament republicà, començaren el 31 de març de 1938, de matí, quan 5 junkers van llançar 30 bombes, causant un mort i un ferit. Eixa vesprada repetirien l'acció sobre Borriana... encara que les bombes majoritàriament anaren a parar al mar. No era el primer bombardeig que sofriren les distintes poblacions, però aquesta ocasió era diferent, ja que començava el que es coneixeria com "l'ofensiva del Levante", la qual fou una campanya per part de l'exercit nacional per a conquerir València i tot el Llevant peninsular (i que duraria fins juliol del 38). Per eixe motiu, el 15 d'abril, Borriana tornà a ser bombardejada. I esta situació aniria a més, intensificant-se de manera extraordinària en el mes de juny, quan Nules va ser bombardejada, així com també ho foren Vila-Real, Borriana i Castelló de la Plana (ciutat que caigué en mans nacionals el 13 de juny per la vesprà). Una vegada conquerida la capital de la Plana, els bombardejos sobre Nules i Borriana continuaren amb més força, i açò encara es recordat per Pepe "*el Catolo*".

Llombai

Segons recorda Pepe, la “guerra estava molt propet de Canet i tots els dies passava **“la Pava”** per la vesprà, fent gran soroll, per a bombardejar el Port de Sagunt, que estava allí al costat, i soltava un parell de bombes rodant als pobles”. Davant esta situació, ell i la família dormien en les barraques que hi havia a l’horta, igual que altres veïns, ja que consideraven que era més segur que pernoctar en el poble, perquè totes les nits venia des de Pollença un hidroavió que ells anomenaven **“Sapatodes”**, en el seu rumrumrumrum... a molestar i alterar a la població; i en el seu cas dormien en una caseta que s’anomenava o era coneguda com “el Mardà”.

Al ser esta la seua situació, quan José Solà els va oferir anar a sa casa en Llombai, on estarien més segurs i tranquils i principalment apartats de les bombes, la família acceptà l’oferiment i va decidir “fugir del seu poble” per precaució. D’eixa forma recorda Pepe com ell, sa mare, la seua germana i sa tia Maria (qui tenia 4 fills al front de guerra), se n’anaren de Canet fins a València en un camió que portava comestibles per als soldats. I des de la capital, en el cotxe de línia de la companyia “la Requenense”, van vindre a Llombai passant prèviament per Torrent, Montserrat, Montroi, Real... entrant en el poble pels 4 camins i aplegant fins a la plaça Major, on pararen (casualment, el xofer del cotxe era el meu besavi José Mª Viñuelas “el Moreno”). I en baixar del cotxe el que va cridar l’atenció de Pepe va ser el xorret d’aigua que eixia de la font, ja que corria molt fluixet i va dir: -**“Ai mare, aci si que patirem set!!”**.

De la plaça es dirigiren cap al Raval de Sant Roc, on vivia la família de José Solà (en l’actual núm.31). Segons rememora-

va Pepe, era una casa xicoteta, fosca i fonda, en la que vivien la tia Pepa “la Sucrera” (de la que més record te ell) i el seu home Vicent Solà “el Catauí”, junt a la seua nora Dolores “la Patxera” i el seu fill Ascaso (qui encara no havia complit l’any i havia sigut anomenat així per desig de son pare, en honor d’un destacat anarquista). En eixa casa menjarien i viurien durant el dia, però a dormir anirien a la plaça Major a la casa de Nicanor Beneyto, a la banda de dalt (puix Pepe recorda que estava front a la font i era una casa “rica”), la qual havia requissat el Comité de la CNT (que en eixos anys dominava el poble, a l’igual que també recorda que passava en Canet), i la destinava per a ús de les famílies més necessitades, així com per fer escola (en este punt, Pepe contava que en Canet en eixe temps estaven i controlaven el poble els membres de la CNT, la UGT, la FAI i els Comunistes, i hi havia un control en el que s’encarregava del *reparto* un home anomenat “Galeote”, i per arreplegar el menjar o el que fora, havies d’anar en la cartilla).

Ascaso de Xiquet

Uns dies després de la seua arribada, en un carro i portant 4 matalassos, van vindre son pare i el seu iaio des de Canet

(va ser l'única vegada que vingueren), ja que l'estança no sabien fins quan s'allargaria, però durara el que durara volien que estigueren el més còmodes possible (això que dormien en terra i en l'habitació no hi havia mobles, segons recorda ell). I d'eixa forma van estar uns **6 mesos** ací, **en Llombai**, com a **refugiats** i lluny de les bombes.

Però ells no serien els únics de Canet que vingueren a Llombai, ja que també ho feren son tio Quico (germà de sa mare), en la seua dona i les seues filles Tereseta i Paquita (els quals es quedaren en la casa de la tia Pura "*la Pilotes*", allí en el Raval molt propet d'ells; i Pepe recorda que esta dona tenia unes filles en Barcelona en eixe temps). Altre dels que vingué a parar a Llombai va ser el mestre d'escola don Rosendo Izquierdo (qui faria escola al carrer del Forn del Mig, en la casa del núm.4); així com la família de "*la Ravajola*", que també va vindre de Canet quedant-se en l'hostal (en el que hui és "la Taverna", front a la plaça de l'església). I els fills d'eixa dona, anomenats "*Pito*" i "*Vázquez*", com eren d'una edat similar a la seua serien els seus companys de jocs en eixos mesos. Pel que fa a la seua germana Carmen, esta faria amistat en una xica del poble que vivia al carrer del Pou i que era més o manco de la seua edat, anomenada Virginia Sanz.

El que més recorda Pepe "*el Catolo*" del seu temps en Llombai és que l'església de la Santa Creu estava plena de palla i allí jugaven ells en les bales de palla, així com que en els claustres tancaven vaques. En el Raval (en "la Casa Gran") estaven les quadres del Comité. També rememorava vore eixir al tio Justo en la seua tartana i les seues dos haques de sa

casa, en el mateix Raval, per a portar a la gent a Carlet. Recorda que tots els camps eren de raïm o de blat, i que ells no patiren fam, ja que... "*la fam vingué després de la guerra*"; que jugaven a córrer pels carrers, eixir per l'horta i anar a furtar raïm, i també se'n recordava de la fàbrica de la farina. I ací en Llombai seria on ell va aprendre a "agarrar" rates, ja que en les cases on estava hi havia molt ratolins (divertit, assenyala que es servien d'un caragol, al que li ficaven en la closca un trosset de pa i formatge, i això feia de reclam per als rosegadors). Ah, i el que també li cridava l'atenció era que Llombai i Catadau "*es partien una casa*", que era la que els unia.

I altre fet curiós que el va marcar va ser l'arribada dels soldats internacionals, integrats majoritàriament de txecos, ja que en Canet també havien estat anteriorment; i un tinent (que estava pel Ravalet en més soldats, vora Catadau, i sembla que dalt d'eixa casa, en un *quartet*, hi havia altra família de Canet) els va contar que allí en el seu poble una bateria havia estat a càrrec de dos canons, vora el riu i protegits per uns reflectors en l'horta, fins que els havien enviat cap a Llombai junt a la resta de la companyia. I es que el Marquesat va acollir als últims brigadistes internacionals a l'espera de ser repatriats, i Pepe i els amics, al ser xiquets curiosos, preguntaven i observaven.

Curiosament, en eixe temps, encara que la situació bèl·lica era ja molt complicada per a la part Republicana, en Llombai es mantenia certa esperança... com es desprèn d'una carta de l'1 de novembre de 1938 que Dolorettes "*la Mona*" li va escriure al seu germà Domingo Sanz "*el Mono*", qui estava en el front. En la missiva, ella li recomanava que es com-

Família Solà Sanz anys després. José i Dolores, la tia Pepa, Visantica, Ascaso, el tio Vicent i Lola.

prara guants per al fred, li transmetia records dels familiars, s'alegrava que ara tocara la corneta, i assenyalava que *“también en el pueblo dicen, como en Madrid, que «No pasarán», «No pasarán»”*.

A inicis de 1939 la família va retornar al seu poble, puix la situació ja s'havia calmat... mantenint això si la gratitud i uns llaços especials amb les seues amistats llombaines, i seria allí en Canet on viurien el fi de la guerra (i encara que temps després tornaren a Llombai el matrimoni i els seus dos fills, ja no tornarien a vore a José Solà *“el Cataui”*, almenys fins a temps després, ja que estigué vora tres anys tancat en *“la Modelo”* pel seu pasat polític).

Posteriorment, quan ja estaven instal·lats en la seua taverna, quan entraren les tropes nacionals a Canet... va anar l'agutzil per avisar-los que eixa nit un

capità dormiria allí en sa casa, motiu pel qual el matrimoni va haver de cedir-li la seua habitació i buscar ells altre lloc on descansar. I es que començava la Postguerra, una època on Pepe comenta que, en ocasions, si volien escoltar Radio Pirenaica havien de fer-ho de nit i en el volum molt baix, per por a que els veïns ho sentiren. A més a més, començava l'època de la fam i *“en les capitals passarien més fam que en els pobles, perquè qui tenia terra, plantava i menjava, encara que l'agutzil feia declarar a cada veí les fanecades plantades i les collites que treïen, per presentar-les i requisar una part... controlà pels delegats de la farina”*. També va ser l'època de *“l'Estraperlo”* i Pepe conta que sa mare venia de tot en la taverna i, en la majoria d'ocasions, ho fiava: *“oli, vi, bollets unflats en aigua i farina, farina en moniato perquè condirà més...”*, i el que havien de fer era tindre compte de que la Guardia Civil no els pillara, ja que sinó el càstig i la multa podien

ser durs (divertit, refereix que al sergent d'eixe temps l'anomenaven popularment com "*Patas largas*"). A més a més, degut a la fam, molts familiars i coneguts solien anar a la taverna el dia de Sant Pere (sense falta), ja que era dia de festa gran en Canet i així eixe dia menjaven prou. I es que en Canet arribaren a plantar blat per a pal·liar la fam, i també assenyala que "el moniato va ser el salvador d'Espanya".

Pel que fa a este "refugiat" de la guerra, es va formar com a "tallaor" o "esporgador", dedicant-se als tarongers. A l'hora del servici militar, com en terra no sabien quan de temps havien d'estar "servint", va optar per la marina, ja que allí eren "sols" dos anys. D'eixa forma començà la seua formació el 28 d'octubre de 1948 en Cartagena, on va estar tres mesos, i d'allí l'enviaren a Palma de Mallorca, a l'estació naval de Sóller, on va estar fins el 10 de setembre de 1950. Acabat este parèntesi retornaria a la seua feina com a "tallaor" i seria cap de quadrilla (arribant a portar a 15 homes a les seues ordres, 6 de les Valls i la resta de Canet). Va contraure matrimoni amb Josefa Caballer Ibáñez (qui va nàixer en guerra i també va ser "refugià" en Ondara), i es ficaren a viure en el carrer del Calvari, en Canet, on continuen vivint junts.

A raó d'aquesta entrevista vaig poder parlar en Ascaso, qui recorda encara la història d'esta família; així com en Mª Virginia (filla de Virginia Sanz), qui re-

memora principalment a Carmen, que és qui va mantindre la relació en Llobai.

Esta és la història, vivències i memòries de Pepe Julià Balanzà "*el Catolo*", qui molt amablement m'ha contat les seues experiències i records d'eixa època, testimoni que pot servir per a comprendre part de la història que es va viure en aquells moments, i fer-nos recordar les conseqüències de les guerres que, al fi i al cap, afecten sempre a la població civil, siguen grans o xiquets. I Pepe, uns 80 anys després, va poder tornar al poble que el va acollir uns mesos al final de la guerra... per a complir el desig de tornar a passejar pels seus carrers.

Pepe Julià Balanzà "*el Catolo*" i Vicente Sanz Viñuelas

ASSOCIACIONS

Culturals i esportives

AECC Llombai

Junta Local AECC Llombai

Estimats veïns i veïnes,

Any rere any arriben les festes patronals i l'Ajuntament ens convida a participar en el llibre de festes, fet que volem aprofitar per donar-vos les gràcies per la vostra inestimable col·laboració i suport.

S'han organitzat diferents activitats, com obres teatrals patrocinades per l'Ajuntament i la segona marxa solidària dins del circuit Run Càncer que aquesta vegada ha estat organitzada per la Junta Local de Llombai en solitari, sent un èxit de col·laboració.

Llombai una vegada més va demostrar el poble solidari que és i volem donar-vos les gràcies a tots els que va participar de qualsevol forma en les diverses activitats.

També volem agrair el seu suport desinteressat a les botigues del poble que col·laboren amb nosaltres i que sempre deixen un lloc a les nostres vidrioles en els seus mostradors.

Una gran part de la recaptació anual va destinada directament a investigació, aspecte de vital importància per trobar tractaments efectius contra el càncer. Gràcies per contribuir a que doctorands de les nostres universitats i altres científics puguen investigar al nostre país.

Altre aspecte primordial en la lluita contra el càncer és la prevenció. Portar una vida saluda-

ble amb una dieta mediterrània, evitant el sobrepès i el sedentarisme, és molt important; així com participar en programes, com el triatge del càncer de mama o de colon i acudir a les revisions pertinents.

Pròximament ens visitarà «La Promoneta», un espai per a reflexionar sobre factors protectors i de risc relacionats amb càncers de major incidència, com puguen ser el de colon, pròstata i pulmó i d'altres Malalties No Transmissibles.

Abans d'acabar, volem agrair-li a l'Ajuntament de Llombai el suport i recolzament rebut en tot allò que hem necessitat i la seua participació desinteressada en tots els actes i activitats programats.

I com no, gràcies, gràcies, gràcies a tot el poble de Llombai per bolcar-se en les activitats i actes que s'organitzen.

Aprofitem per recordar que tenim a la venda uns bidons que mantenen fresca l'aigua a 8€. Podeu preguntar per ells a membres de la Junta.

Finalment volem oferir el nostre suport i ànim a totes les persones que estan patint aquesta malaltia

desitjant-los una ràpida recuperació i posant a la seua disposició la informació i el recolzament que necessiten a través de l'AECC.

La Junta està oberta a totes les persones que vulguen col·laborar en la lluita contra el càncer, podeu posar-vos en contacte amb nosaltres a: aeccllombai@gmail.com

Vos desitgem moltes bones i saludables festes.

Agrupació Coral del Marquesat

Esta agrupació vol felicitar en primer lloc a la nova Corporació Municipal i desitja que tinga una gestió plena d'encerts. Així com també dona l'enhorabona als festers i festeres i a les seues famílies per a què l'experiència siga inoblidable.

I, com no, agrair la companyia de tots els membres d'esta Coral que han finalitzat la seua etapa per motius de salut o d'edat, als quals se'ls va fer un merescut homenatge el passat Nadal. Especialment recordem a Leopoldo Martínez, un apassionat de la música, que fou durant anys el nostre President i que ens va deixar en novembre de 2022.

També estem molt contents de les noves persones que s'han incorporat i que ja participaren en els recitals de Nadal.

Igualment la Coral vol reconèixer profundament l'esforç que ha fet el nostre director Juan Manuel Lahoz Bono qui, després d'haver patit un infart el passat 16 d'abril, va reprendre els assajos només li ho permeteren els metges. S'ha treballat de valent per a preparar el repertori d'enguany.

Desitgem molta salut per a ell i per a tots per a poder continuar gaudint i fent gaudir de la música. Vos esperem als concerts.

Molt bones festes!

Agrupament Escolta del Marquesat

El Kraal de l'A. E. Marquesat

Un any més, amb l'arribada de l'estiu, l'Ajuntament ens brinda l'oportunitat de dirigir-nos a tots vosaltres i volem aprofitar-la.

L'escoltisme és un moviment juvenil i internacional que persegueix la formació de persones lliures, crítiques i compromeses, així com també potenciar la seua capacitat d'estimar i de viure en grup. En un món on la tecnologia avança veloçment, el moviment escolta aposta per les activitats en la natura, adaptades a les diferents edats i dies conjunts que permeten donar-li importància al contacte persona-persona i on poder aprendre grans de menuts i menuts de grans.

En octubre començà la nostra Ronda Solar, és a dir, el curs Scout. Des d'aleshores, hem estat fent tota una sèrie d'activitats basades en valors com el respecte, el diàleg i l'honestedat entre altres, amb els xiquets, xiquetes i joves que for-

men part d'aquesta gran família, des dels 5 fins als 18 anys.

Vam celebrar l'arribada del Nadal, com és tradició, amb l'acampada de desembre (aquest any a Biar) i amb el repartiment de la Llum de la Pau als tres pobles que formen el Marquesat. També hem fet diverses excursions per a conèixer realitats diferents a la nostra i poder fer amics i amigues d'agrupaments veïns.

Ara acabem de tornar del nostre campament d'estiu en Moragete - Jalance, junt a l'agrupament germà Alcalans i tot el Kraal (conjunt de monitors i monitores scout) està realment satisfet amb la realització d'aquest.

Només ens queda desitjar-vos a tots els veïns i veïnes que gaudiu d'unes festes plenes d'alegria, harmonia i bons valors.

BON ESTIU I BONES FESTES!

Associació veïns La Ponderosa

La Presidenta de l'associació

Ja arriba el mes d'Agost i , amb ell, la Festa Gran del nostre poble, Llombai.

Després de temps de temors i incerteses, s'acosten dies d'alegria i diversió.

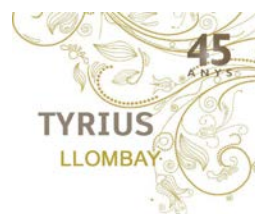
Des de l'Associació de Veïns de la Ponderosa, volem desitjar a totes les llombaines i llombains que gaudeixen d'unes festes ben divertides després d'un any de projectes i esforç.

Així mateix, felicitem i donem la benvinguda a la nova Corporació Municipal, amb la seguretat de noves i il·lusionants col·laboracions.

Bones festes Llombai!!!

Asociación de Amas de Casa “Tyrius”

Las Amas de Casa Tyrius de Llobay somos una de las Asociaciones con más solera de nuestro pueblo, en constante actividad desde su fundación.

En aquel entonces un grupo de mujeres decidimos asociarnos con el fin de poner en valor el papel de la mujer en nuestra sociedad. El perfil de las socias fundadoras fue el de personas comprometidas, mujeres con inquietudes, con valores y con un fuerte entusiasmo por crear esas interacciones entre personas que le confieren esa solidez a la personalidad de nuestro pueblo.

El proyecto de asociación surgió porque creíamos en las personas, y en su potencial para hacer de este nuestro pueblo, un entorno social más justo y participativo. Fueron unos inicios muy intensos, no exentos de puntos de vista diversos, pero con el enfoque adecuado de respeto y buen hacer, nos refundamos como asociación con miras a un futuro mejor para todas. Como bien decía Steve Jobs “El único modo de hacer un gran trabajo es amar lo que haces.”

Estamos en continuo cambio, aportando nuestro

bagaje humano a la sociedad y adaptándonos a las inquietudes de las nuevas generaciones.

Son los valores que heredamos de las fundadoras, los que queremos transmitir en el presente a todas las mujeres. La bondad, la belleza del corazón, e incluso el altruismo que no hace ruido, todo siempre desde una visión de cordialidad y de amor sincero a nuestro pueblo.

Realmente, para vivir gozosamente en Llobay, hay que amarlo con toda la naturalidad y la entrega que estas mujeres nos han transmitido desde hace 45 años. A todas ellas, Presidentas, Juntas, Colaboradoras y Colaboradores, gracias por tanto.

“El agradecimiento es la memoria del corazón”
Lao-Tse

Las Asociaciones debemos aportar ese dinamismo que requiere el conjunto de la sociedad. Nuestro enfoque es de apertura a nuevas ideas, y colaboraciones. Siempre desde la cordialidad, con valores que cimenten un proyecto sólido y que entusiasme. Al fin y al cabo, convivimos con nuestras personas allegadas y con otras personas con una manera diferente de ver las cosas.

Creemos que es esa convivencia desde el respeto lo que nos hace crecer como personas, y como sociedad.

Las personas son lo que importa. Por ello, no podemos mirar hacia otro lado ante tanta injusticia que vemos a diario. En su momento, tomamos la iniciativa de enviar todo lo que las personas quisieron colaborar para ayudar a la población de Ucrania.

En este mismo sentido anualmente, llevamos a cabo varias campañas de recogida de alimentos para instituciones de caridad sin ánimo de lucro. Hay muchas personas haciendo el bien, y sin llamar la atención.

Buen pueblo es el que, ante el sufrimiento ajeno, pone a relucir su humanidad.

Estamos integradas en Llombay desde casi 5 décadas, colaborando con las Instituciones de nuestro pueblo cuando así ha sido requerido. Y en todo acontecimiento que se produce en nuestro pueblo. Hace casi un año, recibimos la visita de la imagen de la Mare de Deu dels Desamparats, y ahí estuvimos entre tantas y tantas personas que manifestaban su fervor popular a la Virgen. La Fe y el amor por la Madre, es uno de los pilares que nos enriquecen como personas, desde la sencillez y el respeto a todos.

La salud y el bienestar de las mujeres es la piedra angular de la Asociación, por ello organizamos jornadas saludables de interés para todas. Tenemos un

acuerdo de colaboración con la Clínica Tecma de Alcira, con el que las Asociadas y familiares pueden beneficiarse de promociones y descuentos en la atención sanitaria que requieran.

Socializar es la manera de crear vínculos valiosos entre las personas. Fomentamos el carácter de hermandad entre las mujeres con actividades lúdicas durante todo el año, remarcando tres hitos importantes Navidad, Comida de Primavera y Cena fin de curso.

Animamos a todas a participar, y a estar entre las personas que apreciamos. Esas vivencias del momento presente, son lo que siempre nos quedará en el recuerdo. Este año pudimos celebrar el Fin de Curso con la presencia de la nueva Presidenta Provincial Eugenia Garrigues y la Vicepresidenta Celia Ortega, junto a las Presidentas de la Comarca.

Queremos darle ese enfoque de apertura a la Asociación brindándoos nuestra mano tendida a colaborar, y a tomar iniciativas en beneficio de todas las mujeres. Planteamos un programa con énfasis en 8 áreas de entre las que cabría destacar el Liderazgo de la mujer emprendedora, el enfoque integrador de Jóvenes, y la formación en nuevas tecnologías, en concreto en la tan actual IA.

Es un programa flexible y abierto a toda mejora. Es preciso crear oportunidades para todas, y el dinamismo necesario para llevarlo a cabo.

Son las fiestas, lo que nos permite interactuar con el resto de personas, y es por ello que os deseamos cordialidad y unas fiestas bien disfrutadas.

Associació de veïns La Talaia

No hi ha a Llombai un sol racó
que no siga d'admiració.

Des dels indrets antics del carrer del Pou
que duen a la plaça Major
fins al convent i claustres dominics,
al costat de la Santa Creu.

Des de dalt del seu campanar
es pot contemplar amb estupor
les muntanyes que fan de Llombai,
un lloc ple d'ésplendor.

El Tello, els Cerros i la Colaita,
amb la seua biodiversitat, flora i fauna,
aporten un encant especial
que transmet pau i serenitat.

Pins, carrasques, garroferes i oliveres
mates de romer, llentiscle i timonet
engalanen les nostres serres
donant sentiment al lloc quan respirem.

També des de dalt del campanar
podem vore altres tresors de Llombai
com són els poble veïns, germans de l'ànima
que sempre l'han acompanyat.

En festes i alegries, en temporals i gelades
en tradicions unides i arrelades
en cultius de vinya a tarongers
de bresquilleres a caquisers.
En menjar i dolços comuns
i en casí tota la parla
perquè no és el mateix una malaena llombaïna
que una madalena a Catadau.
Alfarp se salva en part, per no ser gens d'apitxar.

Els tres pobles germans
fan d'aquest un lloc meravellós.
Les seues gents alegres i unides
amb ganes de festa i tradició.
Les seues bandes de música
que vibren amb orgull i emoció.

Tots junts, tots mesclats
Tots de Llombai, Catadau i Alfarp.

És amb motiu de les festes,
que escric aquestes lletres.
Primer seran a Alfarp i Catadau,
i Llombai tancarà l'estiu.

Des d'un dels llocs més bonics de Llombai
dalt de la Talaia
vos desitgem bones festes
tots els que ací habitem.

Visca Llombai!
Visquen els nostres pobles!

Escrit per Judith Márquez en nom del President
de l'Associació de veïns de la Talaia,
D. Manuel Márquez Rodríguez.

Associació de veïns de Llombai

Llibertat i convivència

En primer lloc i com hem fet habitualment, felicitem la nova Corporació Municipal i els desitgem molts encerts en la seua gestió.

Estem vivint una època on s'endevinen canvis que poden afectar seriosament les nostres vides. Al llarg dels anys s'han aconseguit importants avanços socials, reconeixement de drets personals i col·lectius, una certa sensibilització en temes ambientals, lingüístics i culturals... tot i que encara queda molta tasca per fer. Seria inacceptable que tots estos avanços patiren retallades. Com tampoc es podria entendre que les manifestacions que ens identifiquen com a poble, tals com la llengua i la cultura, foren relegades.

De la mateixa manera que no hem de permetre que es retrocedisca en el reconeixement dels drets personals, sense discriminació de cap tipus. Ni tampoc en la protecció del medi natural ni en els servicis públics com la sanitat, l'educa-

ció o les prestacions socials, ni en la lluita contra el canvi climàtic.

Molt important per a la convivència és el civisme, tant en les relacions personals com en la forma de relacionar-nos amb el nostre entorn natural, l'ús que fem de l'espai públic o la manera de tractar el mobiliari urbà que es troba als nostres parcs, jardins, carrers i places, que paguem i mantenim entre totes les persones que vivim a Llombai.

Des de l'Associació de Veïns de Llombai oferim la nostra col·laboració per a continuar treballant per la prosperitat del nostre poble, la promoció de la cultura, la difusió del patrimoni, el respecte a la diversitat, per cuidar el nostre poble i el nostre entorn. En resum, per una bona convivència i un Llombai que tot el món hem de contribuir a millorar.

Estes pròximes festes poden ser una bona ocasió per a posar-ho en pràctica.

Bones festes i bon estiu!

Cáritas Parroquial

TÚ TIENES MUCHO QUE VER

Desde Cáritas Parroquial de Llombai, un año más queremos dar las gracias al Ayuntamiento de Llombai por la oportunidad que nos brinda de dar a conocer el trabajo que hacemos para todas aquellas personas que se acercan para cubrir sus necesidades más básicas. También queremos agradecer el apoyo de todas las entidades y fábricas que colaboran con Cáritas Parroquial.

En medio de sus realidades complejas y dolorosas, les acompañamos para que puedan recuperar derechos y restaurar sus vidas.

Queremos despertar y animar la solidaridad que vive en cada uno de nosotros y nosotras para que nos impliquemos con los que viven en nuestro entorno más cercano. Y así, todos juntos creemos posibilidades para abrir caminos de esperanza.

Estamos llamados a comunicar esperanza.

Os deseamos unas felices fiestas 2023

Falla de Llombai

Fallers/res, veïns i veïnes, aprofitant de nou aquest espai que l'ajuntament ens ofereix, tenim el gust de saludar-vos i desitjar-vos que aquestes festes vos ho passeu d'allò més bé!

També aprofitem per donar les gràcies a tots i cadascun dels nostres fallers/res, socis/es, col·laboradors... tots aquells que fan que la nostra festa siga incomparable i que esta comissió siga cada dia més gran.

Vos esperem en el mig any faller que es celebrarà aquest setembre.

Esperant la vostra col·laboració en tots els nostres actes i també la vostra assistència. La junta local fallera vos desitja unes molt bones festes a tots i totes.

Societat Unió Protectora musical de Llombai

Un any més, tenim l'oportunitat de dirigir-nos al nostre poble de Llombai, per això tornem la vista enrere per detallar les activitats realitzades per la nostra societat musical i també dirigim la vista endavant per projectar el futur més pròxim.

L'Escola de Música José Cardona Lahoz, pilar fonamental de la nostra societat, ha tancat un gran curs acadèmic, amb quasi un centenar de xiquetes i xiquets que reben la formació musical i cultural que els permet avançar i formar-se com a músics i com a persones. Les actuacions en Santa Cecília, audició de Primavera i el Fi de Curs així ho demostren. L'escola de música és també una gran dinamitzadora de la vida del poble durant totes les setmanes en l'entorn de la Casa de la Cultura, amb quasi tots els mestres del poble. És també una generadora d'ocupació

significativa. El suport que rep l'escola de les mares i pares amb la seua confiança és molt important per al seu èxit.

La Banda Gran ha continuat amb la seua evolució i s'han incorporat 9 membres nous en Santa Cecília. És una gran alegria incorporar cada any nous xics i xiques a la banda gran, on continuen la formació musical i el creixement personal. Amb els concerts de Sant Antoni i del Mig Any, es verifica el gran nivell musical aconseguit.

Una gran nivell que és fruit del treball de tots estos anys i sobretot del nostre Mestre-Director Miguel Roig Ortega, el qual complix en estes festes 20 anys al front de la Banda. Lluny queda eixe any 2003 en què un jove músic de la banda es feia càrrec per a dirigir-la. Des d'aquell mo-

ment hem viscut concerts, grans premis en certamens, on cal destacar el 1r Premi i Menció d'Honor sent la millor banda de la Comunitat Valenciana en el Certamen Internacional de València l'any 2006 i el 1r Premi i Menció d'Honor en el Certamen de la Diputació de València, tant en la fase provincial en el Palau de la Música, com en la final autonòmica en el Palau de Les Arts en l'any 2015. És un orgull que un músic del poble ens dirigisca tant bé i com diríem... per vint anys més.

També és es un orgull per a la nostra societat, que l'actual Alcalde de Llombai, En Salvador Climent Pellicer, siga un músic de la banda, a més, un músic molt vinculat, treballaor i com diríem els músics "cumplidor".

I per al futur, vindran nous projectes, viatges, certamens, però en definitiva continuarem treballant amb alegria i il·lusió perquè esta gran societat continue donant vida i joia al poble de Llombai.

Grup d'acció mediambiental del marquesat

[70]

Una vegada més celebrem les nostres tradicionals festes patronals de Llombai. Un any més, les persones que integrem el Grup d'Acció Mediambiental (GAMM) hem dedicat part del nostre temps i esforç a conèixer i conservar el ric patrimoni natural que atesora el nostre terme. Ens sentim molt orgullosos i afortunats de poder gaudir de la seua bellesa a nivell paisatgístic, com dels nombrosos beneficis que ens aporten aquestes joies naturals, i ens preocupa que aquest entorn tan bonic que tenim no pugui arribar a les nostres generacions futures. Per a nosaltres es un plaer cuidar del nostre patrimoni natural, tant d'Alfarb, de Catadau, com de Llombai.

Fomentar la biodiversitat, tant animal com vegetal. Estem fent reforestacions de plantes autòctones, al nostre terme, amb plantes produïdes per nosaltres mateix, en un viver propi, a partir de llavors recollides per la nostra zona i supervisat per l'agent mediambiental.

En col·laboració amb el **Grup Aventura de Carlet (GAC)**, duem a terme el **PROJECTE EMYS 2023 d'Acció Ecologista-Agró**, Un preciós projecte en el que fem un control sobre la població de tortugues aquàtiques al riu Magre al seu pas per Alfarb i Catadau.

Conscienciació medi-ambiental als mes menuts. Altra tasca que fem al GAMM es la realització de campanyes de conscienciació per als mes menuts, que son el nostre futur. Per eixe motiu organitzem xarrades amb contes amb

els quals poden aprendre la importància d'estes tasques, plantacions de les nostres plantes, per a que siguin conscients des de ben menuts del que costa mantindre el nostre entorn.

Control d'abocaments de residus. Es molt important no tirar els nostres residus allà on ens ve de gust, ja que no sabem on aniran a parar finalment i depositar-los a l'ecoparc, per a que puguin ser tractats adequadament. Per desgràcia, es una costum molt arrelada als nostres pobles, tirar per qualsevol lloc allò que ja no volem, especialment al riu. Per a poder minimitzar l'impacte negatiu d'aquests abocaments i per tal de donar visibilitat al problema, estem organitzant periòdicament jornades de neteja del riu Magre, retirant residus i portant-los a l'ecoparc.

Ens complau comprovar com cada vegada més les nostres accions tenen el recolzament, tant

dels veïns com dels ajuntaments dels tres pobles, Alfarb, Catadau i Llombai.

El medi ambient es cosa de tots, per això volem aprofitar aquestes línies per agrair a tots els voluntaris i veïns el gran suport que ens han brindat en totes les activitats que hem realitzat i convidar-los a participar en les activitats futures. Us recordem que tot aquell que vulgui incorporar-se al grup serà rebut amb els braços oberts.

VOS DESITGEM A TOTS QUE PASSEU UNES BONES FESTES!!

Grup d'Acció Mediambiental del Marquesat
<https://www.facebook.com/AssociacioGAMM/>
acciogrup@gmail.com
Instagram: @gamm.2023

ORGULL RURAL

ASSOCIACIÓ LGTBIA+ DEL MARQUESAT

Un any més, Orgull Rural, l'associació LGBT+ del Marquesat tenim el plaer de dirigir-nos a totes i tots mitjançant el llibre de festes. Volem aprofitar este espai per fer ressò de la tasca que realitzem al llarg de l'any. Tenim diverses activitats que portem a terme tots els anys com la commemoració del dia de la visibilitat lèsbica, les xarrades a l'IES Mestre Ramon Esteve i l'Orgull del Marquesat. També començarem l'any passat el projecte de comerços LGBT+ segurs, per visibilitzar el col·lectiu al nostre comerç local i oferir espais segurs a les persones LGBT+ del Marquesat.

Després de quatre anys treballant per la diversitat i la igualtat al poble, hem començat a veure que la nostra tasca té resultats positius a nivell social al nostre entorn. Cada vegada és més la gent que participa a les nostres activitats, donant-nos suport, i s'ha aconseguit que es cree el primer grup LGBT+ a l'institut. Per aconseguir una societat lliure de discursos d'odi i més diversa, cal, en primer lloc, donar visibilitat a totes les realitats de les persones, i a més a més, educar en la tolerància. La educació és una eina fone-

mental, ja que l'odi és el resultat, en molts casos, de la ignorància.

No obstant, hi ha gent que està en contra nostra. A cada esdeveniment que portem a terme, hi ha persones que ataquen els nostres projectes, o amenacen per xarxes socials a membres de la nostra associació. Com cada vegada l'associació té més visibilitat, els insults, amenaces i rebuig a l'associació van en augment. Per tant, es un reflex de que la nostra feina és més fonamental que mai abans.

Per finalitzar, des d'Orgull Rural volem felicitar a les festeres i clavaris 2023, desitjant-los el millor, també desitjar bones festes a totes i tots. Esperem sumem tots per unes festes més inclusives i diverses.

U.D.P. Llombai

Paco Juanes Llorens

Benvolguts amics i amigues, arriba allò que havia d'arribar, estem des del 2007 i entre malalties i morts ens hem quedat quasi a quadres, i si, a més a més, afegim que ens hem fet majors i tenim molts anys, comprendreu que estem molts cansats.

Pense que hem sigut una associació democràtica, independent i pluralista que l'única cosa que hem fet ha sigut defensar els interessos de tots els majors de Llombai. Voldria que aquesta associació continuara i que, en general, practicaren més l'esport i exercici físic, doncs quan no es practica l'exercici es quan apareixen els dolors musculars i els de totes les articulacions. Si me'n vaig no és pel poble ni per la corporació municipal, sinó per cansament i per prescripció facultativa. He tingut una junta extraordinària que ha fet tot allò que ha pogut, però, poc a poc, per motius d'enfermetat i per morts ens hem quedat quasi en blanc.

A tots i totes, moltes gràcies i dir que ha sigut un orgull treballar amb ells. També agrair a tots els majors de Llombai que han estat al nostre costat i en nom de la junta i en el meu propi desitjar-los que passen bones festes i sobretot en bona salut.

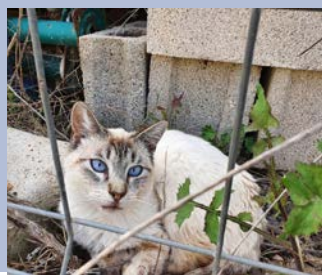
SOS animalades

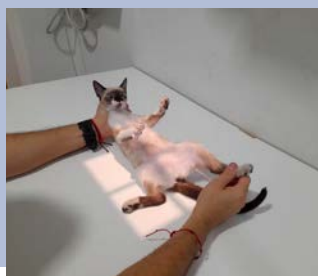
SOS Animalades, al costat dels nostres ajuntaments seguim amb la tasca d'esterilitzar per a, en la mesura del possible, controlar les colònies felines dels nostres pobles amb el fi que no hi haja tants gats/tes malvivint pels carrers. També volem recordar-vos la importància de cuidar i respectar a les vostres mascotes.

Cal tindre en compte que quan decidim adoptar un animalet, hem de pensar que és una vida que dependrà de nosaltres els pròxims 15 o 20 anys i, per tant, és una responsabilitat molt gran la que s'adquireix. No són joguets ni roba que quan et canses d'ella la tires, ni són per al nostre ús, són vides que senten alegria però també tristor i dolor. És important esterilitzar per la seua salut i la teua tranquil·litat. Recorda "cuida, respecta i NO ABANDONES".

I per descomptat des d'aquest escrit també volem aprofitar per a desitjar-vos a tots/es molt bones festes!

75

anys de vida!!!

“La Quinta de 1948”

Enguany és un any molt senyalat per a nosaltres, la quinta de 1948, ja que arribem a una edat especial... com són 75 anys.

Fins ací ha sigut un camí ple de molts bons moments (també alguns complicats, ja que varios dels nostres quintos ja no estan amb nosaltres, i altres estan delicats), però on hem viscut fets destacables i moltes anècdotes que ens acompanyaran per sempre!!!

Igual que fa 25 anys, enguany celebrarem aquest aniversari com toca, en alegria i germanor!!!

Dit açò, sols volem desitjar a tot el poble de Llombai unes bones festes i un bon any!!!

“Quinta de 1973”

Benvolgut poble de Llombai

Enguany ens toca a nosaltres, la quinta del 73 celebrar els 50 anys.

Com ja sabeu som una quinta gran, com les d'abans, (38 persones a classe i no passava res). Hem crescut junts jugant al carrer i al pati de l'església (xurro-va, marro-porta, sambori...).

La majoria hem anat junts a l'escola, altres venien els caps de setmana i uns quants més han anat afegint-se al llarg de la vida, però sempre hi ha històries i anècdotes que contar entre tots.

Encara que duquem diferents camins, com és normal, per circumstàncies de la vida, a l'hora de la veritat estem tots junts per afrontar el que vingui.

Això són amics!!!

Enguany és un any molt trist per a esta quinta, un any assenyalat, ja que ens falta una persona molt volguda per tots nosaltres.

Però ella, allà on estiga, ens estarà veient i pensem que voldria que ho celebràrem com cal.

Així és que ho anem a fer per tu i per nosaltres, sempre et durem al nostre cor ♥

50 anys no es tornen a fer i amb amistat i germanor en el cor i en la mà vos desitgem a tot el poble de Llombai que disfruteu i passeu molt bones festes.

VISCA LLOMBAI !!!

“Quinta de 1998”

Enguany, la quinta de 1998 fa 25 anys (tot i que alguns encara tenen 24)!! Hem passat de jugar en la guardie de Rosa, a l'escola; de l'escola a l'institut i, fins i tot, a la universitat. I tot això, en un obrir i tancar d'ulls!

Som una quinta molt participativa i no ens agrada perdre'ns res (som uns "comboiantes"). Per a nosaltres, l'època de festes del poble és un moment de reunir-nos i posar-nos al dia. Perquè els anys passen, però nosaltres som com una xicoteta família. I és que són 25 anys veient-nos créixer!!

Volem utilitzar estes línies per a agrair a les nostres famílies tot el que han fet per nosaltres, i sobretot als nostres majors per l'educació que ens han donat. A més, volem agrair també per tots els moments viscuts i...els que ens queden per viure; per la vida; i, pels AMICS DE SEMPRES!!

Sols ens queda dir,
VISCA LLOMBA!! I BONES FESTES!

CEIP Sant Francesc de Borja

El Claustre del professorat

El 12 de setembre de 2022 començàvem un curs sense l'inconvenient de restriccions com els grups de convivència estable, els distanciaments o les mascaretes. Però així i tot tampoc ha sigut un curs fàcil, ja que a la implantació de la nova llei educativa, LOMLOE, en Educació Infantil, 1r, 3r i 5é de Primària hi ha que afegir les reformes dins del Pla Edificant que s'han realitzat al centre durant el primer i segon trimestre del curs, tenint que compaginar l'activitat lectiva amb les obres. El passat 21 de juny vam finalitzar un curs molt complicat amb situacions com dos grups junts dins de la mateixa aula durant tot el primer trimestre, grups que s'han vist obligats a canviar d'aula en diverses ocasions, sense internet en moltes aules, sense línia telefònica ni megafonia, amb constants canvis de porta d'accés al centre, amb l'espai del pati reduït, amb sorolls constants i molta pols, amb el centre ple d'obres, llumeners, llanterners... Per estos motius, volem aprofitar l'ocasió per agrair i felicitar tota la comunitat educativa, però principalment al professorat i l'alumnat del nostre centre, per

la seua capacitat d'adaptació i superació front a les dificultats que anaven sorgint en el dia a dia.

I així i tot hem participat en totes les activitats complementàries proposades per l'Ajuntament, la Mancomunitat de la Ribera Alta (MANRA), l'EFA Torre Àledua, l'EFA Malvesia, l'empresa del Menjador Escolar "Serunion", l'IES Mestre Ramon Esteve dins del Pla de Transició o els diferents concursos organitzats per l'AMPA.

Al llarg del curs també s'han realitzat diverses activitats, tant de centre com de cicle, nivell o aula, amb motiu de celebracions com el dia de Sant Francesc de Borja, el 9 d'octubre, Halloween, Nadal, Carnestoltes, el dia Mundial de l'Autisme i del Síndrome de Down, el dia de la Dona, el dia de l'Esport, Pasqua, Fi de curs...

A més a més de continuar amb el Projecte Educatiu de l'Activitat Física i la Salut (PEAFS), des de gener de 2023 som Centre Digital Col·laboratiu, hem participat en el programa iMou-te i el professorat ha realitzat la formació pertinent.

També destacar que tot l'alumnat de primària ha participat en el projecte ESCOLARTS organitzat per la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport: L'escola canta (alumnat de 3r i 4t), L'escola fa ràdio (alumnat de 1r i 2n), L'escola fa teatre (alumnat de 5é i 6é) i L'escola dansa (alumnat de 6é).

Tanmateix, el centre ha organitzat el I Concurs Literari amb la participació de tot l'alumnat del centre mitjançant la realització d'un text literari a nivell individual o de grup, un eslògan i una mascota per al concurs. Cal destacar la col·laboració de l'AMPA en els premis a l'alumnat guardonat.

Per al proper curs 2023-2024 ens esperen nous reptes amb la implantació de la LOMLOE en 2n, 4t i 6é de primària, la realització i iniciació del projecte corresponent ja que formem part de la Xarxa d'Escoles Promotores de la Salut, la realització i implantació del projecte Coeducacents 2023-2025 i l'establiment de la línia pedagògica de centre.

Enguany hem estat doblement d'enhorabona!! D'una banda alumne de 6é de primària Néstor Sánchez Bonafé ha sigut guardonat amb el Premi Sambori de 3r cicle de primària amb

el treball "El millor regal" i d'altra la unitat específica d'educació especial del centre amb el Premi Sambori País amb el treball "Els dibuixos que parlen per ella".

Aprofitem per felicitar a l'alumnat d'Educació Infantil 5 anys que finalitza l'etapa d'Infantil i el proper curs començarà una nova etapa, i acomiadar a l'alumnat de 6é que enguany ha finalitzat l'etapa d'Educació Primària al nostre centre i en setembre inicien l'ESO. Desitjar-los un futur ple d'experiències positives i que guarden un bon record de la que sempre serà la seua escola. Enhorabona a totes i tots!

I ja per a finalitzar, agrair a l'ajuntament el seu recolzament i col·laboració al llarg del curs, així com la possibilitat de dirigir unes paraules a tot el poble mitjançant el llibre de les festes d'agost.

Gaudiu d'estos dies festius i de retrobament amb familiars i amics.

EFA La Malvesía

EQUIPO HUMANO EFA LA MALVESÍA

DESDE EL MEDIO AMBIENTE HASTA EL BIENESTAR ANIMAL

Todo el equipo humano de la escuela queremos felicitar al pueblo de Llombai por motivo de sus fiestas. Os deseamos, que en la medida de lo posible, podáis disfrutar de unas fiestas inolvidables, de todo corazón.

Por nuestra parte, la escuela continúa con su frenética labor en favor de la defensa del medio rural, de nuestro ecosistema y del cuidado de la naturaleza. Un curso más repleto de actividades focalizadas tanto en el ámbito local como provincial, nacional e internacional.

La escuela lleva con orgullo el nombre de Llombai por 17 países de la Unión Europea al participar en seis proyectos Erasmus+ diferentes, incluyendo un proyecto Ka-3 solicitado directamente por el Parlamento Europeo a la escuela.

Finalmente, el próximo septiembre de 2023 La Malvesía será el único centro educativo de toda la Comunitat Valenciana en el que se impartirá el nuevo ciclo formativo de grado superior sobre Ganadería y asistencia en Sanidad Animal en régimen de concierto, algo que nunca antes había sucedido. El trabajo constante y el amor por el modo de vida de los pueblos del medio rural nos lleva a superarnos año tras año. Sin embargo, de lo que nos sentimos más orgullosos es de lo que para nosotros es más importante. Trabajar y cuidar a cada uno de nuestros alumnos sin descanso hasta conseguir la mejor versión de cada uno de ellos.

CORONA-ZAHLEN

Warnstufe für den Landkreis Nienburg

zurzeit keine Warnstufe

■ **7-Tage-Inzidenz****
Neurafektionen pro 100 000 Einwohner in den vergangenen sieben Tagen im Landkreis Nienburg

71,5 +2,4

■ **Hospitalisierung***
Zahl der Covid-19-Patienten in Kliniken – gerechnet landesweit pro 100 000 Einwohner im Durchschnitt der vergangenen sieben Tage

2,4 -0,1

■ **Intensivbetten***
Anzahl der Covid-19-Krankenbetten bei der Belegung der landesweit 2424 Intensivbetten

4,2% -0,4

Quellen: Land Niedersachsen, RKI, Statistik, RKI, Statistik, 7-Tage / Veränderung zum Vorjahr

Inzidenz allein ist nicht entscheidend

Die **Sieben-Tage-Inzidenz** eines Kreises ist nach der neuen Coronaverordnung nicht mehr das entscheidende Kriterium. Häufigkeiten und „Intensivbetten“, die auf Landesebene ermittelt werden.

■ **Hospitalisierung** gibt an, wie viele Menschen pro 100 000 Einwohner in den vergangenen sieben Tagen so schwer an Corona erkrankt sind, dass sie in eine Klinik mussten. Es gibt drei Warnstufen ab einem Wert von 6, 9 und 12 Patienten.

Dummies bekommen ein Gesicht

Fachleute aus fünf europäischen Ländern testen in der Deula eine neue App für Ausbilder und Schüler

Von Arne Hildebrandt

Nienburg. Beate Müller und sein Lehrling Fiete bekommen in dieser Woche viele Klicks. Sie sind Pseudonyme, aber sie spielen eine große Rolle in einer neuen App. 14 Fachleute aus dem Bereich der beruflichen Bildung aus fünf europäischen Ländern testen in der Deula eine neue App, die europaweit erstmalig sein wird. Sie soll im März 2022 freigeschaltet werden. Mit der App können Schulen, Ausbilder, Lehrer, Schüler, Eltern und Landwirtschaftskammern vernetzt werden. Ziel ist es, die duale Ausbildung zu stärken.

Das Erasmus-plus-Projekt UPT2S wird von der EU gefördert. UPT2S steht für Upgrading trainers in Dual Vocational Training Systems. UPT2S ist ein Partnerschaftsprojekt zwischen Landwirtschaftsberatern aus Spanien (EFA, Malvesia), Estland (Järvamaa Kutsuabiteadkonn), Kroatien (Sveučilište Šteta Bedekovića), Frankreich (MFR de Bretagne) und Deutschland (Deula-Nienburg)“, leitet Deula-Chef Bernd Antkowiak. Hauptziel dieses Projekts ist die Schaffung eines europäischen Zugangs von Qualitäten und Ressourcen für Auszubildende, die ihre Fähigkeiten und Kompetenzen im Bereich der dualen Ausbildung verbessern oder auch professionalisieren möchten.

Chat mit Ausbildern und Lehrern
Die Idee der App stammt vom spanischen Projektleiter Miguel Guasp aus Valencia. Gemeinsam mit den Projektpartnern wurde eine App entwickelt, über die sich Ausbilder unkompliziert über den Ausbildungsstand ihrer Auszubildenden informieren können. Heide Reimer,

Miguel Guasp von der spanischen Landwirtschaftsschule EFA La Malvesia (hinten links) und Heide Reimer, Ausbilderin bei der Deula und Koordinatorin für Erasmus-Projekte (hinten rechts), lassen in der Deula eine neue App für Ausbilder testen.

macht „Beate Müller bekommt von der Schule einen Hinweis, dass Fiete heute nicht in der Schule ist. Fiete kann im Chat gleich den Grund nennen.“ Beteiligte können über den einfachen Weg interagieren. Die Zwischenkommunikation sei einfacher, erklärt Reimer. Zweisprachig: „Der Lehrer schätzt die

tungsstand übermittelt und Prüfungstermine abgestimmt werden.“ Auch die Schüler sollen von der App profitieren. „Sie können mit ihren Lehrern chatten und über die App auch Urlaub beantragen. Das ist ein Vorteil in einem großen Betrieb mit zum Beispiel 20 Auszubildenden.“

Im März wird App freigeschaltet

bringt externe Partner mit, die noch nicht eingewiesen sind. Jetzt geht es um die Qualität der App.“ Bis März soll auch ein Handbuch über die App erstellt werden. „Dann wird sie online freigeschaltet.“

„Das deutsche System der dualen beruflichen Ausbildung gibt es nirgends außerhalb von Deutschland, und es besteht großes Interesse vorerst vererbte theoretische Ausbildung nicht die wirklich erforderlichen Kompetenzen und Fähigkeiten guter Facharbeiter und Facharbeiterinnen gewährleisten kann. Früher hat man Deutschland für dieses Ausbildungssystem belächelt, heute ist es ein grandioser Exportchance.“

Muchas gracias a todos y recibid un fuerte abrazo. Felices Fiestas.

EFA Torreeledua

Dolores Bañuls Sendra
Directora EFA Torreeledua

ENSEÑANZA CONCERTADA DE CALIDAD EN EL MEDIO RURAL

Desde EFA Torreeledua queremos agradecer la ocasión que se nos brinda y aprovechar para saludar a todo el pueblo de Llombai y desearles unas felices fiestas patronales.

Torreeledua sigue trabajando con entusiasmo para dar a nuestros jóvenes una formación personalizada protagonista de su propio proceso formativo junto con la familia, alcanzando el objetivo de éxito.

Somos, por tanto, un centro educativo abierto, centrado en la persona y que pone en valor la familia, la libertad, el sentido crítico, la participación, la igualdad, la tolerancia, la convivencia y la paz, valores que se inspiran en los principios cristianos, el respeto y la pluralidad cultural.

La EFA Torreeledua es centro examinador oficial de Trinity College London y durante el curso prepara mediante clases extraescolares de inglés a sus alumnos.

Durante el curso 2023-2024 se han concedido más de 20 becas de movilidades Erasmus+ para realizar prácticas en el extranjero: 15 de ellas para Formación Profesional y 8 para la ESO.

Nuestra oferta educativa es la siguiente:

- Una línea de ESO, concertada.
- Formación Profesional Básica, también concertada.

- Ciclos de Grado Medio de Atención a Personas en Situación de Dependencia en modalidad presencial y semi-presencial.

- Ciclo de Grado Medio de Auxiliar de Enfermería en modalidad presencial y semi-presencial.

- Ciclo de Grado superior de Imagen para el Diagnóstico en modalidad presencial y semi-presencial.

Realizamos actividades complementarias entre ellas el encuentro de antiguos alumnos, cursos de capacidades digitales, certificados de profesionalidad, la carrera solidaria del Marquesat, Escape Room, etc... Sería imposible nombrar todas las actividades que se realizan, aunque todas y cada una de ellas son importantes y esto es posible gracias al excelente equipo humano de la escuela.

También queremos felicitar a todo el alumnado que ha terminado su etapa educativa y desearles un futuro prometedor en su nuevo proyecto personal y profesional.

Disponemos de una página web www.torrealedua.org con actualizaciones periódicas, donde recogemos nuestra actualidad y desde donde os podremos informar de todas las novedades que vayan teniendo lugar a lo largo del curso escolar. Reiterar desde aquí que Torrealedua está al servicio del municipio en todo lo que esté en

nuestra mano colaborar. El desarrollo del medio rural y la formación de los jóvenes es nuestro principal objetivo, y vivir con espíritu de renovación constante en un ambiente privilegiado de cercanía, confianza y cariño es nuestra mejor recompensa.

¡Felices fiestas a todos!

IES Mestre Ramón Esteve

Raül J. Cervera Sandemetro
DIRECTOR IES MESTRE RAMON ESTEVE

AL FINAL, EL MÉS IMPORTANT, ÉS SER UNA BONA PERSONA

Aquest curs hem tornat a la normalitat i hem sentit l'emoció de tornar a utilitzar els laboratoris, l'aula música, l'aula de tecnologia..., canviar d'aules, recórrer els corredors amb els amics i companys, realitzar activitats extraescolars sense restriccions... I, sí, així ha sigut. Però, esta situació també ens ha exigit haver d'assumir la responsabilitat d'autogestionar les normes socials, fet que a causa de la situació anterior, ens havíem oblidat que estaven. Haver de tornar a conviure amb elles ens ha creat un cert estrés i ansietat.

La incorporació d'una nova llei educativa, la LOMLOE, i la modificació del Pla de convivència i igualtat dels centres entre altres, amb tot el que açò suposa: canvi de metodologia, nova terminologia, una forma diferent d'avaluar, noves normes de funcionament dels centres... Ha generat un estrés i ansietat que s'ha anat vivint en l'entorn educatiu durant tot el curs.

I com no, socialment, hem assistit al desenvolupament avassallador al qual ens hem vist sotmesos per les xarxes socials, a l'accés massiu a la informació, a la hiperconnectivitat social i laboral i, la por a no estar connectats, ha fet que ens desconnectem de nosaltres mateixos... Pesem, que fins i tot, els mòbils, que es consideren aparells intel·ligents, quan estan saturats ells mateixos es desconnecten i es reinicien...

Tota esta suma d'estrés i ansietat està arribant a afectar a la nostra salut emocional, i fins i tot, mental. És curiós, portem quasi un quart de se-

gle i seguim buscant quina és l'educació del segle XXI i, com han de ser els centres educatius.

Des de fa temps, molt de temps, veus com les de:

ELSA PUNSET: que ens diuen que «El **siglo XXI es el siglo del cerebro y de las emociones**»

MAR ROMERA: que "**La escuela del siglo XXI es la del ser y no la del saber**"

PEDRO SÁENZ-LÓPEZ: que "**Vivimos en una sociedad analfabeta emocionalmente**"

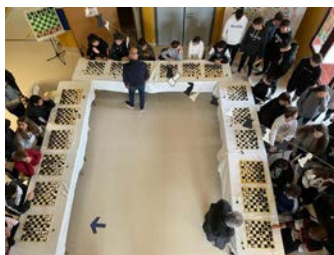
RAFAEL BISQUERRA: que "**los grandes problemas de la humanidad en el siglo XXI serán problemas emocionales**".

Ens estan indicant cap a on està evolucionant la nostra societat i, si la finalitat d'un sistema educatiu ha de ser: **preparar als alumnes per a integrar-se en la societat i tindre els recursos necessaris per a poder afrontar els reptes socials**, els centres educatius haurien de ser **centres promotors d'entorns saludables**.

Segons l'OMS, una escola promotora de salut no es un centre on es fa molt d'esport, sinó: "**una escola que reforça constantment la seua capacitat com un lloc saludable per viure, aprendre i treballar**".

L'IES MESTRE RAMON ESTEVE, vol ser un centre d'avantguarda, un centre que escolta a eixes veus que tenen una visió més oberta de l'educació i la societat en la qual estan immerses. Per això, el centre porta al capdavant projectes com:

CONVIVÈNCIA: on s'intenta sensibilitzar als nostres alumnes davant la diversitat i les desigual-

tats socials amb campanyes com: Bullying, Mirada al Senegal, felicitacions a " depèn de tu"...

MEDIACIÓ: projecte fonamentat en la resolució de conflictes entre iguals, on aquest curs, més que mai, ha sigut un punt de referència per poder fer front a les situacions emocionals i de relacions socials que l'era post-COVID ens ha deixat.

ERAMUS: projecte que intenta que els nostres alumnes vegem altres sistemes educatius i tinguem una visió més amplia de l'educació, i així, poder crear els seus propis criteris sobre què és l'educació i cap on va.

I, **MOGUDA DE CENTRE:** projecte que va més enllà d'un simple ventall d'activitats, ja que intenta ser un espai de creixement personal tant per al professorat com per a l'alumnat, per què naix de les motivacions i interessos de cadascun d'ells. "Debat a bat", "escacs", "LGTBI" , "pintem" i fins i tot IOGA entre altres, han sigut alguns d'estos espais.

Tots estos projectes, programes, activitats formatives... Intenten anar més enllà del simple fet de transmetre uns continguts; intenten escoltar aquestes veus i adaptar-se als nous rep-

tes de la societat del S. XXI. Perquè, al final, el més important de l'educació no és ser un gran físic, matemàtic, músic o filòsof; que també ho és, sinó ser una bona persona.

Ja sols ens queda desitjar-vos unes bones festes 2023.

Bones festes!!

"L'escola ha de ser un lloc d'aprenentatge del debat argumentat, de les regles necessàries per la discussió, la presa de consciència de les necessitats dels altres, de la capacitat d'escoltar i del respecte cap a totes les opinions."

Edgar Morin,

"Los siete saberes necesarios de la educación del futuro"

BTT Colaita Extrem

|86|

Volem agrair l'oportunitat que ens brinda l'Ajuntament per a desitjar-vos unes BONES FESTES i donar a conèixer el nostre club i les seues activitats al Marquesat.

El Club de BTT Colaita Extrem és una agrupació d'amics aficionats a la bicicleta, que promou activitats relacionades amb aquest esport a les localitats d'Alfarb, Catadau i Llombai.

Quasi tots els caps de setmana fem eixides i proves de BTT (Bicicleta Tot Terreny), a més d'altres activitats molt interessants.

Som un grup obert i ens agrada la gent entusias-

ta, així que, si ets aficionat a la bicicleta i el contacte amb la natura, anima't i posa't en contacte amb nosaltres!

Prova d'orientació

L'activitat més esperada del calendari pels nostres socis és la cursa d'orientació. L'orientació és una activitat on els participants han de trobar en el menor temps possible, un nombre de punts marcats en el terreny, ajudats per un plànol.

Només acabar, tots els socis celebrem un esmorzar per celebrar l'esdeveniment i intercanviar experiències.

Sant Silvestre

Una altra activitat destacada del nostre calendari és la celebració del nostre particular Sant Silvestre. Tots els 31 de desembre ens preparem per a fer una ruteta pel Marquesat. Ens acompanyen socis del club amb els seus fills i aficionats i amics de la bicicleta durant el recorregut. És una activitat per fomentar la germanor i l'alegria de celebrar que arriba el nou any.

Nocturna

Tots els estius fem varies eixides nocturnes. Equipats amb els nostres fars, ens endinsem al bosc i disfrutem de la frescoreta "a poqueta nit". En acabar fem un soparet de germanor.

Tota una experiència!

TransAledua

El nostre esdeveniment estrela és la TransAledua, de la qual ja duem disset exitoses edicions. Es tracta d'una Marxa de Btt no competitiva que transcorre per les nostres muntanyes. L'afluència de gent que s'acosta per participar de la festa del mountain bike és considerable i any darrere any, se superen les nostres expectatives.

Natura

El valor ecològic i paisatgístic dels paratges per

on discurreix la TRANSALEDUA és envejable. El nostre objectiu és donar a conèixer l'entorn natural i conscienciar la gent per a que siga respectat. Cuidem la natura!

Companyia

Al llarg d'aquests anys hem rebut la visita de molta gent que volia gaudir de la marxa TRANSALEDUA. El resultat sempre ha sigut magnífic.

Fem eixides tots els caps de setmana, amb recorreguts pels nostres termes. En ocasions, també fem eixides pels paratges més emblemàtics de la contornada per a conèixer i gaudir de la natura amb bona companyia.

CE La porte fresca

|88|

Estimats veïns i veïnes, un any més arriben les tan esperades festes patronals i no volíem deixar escapar l'oportunitat d'aprofitar aquest espai per a fer balanç del que ha sigut el nostre any.

Aquest 2023 com a club hem competit en moltes

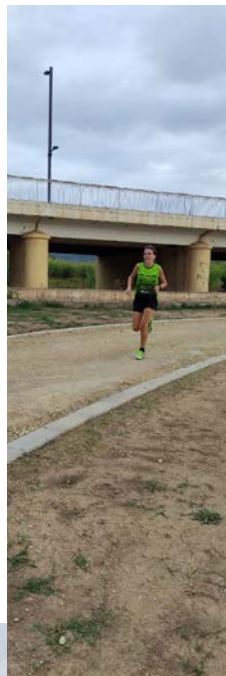
curses portant el nom dels tres pobles per tot arreu, però també ens hem juntat per a practicar l'esport que més ens agrada amb entrenaments cada mes.

A més com a organitzadors, hem celebrat la segona edició de la Cursa Nocturna d'Alfarp la qual

esperem que passe a ser tradició de l'estiu. El passat abril hem tornat a celebrar una nova edició de l'Alèdua Trail a Llombai. Aquesta edició ha sigut molt emotiva per a nosaltres ja que va ser un homenatge a la nostra companya MJ que ens va deixar recentment i que sempre ens acompanyarà.

Des del C.E. La Porte Fresca vos desitgem unes bones festes plenes d'alegria i germanor. També vos animem a que practiqueu esport amb tots els beneficis que l'exercici implica, i si la vostra opció és el running i el bon ambient no dubteu en apuntar-vos al nostre club!

Club de Frontennis Marquesat

El Club de Frontennis Marquesat aprofitem l'ocasió per a comunicar al poble el balanç d'aquest últim any, on com ja venim fent sovint, ha estat participant en diferents competicions tant l'equip amateur, i l'escola, que com ja saben és un pilar fonamental en el nostre club, sempre en passat, present i futur.

En primer lloc, agrair a tots els ajuntaments i a la Mancomunitat del Marquesat pel recolzament que rebem tot l'any, sense ells no seria possible aconseguir tots els reptes que ens proposem. Menció especial este any per a l'Ajuntament de Llombai, que en poc de temps ens ha deixat les instal·lacions apunt per poder organitzar el Campionat d'Espanya que ha sigut tot un èxit, i hem posat el nom del Marquesat ben alt a tot el panorama nacional.

També estem molt orgullosos de comptar amb els nostres patrocinadors i col·laboradors que ens ajuden a seguir competint amb molta il·lusió i poder aconseguir els nostres objectius. Menció especial mereixen els patrocinadors oficials que donen nom als equips, com són Ovocity i Airsip. De part de tots els membres del club moltes gràcies i esperem seguir comptant amb el vostre suport!

A nivell de competicions, l'equip amateur ha parti-

cipat per segona vegada en la història del club en la categoria d'Autònoma, ni més ni menys que la màxima categoria de frontennis pre-olímpic que hi ha. Este any a pesar de les dificultats que suposa competir al més alt nivell hem aconseguit mantenir la categoria i assentar-nos en esta divisió on esperem estar molts anys més.

També hem tingut altre equip competint en la segona divisió Provincial, on l'equip ha aconseguit una molt merescuda 2a posició en una lliga, a tan sols dos punts del líder i on hem anat de menys a més i les sensacions dels nostres jugadors la majoria formats a l'escola han sigut boníssimes. Tant ha sigut així que l'equip ha disputat la copa i recentment hem sigut campions de Copa de segona divisió este any, enhorabona cracks!

A nivell de l'escola, sobren qualificatius, perquè els alumnes no deixen de progressar i deixar el nom del club i del poble ben alt allà on competixen. Des del club és un gran orgull vore com el treball dels monitors, famílies i sobretot els xiquets, dona fruits i no deixa de millorar. Intentarem que açò no pare, i que pugua seguir creixent els pròxims anys, encara que al nivell que està a dia de hui la nostra escola de frontennis, el més important serà mantindre'ns i intentar augmentar el nombre de xiquets i xiquetes que des d'ací animem a vindre i provar sense cap compromís.

L'escola ha participat en nombroses competicions a nivells escolar, destacant que hem sigut campions provincials i autonòmics en diferents categories que els mostrem a continuació.

-Jose Maria Adam Forés campió d'Espanya juvenil.

-Joan López Escrivà i Jordi Adam Forés subcampions d'Espanya cadets.

-Oscar Barberá López, Guillem Ballester Climent i Roser Rodrigo Lliso campions provincials i subcampions autonòmics.

-Aaron López Pinto i Izan Gimeno Campos subcampions provincials i subcampions autonòmics.

La junta directiva i tots els membres del Club Frontennis Marquesat us desitja a tot el poble, Bones Festes!!!!

Club de patinatge artístic Marquesat

CluBones festes a tots i totes!!!

Les patinadores i patinadors del Club de Patinatge Marquesat volen aprofitar aquest moment per a felicitar a tots els i les alfarbines les festes del 2023. I, com no hi ha millor moment per a contar-vos un poquet el gran progrés que el nostre club ha tingut en els últims anys, doncs allà va.

En l'actualitat el nostre club compta amb 36 patinadores, entre les que tenim patinadores de molts nivells, des de les més veteranes, fins a les noves incorporacions.

Entre totes elles, podem destacar la evolució de Vega Camarena, Belen Carrión i Maria Yahiaoui perquè aquest any ha aconseguit pujar a Territo-

rials, cadascuna en la seua categoria, el que els permetrà competir a nivell autonòmic.

També volem felicitar a Aitana Herrero, Pau Orts, Carme García, Estrella Esteve, Belén Carrión, Maria Yahiaoui i Vega Camarena que han sigut seleccionades per la Federació Valenciana de Patinatge per a realitzar diferents cursos de perfeccionament.

Per suposat, volem agrair l'esforç dels nostres entrenadors Àngel, Aina i Pau, gràcies als quals el nostre club progressa cada dia més juntament amb les nostres patinadores.

Aprofitem l'ocasió per a oferir-nos a tots els qui vulguen informar-se dels avantatges i possibili-

tats que ofereix aquest esport i animar-los que els interessats s'apunten en qualsevol moment, i d'aquesta manera, seguir ampliant el club.

Finalment, la directiva i tot el club us desitgem que passen unes bones festes 2023.

Club de Gimnàstica Rítmica el Marquesat

Des del Club de Gimnàstica Rítmica el Marquesat, en primer lloc, volem donar les gràcies a l'Ajuntament per poder donar-nos l'oportunitat de que ens conegueu. A més, volem donar l'enhorabona a la Regina de festes, al President dels clavaris i a la cort d'honor.

En pocs mesos s'ha realitzat un gran treball per part de tècnics i gimnastes amb valors com la cooperació i la dedicació, que han fet possible que aquest any s'hagen aconseguit molt bons resultats.

Els/les gimnastes ens han representat en competicions des de nivell escola fins nivell federació on aquest esforç s'ha vist reflexat en l'obtenció de pòdium en pràcticament totes les competicions.

L'objectiu que tenim al club, trata de fomentar l'esport d'una manera sana i divertida on els xiquets i xiquetes puguem aprendre el treball en equip, la disciplina, l'amistat, el companyerisme, el respecte i l'esforç.

També volem anomenar i donar les gràcies als dos patrocinadors que hem aconseguit: Decoelectric i Consultoria Joares.

A més, volem agrair a tots els/les gimnastes així com als familiars i tècnics per el suport i el treball realitzat durant aquest primer any. Afegir també l'agraïment a l'IES Mestre Ramon Esteve de Cerdanyola el qual ens deixa les instal·lacions per a poder fer els entrenaments adequadament.

Per finalitzar, vos convidem a assistir a totes aquelles exhibicions que fem al poble, així com també donar l'oportunitat a tots els xiquets i les xiquetes que estiguen interessats o interessades vinguen a disfrutar d'algun entrenament.

Societat de Caçadors de Llombai

La societat de Caçadors de Llombai agraeix a l'ajuntament de Llombai l'ocasió que se'ns brinda i dona les bones Festes d'Agost 2023 a tot el poble.

Aprofitem aquest moment per fer un xicotet resum del que ha sigut la temporada 2022-2023.

En primer lloc, nomenar que el passat 6 de Maig els caçadors vam estar a València per a manifestar-nos en contra de la llei de benestar animal, llei que acabaria amb les nostres maneres de caçar. "La marea naranja en Valencia ha dejado huella y el 6 de Mayo la Marea Naranja colapsó Valencia" van ser alguns dels titulars de la premsa. Més de 50.000 caçadors es van alçar en protesta per reivindicar la criminalització del sector.

En segon lloc, i a part de les actuacions que ja són de costum realitzar pel bé de les nostres muntanyes, els caçadors estem intentant augmentar les poblacions de les perdius autòctones emprant un projecte de recuperació de l'espècie. Aquest mètode

consisteix en fer soltes d'exemplars de poca edat per tal que vagen adaptant-se a l'entorn. Per a la seua eficàcia, la societat ha de fer un esforç per controlar que no els falte l'aliment i vetlar per la seua seguretat.

A més, continuem treballant especialment als controls d'espècies perjudicials per a l'agricultura i als controls de predadors. Senglars, cabres, conills i estornells estan fent més difícil l'activitat agrícola al nostre terme. Terme que té una densa massa forestal i complica molt aquests controls. Malgrat això, continuem actuant i estarem junt als nostres agricultors.

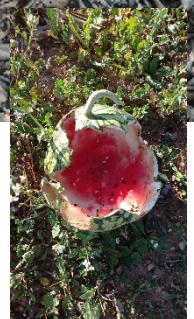

També realitzem controls de "corvidos cinegètics" com la urraca, espècie molt perjudicial per a qualsevol ocell autòcton. En època de cria, les urraques van buscant els nius i fan desaparèixer ous i pollets.

Merles, cadeneres i verderols són alguns dels ocells més atacats per aquests còrvids.

Finalment, la societat de caçadors de Llombai, està treballant per tal de fer una sostenibilitat i un equilibri entre les espècies i el nostre camp. Ajudem a la fauna a les zones marginals del terme i actuem a les zones on més danys causen. A continuació veureu unes imatges molt recents del que són alguns dels danys a la nostra agricultura. Danys, que sense els caçadors serien tan abundants, que farien inviable l'activitat agrícola en la nostra zona.

Escola de futbol U.E. Mancomunitat

La Directiva

Un any més, tenim l'oportunitat de dirigir-nos a tots vosaltres per fer un balanç de com ha estat aquest any el nostre esport.

Enguany, podem dir que estem d'enhorabona gràcies a diverses coses. En primer lloc, per l'ascens de categoria que ha aconseguit l'equip Amateur, cosa que no ha sigut gens fàcil, ja que s'ha hagut de treballar de valent per part dels entrenadors i dels jugadors.

També celebrar, que els dos equips Benjamins, han quedat campions en les seues lligues regulars i a part també en la "Copa Oro" que s'ha disputat després.

En general, els altres equips, han quedat pràcticament ben posicionats en les seues lligues, destacant si cap, al juvenil, que en l'última jornada, ha salvat la categoria, i a la pròxima temporada continuarà jugant en primera regional.

Per a aquesta temporada que ve, tenim la sort de poder presentar un equip femení, que tot siga dit, ja teníem ganes que hi haguera, pel que és una bona notícia i estem molt il·lusionats.

L'escola, el pròxim any, estarà formada per: 1 Querubí, 1 Prebenjamí, 2 Benjamins, 2 Alevins, 1 Infan-

til, 1 Cadet, 1 Juvenil, 1 Amateur i 1 Femení. Un total d'11 equips, cosa que mai s'havia donat en aquesta escola, pel que estem molt contents, ja que no paren d'entrar xiquets i xiquetes. Tot açò ens fa pensar que les coses s'estan fent be per part de la directiva i cos tècnic, i volem continuar treballant per a millorar tot el que es puga.

Dir, que aquest esport, aporta als xiquets i xiquetes salut, disciplina, educació, formació, companyerisme, valors humans, etc...

Des d'ací, agrair, per descomptat, al cos tècnic el seu treball, i a tots els pares i mares, l'esforç que fan cada setmana perquè els seus fills i filles puguin gaudir d'aquest esport.

Dir també, que l'escola està oberta a tots els xiquets i xiquetes dels tres pobles des d'edats de 4 anys (que comencen en querubins) fins als 18 anys (que arriben als juvenils), a part del Amateur i del Femení.

Només ens queda desitjar a la regina de les festes, a la seua cort d'honor, als festers i a tota la població en general que tinguen unes bones festes i que gaudiu al màxim plenes d'harmonia i bons valors.

QUERUBINS

PREBENJAMÍ A

PREBENJAMÍ B

BENJAMÍNS

BENJAMÍ B

ALEVINS

CAETS

INFANTILS

JUVENILS

FEMENÍ

AMATEURS

Premis esportius Llombai

Des de la regidoria d'esports de l'Ajuntament de Llombai, volem felicitar a totes i tots els esportistes que han aconseguit grans actuacions durant aquest any tant en competicions individuals com col·lectives.

Després de diversos anys de pandèmia, on ha sigut molt difícil practicar la competició esportiva, les i els esportistes del nostre poble han sabut mantindre l'alt nivell fins a aconseguir tots els seus objectius.

Gràcies a totes i tots pel vostre compromís i per portar el nom de Llombai a tots els llocs on heu competit.

Des de l'Ajuntament, sempre estarem a la vostra disposició per a facilitar la pràctica de l'esport. L'esport és fonamental per al desenvolupament mental de les persones i té una gran influència en l'educació dels menors.

Per tot això, gràcies per contribuir al fet que les persones siguem millors i ENHORABONA per tots els èxits aconseguits.

Aaron López Pinto

Subcampioni provincial i autonòmic de frontenis en categoria aleví amb el Club Frontenis Marquesat

Aida Parrilla i Querol

Campiona d'Espanya de futbol femení Universitari per la Universitat de València

**Antonio Sanz Osca
José Sanz Osca**

Campeones de España por equipos 2023 blancos a brazo

Eric Garcia Martinez

Guanyador local de la XVII MARXA BTT TRANSALEDUA EDICIO 2023. CLUB BTT COLAITA EXTREM

Guillem Ballester Climent

Subcampió de l'autonòmic 2023 de frontó.

Jesús B. Soriano Adam

3er Clasificat Campeonat Rallies CV RG-55
3er Clasificat Campeonat Slalom CV CI3

Elizabeth López Donat

-3r LUGAR MISS BIKINI TALLA BAJA Campeonato autonómico comunidad valenciana IFBB Trofeo Costa Blanca Altea.

-3r LUGAR MISS BIKINI TALLA BAJA Campeonato de España CIBB 2023 Requena(Valencia)

-5º LUGAR MISS BIKINI OVER.

-3r LUGAR MISS BIKINI OVER Campeonato Olympia CIBB Spain 2023 Requena(Valencia)

-5º LUGAR MISS BIKINI OLYMPIA TALLA BAJA

Izan Gimeno Campos

Subcampió provincial 2023 alevi mixte

Subcampió autonòmic 2023 alevi mixte

JOAN GASCÓN AUSINA

-3r CLASSIFICAT CAMPIONAT NACIONAL KARATE SHINKYOKUSHINKAI EN LA CATEGORIA SUB21 -65 KG (ONTINYENT - VALENCIA)

-CONVOCAT AMB LA SELECCIÓ ESPANYOLA SUB21 PER A PARTICIPAR EN EL CAMPIONAT D'EUROPA (DEBRECEN-HUNGRIA)

Joan López Escrivà

En l'any 2023, el jugador Joan López Escrivà pertanyent al Club Frontenis Marquesat ha obtingut els següents resultats:

Subcampió provincial modalitat Frontenis Olímpica.

3º Clasificat al Campeonat autonòmic modalitat Frontenis Olímpica.

Subcampió d'Espanya modalitat frontenis preolímpica a la categoria de cadet.

Campió de Copa de segona divisió.

JORDI ADAM FORES

CAMPIO D'ESPANYA CATEGORIA
INFANTIL 2022

SUBCAMPIO D'ESPANYA CATEGORIA
CADET 2023

CAMPIO DE COPA CATEGORIA
SEGONA DIVISIO

JOSE MARIA ADAM FORES

CAMPIO AUTONOMIC JUVENIL 2023

CAMPIO D'ESPANYA CATEGORIA
JUVENIL 2023

Tània Mocholí

Tània Mocholí, estudiant i jugadora de fútbol de Oklahoma Wesleyan University, lliga universitària dels Estats Units. Campiona de lliga i copa (2020, 2021, 2022), elegida millor jugadora de primer any (2020), millor equip de la lliga (2020, 2021, 2022), quarts de final del torneig nacional (2022) i Top 6 d'equips universitaris del país.

III CAMPEONATO BLANCOS A BRAZO MANCOMUNITAT DEL MARQUESAT 11 JUNIO DEL 2023

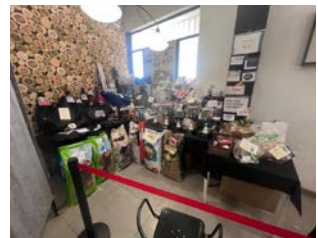
CAMPEON ABSOLUTO:
DANIEL BLASCO, 11 BLANCOS
2º CLASIFICADO GENERAL:
JOSE ENRIQUE SABATER, 10 BLANCOS
3º CLASIFICADO GENERAL:
JUAN MANUEL BISBAL, 10 BLANCOS

CAMPEÓN CATEGORIA VETERANOS:
VICENTE GIL BONO, 8 BLANCOS

CAMPEONA CATEGORIA DAMAS:
OSMARA VIERA GONZALEZ , 8 BLANCOS

LES SOCIETATS D'ALFARP, CATADAU I LLOMBAI DONEN LES GRACIES A TOTS ELS COL-LABORADORS QUE TOTS ELS ANYS FAN UN ESFORÇ PER AJUDAR-NOS

REGINA DE FESTES 2023

ANGELA
GASCÓN AUSINA

Estimats llombaïns i llombaïnes,

perfi ha arribat una de les setmanes més volgudes de l'any, les nostres Festes d'estiu.

És un orgull com a Regina representar a les festes i festers del 2023.

Tots junts desitgem que gaudiu d'aquesta setmana que amb tanta il·lusió hem preparat durant tot l'any.

Voldria expressar l'agraïment de manera particular a l'Ajuntament i fer-la extensiva a totes les entitats i associacions que ens ajuden a organitzar les festes majors, implicant-se per fer que aquesta setmana siga tan especial per a tot el poble. Però sobretot, vull fer una menció especial a les nostres famílies pel seu suport, ajuda i estima.

Des d'ací voldria animar a tots els veïns, tant del nostre poble com els dels voltants, a que gaudiu amb nosaltres d'esta setmana festera, que tant de bo vos siga inoblidable.

Sols em queda desitjar-vos molt bones festes.

Visca Llombai!

PRESIDENT DE FESTES 2023

AXEL
GALLÉN I CAMACHO

Estimat poble de Llombai,

és un gran honor i privilegi poder adreçar-me a vosaltres com a president de les festes del 2023.

Les festes del poble són un gran moment per a Llombai, on la germanor i l'alegria regna pels nostres carrers. Per este motiu, convide a tots els veïns i veïnes a participar d'esta gran celebració i així poder fer entre tots unes festes per al record.

Des de les festeres i els festers de Llombai vos assegurem que hem posat tot el que està en les nostres mans per poder gaudir de la millor setmana de l'any.

Bones festes i visca Llombai!

ÀFRICA VERCHER BALLESTER

AIDA PARRILLA I QUEROL

ALBA BISBAL VIÑUELAS

ALEXANDRA GEORGIANA MUNTEANU

ÁNGELA CERVERA CORBERÀ

EMPAR CASANOVA ABENDAÑO

GIULIA BALINT CUPSA

LARA ADAM LÓPEZ

MARIA FORÉS ROSELL

NOELIA DEL VALLE I GUIJARRO

ANTONIO ULINICI DUDII

ARNAU CLIMENT NOGUÉS

DANIEL PERIS CORBERÀ

JORGE MOYA REINES

JOSEP GARCÍA BARBERÁ

PACO PARRONDO MANCHANO

PAU PERIS I PASTOR

RAÜL PERIS ABENDAÑO

SANTIAGO BERTÍ ORTIZ

SERGI BARBERÀ BARBERÀ

PATGES

ALMA MATEO JUANES

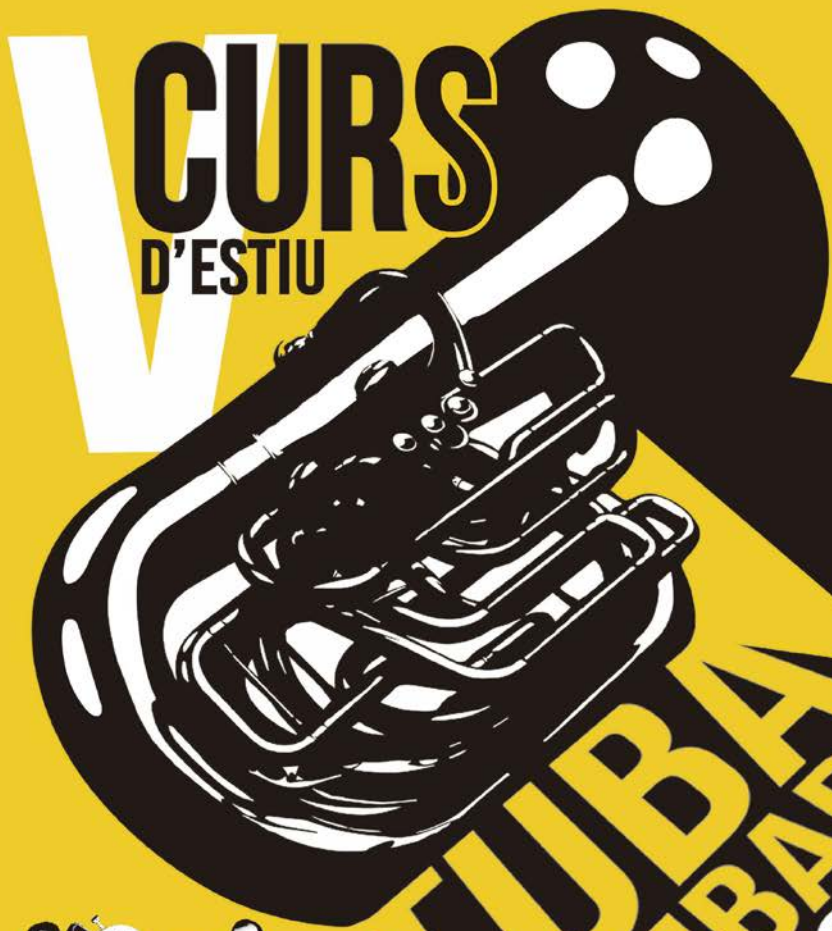

JOSEP PONS SANZ

MARTI PONS SANZ

CURS
D'ESTIU

TUBA
BOMBARDI
DEL 28 D'AGOSTA
AL 10 DE SETEM
DEL 23

BASTIEN BAUMET

JUAN JOSÉ MUNERA

ØYSTEIN BAADSVIK

JOSÉ MANUEL VÁZQUEZ

RAMIRO TEJERO

JOSÉ VICENTE OLIMENT

¡PLACES LIMITADES! CURSTUBALLOMBAI@GMAIL.COM
LLOMBAI

INDICACIONS PER A LA SETMANA DE FESTES

L'acte de presentació de les Festes Patronals serà en l'Avinguda Marqués de Llombai.

El concert de festes serà en la Plaça Major.

Concurs de tapes durant la setmana de festes. Podeu passar pels bars del poble i degustar tapa+beguda per 3.50€.

Hi haurà paperets per a votar les tapes (de l'1 al 5 si vos han agradat menys o més). El divendres es farà recompte de vots i s'entregarà un premi al bar guanyador.

Berenar dels Majors

Cal passar per l'Ajuntament a traure tiquet, des del 10 fins al 17 d'agost. El cost és gratuït.

Esmorzar del dia de la dona i el l'Home

Cal passar per l'Ajuntament i traure tiquet des del 14 fins al 21 d'agost. El cost és de 3€.

Nit de la torrada

Es celebrarà el dijous 24, l'Ajuntament farà els entrepans. Cal passar per l'Ajuntament a traure tiquet des del 10 fins al 21 d'agost. El cost és de 4€.

Nit de les paelles

Es celebrarà el dissabte 26 per la nit. L'Ajuntament prepararà una paella gegant. Cal passar per l'Ajuntament a traure el tiquet des del 10 fins al 21 d'agost. El cost es de 4 €.

Concurs de disfresses

Des del 10 fins al 24 d'agost podreu passar per l'ajuntament a inscriure-vos en el concurs de disfresses.

PROGRAMA D'ACTES

Dilluns 14 d'agost XI

JORNADES DE MÚSICA RAFAEL SANZ-ESPERT

20:30 Als Claustres de l'Església de Santa Creu de Llombai amb l'actuació del grup de trompes *Valencia Horn Ensemble*.

Dimarts 15 d'agost

20:30 A la plaça de l'Església amb l'actuació de No solo clásica Pro Orchestra amb l'espectacle *EL MEU PLANETA* a càrrec de Vasko Vassilev & Miguel A. Navarro.

Divendres 18 d'agost

NIT DE QUINTOS

Concurs de tapes Festes de Llombai amb la col·laboració dels bars del poble

21:00 Concentració de quintos en la Plaça Major i cercavila pel poble. Tot seguit pregó d'inici de festes a càrrec del president Àxel Guillén i Camacho i la regina de les Festes 2023, Àngela Gascón Ausina.

22:30 Sopar de quintos i ball en la Plaça Major amb l'orquestra *Empopados*.

03:00 Macrodiscomòbil NIT DE QUINTES amb Nestor Garcia i Marc Galán al poliesportiu municipal, organitzada per les Festeres i Festers del 2023.

Dissabte 19 d'agost

PRESENTACIÓ DE FESTERES I FESTERS 2023

Concurs de tapes Festes de Llombai amb la col·laboració dels bars del poble

11:00 Final del torneig de Petanca

21:00 Concentració d'autoritats en l'Ajuntament per a l'arreplega de les Festeres i Festers 2023.

23:00 Acte de presentació de les Festeres i Festers 2023 a l'Avinguda Marqués de Llombai seguit de l'actuació, *Nino Bravo In memoriam 50 años sin ti*.

04:00 Macrodiscomòbil SUMMER PARTY amb Agustín Cervera al poliesportiu municipal organitzada per les Festeres i Festers 2023.

Diumenge 20 d'agost

FESTIVAT DE SANT FRANCESC DE BORJA

Concurs de tapes Festes de Llombai amb la col.laboració dels bars del poble

18:45 Concentració d'Autoritats, Festers i Festeres 2023 en la plaça major

19:00 Eucaristia solemne en honor a Sant Francesc de Borja.

20:00 Processó en honor a Sant Francesc de Borja. Tot seguit Castell de Focs artificials.

21:00 Concert de festes a la Plaça Major oferit per la banda Unió Protectora Musical de Llombai.
A continuació se'oferirà un vi d'honor

Dilluns 21 d'agost

DIA DELS MAJORS

Concurs de tapes Festes de Llombai amb la col.laboració dels bars del poble

12:00 Festa Remember a la plaça de la creu organitzada per les Festeres i Festers 2023.

12:00 Al Carrer Major jocs populars per a xiquets

18:00 Berenar a la llar dels jubilats organitzat i patrocinat per l'Ajuntament de Llombai amb actuació musical.

18:30 Entrega de trofeus del Torneig de petanca patrocinat per l'Ajuntament de Llombai a la Llar dels jubilats.

19:00 X Volta a peu Festes de Llombai pel carrer Catadau organitzada pel club Esportiu "La porte fresca" i patrocinat per l'Ajuntament categories fins a cadet.

22:00 Sopar i Nit d'Albaes.

En acabar s'oferirà mistela i coca de llanda patrocinat pels festers i festeres

Dimarts 22 d'Agost

DÍA DEL XIQUET

Concurs de tapes festes de Llombai amb la col.laboració dels bars del poble.

11:30 Macrotoogan

12:00 Festa de l'aigua a la Plaça de la Creu, organitzada per les Festeres i Festers 2023.

18:00 Taller de confecció de fanalet, a la pinaeta del poliesportiu Municipal. Els xiquets i xiquetes sols han de portar el meló.

19:00 Partida de pilota al carrer Forn del Mig, organitzada pel Club de Pilota Valenciana Ovocity Marquesat.

21:00 Cercavila del Fanalet, organitzada per l'Associació de veïns de Llombai i amenitzada per la colla de dolçainers la *La Xamosia* Acte patrocinat per l'Ajuntament de Llombai.

22:00 Sopar i ball en la Plaça Major amb l'orquestra *Sideral*.

Dimecres 23 d'Agost

DIA DE LA DONA I EL HOME

Concurs de tapes festes de Llombai amb la col.laboració dels bars del poble.

10:00 Esmorçar de germanor.

11:00 Campionat de Truc i Burro.

12:00 Activitats infantils a la Plaça de la Creu amb castells d'aigua.

12:00 Festa de la bromera.

18:00 Carrera ciclista organitzada per la BTT

21:00 Peque disco per als mes menuts amb l' actuació de *Factoria de sons*.

22:00 Sopar i Ball en la Plaça Major amb l'actuació de la Xaranga de Llombai.

Dijous 24 d'agost

DIA DE LA JOVENTUT

12:30 Concentració a la Plaça Major per a degustació de tapes als bars ,acompanyats de la colla de dolçainers.

19:00 Taller reciclatge per a xiquets a l'avinguda Marquès de Llombai

19:00 "Tardeo" de rock a càrrec del Dj Ximo Noguera a la plaça Major

22:00 Sopar ,Torrada i Ball en la Plaça Major amb el grup valencià *Cistella de mimbres*

03:00 Macrodiscomòbil NIT DE DJ'S LOCALS, organitzada pels Festers i Festeres 2023.

Divendres 25 d'agost

NIT DE DISFRESSES

12:30 Concentració a la Plaça Major per a degustació de tapes als bars acompanyats de la Xaranga.

18:00 Jocs Infantils al Carrer Major

21:30 Concentració colles de disfresses en Ca La Mariana.

22:00 Desfilada de disfresses amb jurat i premi acompanyats per *Festuc batucada* i la xaranga eixida desde Ca La Mariana

23:00 Sopar i ball en la plaça major amb l'orquestra *Nexus*

03:00 Macrodiscomòbil NIT DE DISFRESSES amb Mitch Van Staveren

Dissabte 26 d'agost

NIT DE LES PAELLES

- 18:00** Jocs infantils al Carrer Major.
- 19:30** Partida d' exhibició de frontenis ,organitzada pel Club de Frontenis al poliesportiu municipal.
- 20:00** Acte de Nomenament Oficial del nou cronista de Llombai En Vicent Sanz Viñuelas als Claustres del convent de Santa Creu de Llombai.
- 22:30** Paella gegant patrocinada per l' Ajuntament de Llombai. Tot seguit, ball amb l'oquestra *Código*.
- 03:00** Macrodiscomòbil CLOSING BIRTHDAY NESTOR GARCIA amb Ismael Canet

Diumenge 27 d'Agost

- 19:30** Concentracio a la plaçaMajor, cercavila a carrec de l'escola de dolçaina i tabal *Honorat Gil*.
- 20:00** Concert de l'Agrupació Coral del Marquesat
- 21:00** Projectió de fotos i vídeos de les Festes 2023.

Dimecres 30 d'Agost

- 20:30** Als claustres del Convent de Santa Creu de Llombai , Concert V Curs d'estiu per a tuba i bombardí amb l'actuació de Back to Brass & friends.
- Solistes : OysteinBaadsvick, BastienBaumet, Ramiro Tejero i Jose Manuel Vázquez.

Dijous 31 d'Agost

- 20:30** Als Claustres del Convent de Santa Creu de Llombai, Recital amb piano .
- Solistes: OysteinBaadsvick i BastienBaumet
- Pianista: Adolfo Garcia.

Divendres 1 de Setembre

- 20:30** Als claustres del Convent de Santa Creu de Llombai ,Concert de cloenda amb els alumnes del curs .

Telèfons d'interés

SEGURETAT

POLICIA LOCAL	962 550 487 / 647 703 871
GUÀRDIA CIVIL (LLOMBAI)	962 550 406
GUÀRDIA CIVIL (VALÈNCIA)	062
GUÀRDIA CIVIL TRÀNSIT	963 695 899
CONSORCI DE BOMBERS	963 481 252
AGENT MEDIAMBIENTAL DE LLOMBAI	669 819 561 / 112

SANITAT

CONSULTA SANITÀRIA DE LLOMBAI	962 980 270
CENTRE DE SALUT CATADAU	962 802 210/962 980 212
CENTRE DE SALUT ALFARP	962 980 290
CENTRE DE SALUT CARLET	962 980 250
URGÈNCIES C.S. CARLET	962 980 245
HOSPITAL DE LA RIBERA ALZIRA	962 458 100
AMBULÀNCIA DE LA RIBERA	961 281 832
FARMÀCIA LLOMBAI	962 991 045
FARMÀCIA CATADAU	962 553 013
FARMÀCIA ALFARP	962 991 029

EMERGÈNCIES

CENTRE DE COORDINACIÓ GENERALITAT	112
---	-----

AJUDES

INFORMACIÓ GENERALITAT (TELÈFON PROP)	012
TREBALLADORA SOCIAL	962 550 403 / 962 553 043
ASISTÈNCIA AL MENOR	900 100 033
CENTRE DE LA DONA 24 HORAS	900 580 888
INFORMACIÓ A LA DONA AFERS SOCIALS	900 191 010
INFORMACIÓ AL CIUTADÀ	963 100 010
INFORMACIÓ AL CONSUMIDOR	963 511 237
INFORMACIÓ TOXICOLÒGICA	915 620 420
SERVEI DE DROGODEPENDÈNCIES	900 161 515
TELÈFON DAURAT TERCERA EDAT	900 222 223
TELÈFON ESPERANÇA	963 916 006

INSTITUCIONS

AJUNTAMENT DE LLOMBAI	962 550 403
AJUNTAMENT DE CATADAU	962 550 002

AJUNTAMENT D'ALFARP	962 990 569
BIBLIOTECA PÚBLICA	962 990 563
COOPERATIVA AGRÍCOLA MARQUESADO	962 550 434
LLAR DELS JUBILATS	662 103 633
C.E.I.P. SANT FRANCESC DE BORJA	962 980 080
I.E.S CATADAU	962 990 754
E.F.A. LA MALVESÍA	962 550 420
E.F.A. TORREALEDUA	962 990 878
PARRÒQUIA DE LLOMBAI	962 550 432
PARRÒQUIA DE CATADAU	962 550 037
PARRÒQUIA D'ALFARP	962 550 037

ALTRES SERVEIS

AIGUA POTABLE LLOMBAI	962 990 992
AIGUA POTABLE (AVERIES)	963 860 638
IBERDROLA (ATENCIÓ AL CLIENT)	901 202 020
REPSOL BUTÀ	901 100 100
SERVEF (CARLET)	962 531 062
CONF. HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER (GUARDA) ...	669 843 436

COMUNICACIONS

ESTACIÓ D'AUTOBUSOS VALÈNCIA	963 466 266
AUTOBUSOS BUÑOL	963 491 425 / 963 495 113
AUTOBUSOS CÁNOVAS	962 550 591 / 607 636 595
RENFE (INFORMACIÓ I RESERVES)	902 240 202
METRO VALÈNCIA (INFORMACIÓ)	900 461 046
AJUDA EN CARRETERA	900 123 505
AEROPORT MANISES	961 598 500
TAXI ALGINET	687 535 763
TAXI CATADAU	960 703 737 / 607 017 387

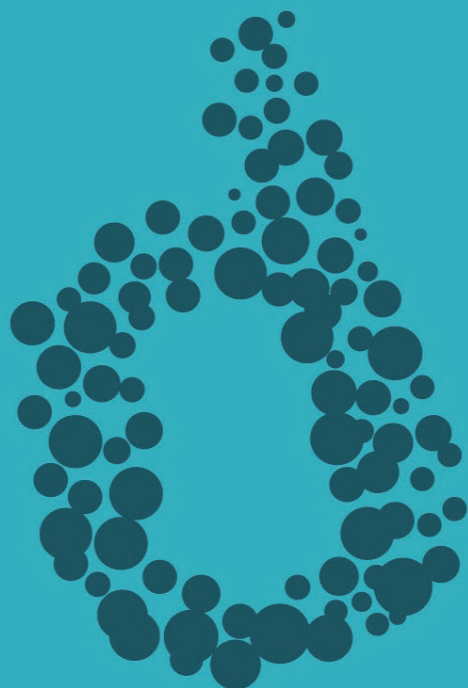
ANUL·LACIÓ DE TARGETES BANCÀRIES

4 B (MASTERCARD, VISA, VISA ELECTRÓN)	913 626 200
AMERICAN EXPRESS	902 111 135
DINNER'S	917 015 900
EL CORTE INGLÉS	901 122 122
RED 6000	915 965 335
SERVI - RED (MASTERCARD, VISA)	915 192 100
TARGETA AURORA	900 121 414

Guia
comercial

The image features a central graphic design with overlapping geometric shapes in shades of teal, purple, and orange. The text "Guia comercial" is prominently displayed in a blue, serif font. Two aerial photographs of a town are integrated into the design. The top photograph shows a wide view of the town, including a large church with a brown tiled roof and a white bell tower, surrounded by greenery and buildings. The bottom photograph is a closer view of the same church, highlighting its tiled roof and the bell tower, with lush green trees in the foreground.

[120]

DECERSA

C/ Loma Pagana 11 s/n
C.P. 46196 Catadau (Valencia)

Telf. 96 299 03 62

Email: info@decersa.com
www.decersa.com

[121]

RETIRADA Y GESTIÓN DE AMIANTO

E INSTALACIÓN DE CUBIERTAS

CARNICERÍA SANZ

**CARNES SELECTAS
EMBUTIDOS Y FIAMBRES CASEROS
CARNE DE CABALLO**

**C/ MAYOR, 19
962 550 534
46195 LLOMBAI (VALENCIA)
SANZBISBALJJ@GMAIL.COM**

emprende *mos*

deltr3s
asesores

deltr3s
letrados

deltr3s
verificaciones

www.deltr3s.es
correo@deltr3s.es
902.333.060

VALENCIA:
C/ Andrés Mancebo,
34-36 bajo
46023 Valencia

LLOMBAI:
Av. Ausias March, 19
bajo
46195 Llombai

IBIZA:
C/ Bartolomeu Vicent
Ramón, 10 bajo
07800 Eivissa

ovocity

*Cuidamos
del bienestar
de nuestras
gallinas*

AVÍCOLA LLOMBAY

Partida Bornaig, S/N - C.P. 46195 - Llombai (Valencia/València) - Telf. 962 55 05 14

info@ovocity.es - www.ovocity.es

Lo mejor en jardinería y servicios agrícolas

- DISEÑO, INSTALACIÓN Y MANTENIMIENTO DE JARDINES
- INSTALACIÓN DE CÉSPED NATURAL
- MANTENIMIENTO DE PISCINAS
- INSTALACIONES DE RIEGO
- INSTALACIÓN Y VENTA DE CÉSPED ARTIFICIAL
- TRATAMIENTO DE PLAGAS
- TRATAMIENTOS DE ENDOTERAPIA
- TRABAJOS AGRÍCOLAS

Contáctanos!

678 479 036

 paisartca@hotmail.com

 *Visítanos en
Redes sociales*

MoltTelecom

INTERNET

FIBRA ÒPTICA

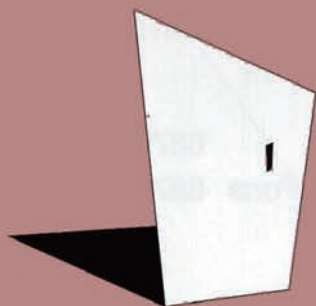

ALARMES

Junts som Molt

96 119 43 56

www.moltelecom.es

Talleres Osca

Carpintería en hierro,
aluminio y acero inoxidable

[127]

C/. Blasco Ibañez, 21 - LLOMBAI (Valencia)
Tel. 962 550 596 - Fax 962 990 610
jose@talleresosca.com
www.talleresosca.com

TANATORI MARQUESAT

SERVEIS FUNERARIS

Serveis de totes les companyies d'assegurances

Corones, centres i rams per a soterrars

"Allí per a tu en moments difícils"

AGENT D'ASSEGURANCES DE DECESSOS

AL SEU SERVEI 24 HORES

670 568 696 - 636 774 034 - 96 299 04 60

**CL. FRANCISCO CERDÀ REIG, 50
46195 LLOMBAI (VALENCIA)**

VENTA – INSTAL·LACIÓ – MANTENIMENT

ULISES-SANZ

- ELECTRODOMÈSTICS
- CLIMATITZACIÓ
- MAQUINARIA D'HOSTELERÍA
- TELECOMUNICACIÓ (ANTENES)

¡BONES FESTES!

****CONSULTA LES MILLORS OFERTES AL
FULLET MENSUAL****

C/ CATADAU, 20 – ALFARP

96 299 02 54 – 646 72 30 68 / e-mail: ulises-sanz@hotmail.com

CLÍNICA
PODOLÓGICA
Querol

JUDIT QUEROL GARRIDO
COL. 3028

CITAS: 620 182 057

Síguenos en Facebook

**Cuidem el teu
somriure!**

633 437 855

[131]

cmdmarquesat.es
Avda Ausiàs March 1, Baix 1.
46195 Llombai, Valencia

fenie energia

EMPRESA DELEGADA

Ahora sí
es momento de apostar por

Autoconsumo

Instal·lacions Elèctriques Germans Bernat

Instal·lacions en baixa i mitja tensió - Obra nova i reformes de tot tipus

Instal·lacions de telecomunicacions - Il·luminació decorativa i d'events

Pressupost sense compromís

INSTAL·LACIÓ DE PLAQUES SOLARS. REALITZEM LA INSTAL·LACIÓ

I TOTA LA TRAMITACIÓ PER A LA LEGALITZACIÓ

DE LA MATEIXA.

Mòbil: 615 214 266 | Tel: 96 255 11 22
648025675 C/ Nou, 54, Baix | Catadau

| hnosbernat@aselec.es

DES PAIX DE PA FET A LLENYA

**LA TENDETA DE
LLOMBAI**

**avd. Ausias march.39A.bajo
16195 LLOMBAI (Valencia)**

te ls. 677408218

640658839

ponstomas@hotmail.com

farmacia

PGP 77

Aniversaria

Desde 1953

Cuidando de ti

**ATENCIÓN FARMACÉUTICA
FORMULACIÓN MAGISTRAL
FITOTERAPIA Y AROMATERAPIA
DIAGNÓSTICO CAPILAR
(MICROCÁMARA CAPILAR)**

**DERMOCOSMÉTICA PERSONALIZADA
(DERMOANALIZADOR FACIAL, LÁMPARA WOOD)**

CUIDADOS DERMATOLÓGICOS

CONSEJOS NUTRICIONALES

CONTROL DE PESO Y TALLA

TOMA DE TENSIÓN

PERFORACIÓN DE LÓBULOS

ANÁLISIS DE GLUCOSA

PGP

farmacia
Pilar Guerrero Polo

 @farmaciapegp

 farmacia
Pilar Guerrero Polo

 672 673 162

 PLAZA MAYOR, 7 · LLOMBAI

SENTANO

MATERIALES DE CONSTRUCCIÓN

FERRETERÍA

FONTANERÍA

PINTURA

MAT. CONSTRUCCIÓN

MAT. PISCINA

ESTUFAS PELLET

C/Rodriguez de la Fuente, 1

Tfno.: 96 255 02 22

46196 CATADAU (Valencia)

e-mail: info@sentano.es

MÁRMOLES ALFARP, S.L.

ELABORACIÓN DE MÁRMOLES, CALIZAS Y GRANITOS

SALVADOR BARBERA

Mariola Barberá 651 854 261
teléfono: 96 299 05 27
marmolesalfarp@gmail.com
C/ Vista Alegre, nº1, 46195
Llombai (València)

Cm CUINES
CASAMAR

C/ Vista Alegre,1
46195 Llombai (València)
info@cuinescasamar.com

Tels. 96 299 05 27
651 85 42 61
615 46 71 98
www.cuinescasamar.com

CASUAL

CAFÉ & PUB

@casualcafepub

684 414 416

Av. País Valencià, 1 - Llombai (Valencia)

[137]

L'Olivera

Regals

papererialolivera@hotmail.es

615 572 345

GREIFONT
FONTANERÍA

ESPECIALISTAS...
En instalaciones domésticas e industriales
en el ámbito de la fontanería en general.

AVALADOS
POR UNA DILATADA
EXPERIENCIA!

LLÁMANOS AL...
649 946 506

Avda. Santa Bárbara, 39. Catadau (Valencia)

[138]

**ACOAL
ASSESSORS**

LABORAL, FISCAL, COMPTABLE, RENDES,, PENSIONS,
INVALIDESES, RECLAMACIONS D'HISENDA, CONSTITUCIÓ
D'EMPRESES I ASSEGURANCES DE TOT TIPUS.

**ASSESSORAMENT
EMPRESARIAL**

MABEL TEBAR SIFRE
Dipl. Empresarials

**TRINI LLISO ESTEVE
ANA ZARAGOZÁ BORRÁS**
Graduades Socials

AV/ANTONI ALMELA, 87
L'ALCÚDIA-962996403
WWW.ACOAL-ASSESSORS.COM

**COPISTERÍA
IMPRENTA**

ART DIGITAL TRÉBOL

Cartas, Tarjetas, Talonarios, Rifas,
Participaciones bodas y comuniones,
Fotocopias,
Impresión fotografías, Ampliación, reducción
Encuadernaciones, plastificados
Venta de folios,
Sellos de caucho automáticos

**Impresión Gran formato:
Carteles, Lonas, Vinilos Impresión y Corte**

C/. Maestro Torres, 9 - 46195 LLOMBAI
Tel. 678 72 29 38 - artditrebol@gmail.com

 **espectáculos
Gargallo**

**CONCIERTOS
ORQUESTAS
DISCO MÓVILES
HINCHABLES
SILLAS Y MESAS
ESCENARIOS
EVENTOS PRIVADOS**

TODO PARA TÚ FIESTA

Av. Plata, 11 - 1º - 2ª | 46013 Valencia
Teléfonos: 96 373 62 54 - 606 429 406
www.espectaculosgargallo.com

PUERTAS DE VIDRIO
MAMPARAS - LUCERNARIOS
VIDRIOS DECORADOS
ESCAPARATES
TOLDOS A MEDIDA Y PERSIANAS

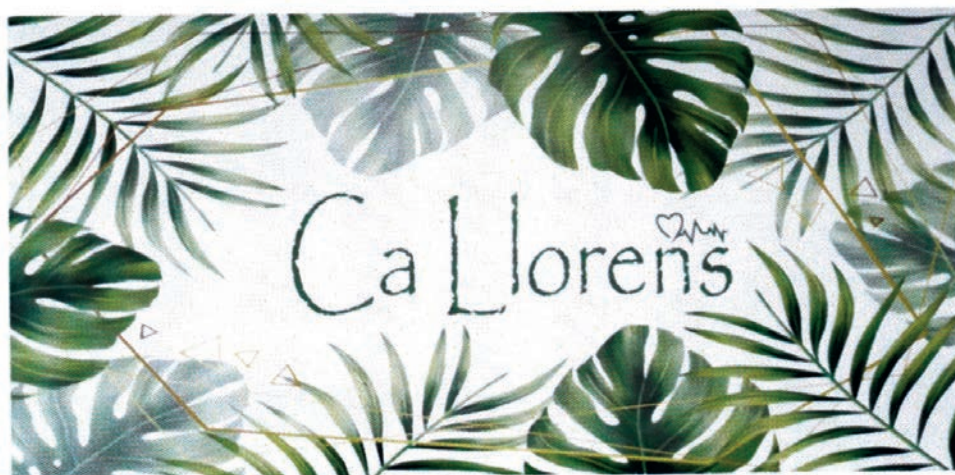

COCINAS DE DISEÑO
ARMARIOS A MEDIDA
VESTIDORES FRENTE E INTERIORES
PUERTAS DE PASO
PARQUET
MUEBLES A MEDIDA

C/ Fco. Cerdá Reig, 26
Móvil 661 531 280
46195 LLOMBAI (Valencia)

[140]

*C/. Maestro Torres, 16
46195 LLOMBAI*

*Reservas
Tel. 960 892 568*

clínica dental

DRA. M^o DEL PILAR ADAM RIBES

**ORTODONCIA | PERIODONCIA
IMPLANTOLOGIA**

sempre al teu costat

Llombai

C/Favorita,5

Tel:962990321

Mòbil:616545068

Odontòloga Colegiada 2060

BONES FESTES

TOTES LES ESPECIALITATS

Dra. Núria Vila Miralles n.col. 2865

Calvo Acacio, 7 pis 1 porta 2

46250 L'Alcúdia · 962997272

www.clinicanuriavila.com

**clínica dental
Núria Vila**

Caliment

compra saludable

LA QUALITAT A BON PREU,
PROP DE TÚ!!

**SUPERMERCAT
APARISI FERRANDO**

Plaça CREU 9 LLOMBAI
TLF 962550959

[142]

colaita
autoescola

ae.colaita@gmail.com

Avda. de Alfarp, 6
46196 **CATADAU** (València)

96 115 36 14

722 158 533

CONSTRUCCIONS E-DONAT

construccionessedonat@gmail.com

 662 950 645

CONTENIDORS LLOMBAI

607288774

659121197

Coral
DISEÑADORA

☎ 611 488 852

coraldissenygrafic@gmail.com

*Te ayudo a encontrar la esencia
que quieres potenciar.*

[144]

**Tú concéntrate
en disfrutar
de este momento,**

*que tu corredor
de seguros se concentra
en encontrarte
las mejores coberturas.*

Joares
CONSULTORES

Senda
Vivir seguros.

**Porque cuando alguien
entiende, tú te desentiendes.**

Doris

Gabinet estètic

C/ País valencià s/n
Tel. 678 457 888
96 299 09 05 - Llombai

ESTIL CAN ROUS

PERRUQUERIA CANINA

ALIMENTACIO

ACCESSORIS

ANTIPARASITARIS

SERVICI DE GUARDERIA

HORARI
Dilluns a Divendres
09:30 a 13:30
16:00 a 19:00
Dissabte
09:30 a 13:30

Pl. Regne Valencia,3
Llombai

 660 76 35 77

 Estil Can Rous

 estil_can_rous

EUROSANEX

**COMERCIAL
HIGIENE
ALTO
RENDIMIENTO**

676515101

CHAR

[146]

FISERALIA

summainurance

De compañía en compañía sin ir de calle en calle

Telf. 96/ 299 08 50 • C/ Major, 6 • LLOMBAL • fiseralia@summaseguros.es • www.fiseralia.es

CIF B46665147

Camino Tejar, s/n.
Tel. 96 299 05 09
Fax 96 299 07 36
46195 **LLOMBAI** (Valencia)
e-mail: fabrica@fustek.es

**JOMI
MATERIALES**

JOSÉ BOIX NAVARRO

Pol. Ind. 7 Parcela 136
46195 Llombai (Valencia)
Móvil: 610 255 914
jomimateriales@gmail.com
www.jomimateriales.com

LETICIA MANCLÚS

HAIR SALON

Tel. 671986409

 @leticiamanclushairsalon

Avda. Ausias March 95, LLOMBAI

[148]

 METALICAS XIMO

HIERRO | ACERO INOXIDABLE | ALUMINIO

Tel. 96 299 09 77 - 661 74 15 35

C/ Papa Juan XXIII, 16, 46196 - Catadau (Valencia)

www.metalicasximo.com | info@metalicasximo.com

MUNTATGES MARQUESAT

Electricitat Industrial

+34 962 99 02 97
+34 625 64 90 09

info@marquesat.com
www.marquesat.com

Avda. Ausias March, 7
46195 LLOMBAI (Valencia)

Santander

Plaza de La Cruz,8. Local 2.

LLombai

☎ 606.834.490

✉ 5390@gruposantander.es

osteofisio
osteopatía y fisioterapia avanzada

Sergio Jordán
Colegiado 2360

Av. Ausias March, 35 bajo
46195 LLOMBAI Valencia
M.615 29 56 29

|150|

Centre d'Estètica *Rosa Maria*

HIFU (LIFTING)

Tractaments corporals - Tractaments facials

Depilació elèctrica - Cera semisòlida

Depilació elèctrica sonda (*indolora*)

Raigs UVA - Maquillatges - Tractaments mans i peus

Pressoteràpia (*circulació sanguínia, retenció de líquids*)

Prèvia petició d'hora

Ausias March, 60-baix
Telèfon 962 550 793

46195 LLOMBAI
(València)

dicost
Supermercat

Germans Alfonso Barberá S.L.
Plaça Espanya 16
962550318 CATADAU

Servei a Domicili
o per recollir
en Tenda
692612031

Per Servici, Preu i Qualitat

**Pizzas
Yonkar**

Comidas para Llevar

Comida Casera

Pollos Asados

Teléfonos

635 843 433

722 791 452

C/ Catadau Nº28
LLOMBAI

A 100 metros de Consum (Llombai)

Sí lo quieres,
te lo llevamos

Te llevamos
la compra
del mercadona
HORARIO

Te llevamos lo que quieras de:

Bares

Restaurantes Hornos

Supermercados

Farmacias

Ferretería

Tiendas

Papelerías

Y mucho más

DE LUNES A JUEVES

• DE 9:00 A 22:00 H

VIERNES, SÁBADO,
DOMINGO, FESTIVOS Y
VÍSPERAS DE FESTIVOS

• DE 9:00 A 23:00 H

633-435-724

ESTILISME • INTEGRAL

Ben guapa!

671983290

C/ Baixos, 49

Restaurante **El Moliner**

693 793 106

El Moliner

restaurante
el moliner

Menú diario • Arroces • Almuerzo popular
35 platos a la carta para elegir

Alojamiento rural

RESERVAS ☎ 693 793 106 • 961 145 973

Avenida País Valencià, 20 - 46195 **LLOMBAI** (Valencia)

A Construccions i Reformes

José Arsenio Donat Solá

Llaurador 10 46195 Llombai (València)

Mòbil 606 808 550

e-mail: jarseniolds@gmail.com

Agro Llombai

Especialistes en poda d'alvocat,
pistatxo i fruita d'os

Edu: ☎ 652 949 207 • Omar: ☎ 671 629 192

[154]

Atmósfera Sport

BENETÚSSER

EQUIPAMIENTO DEPORTIVO EN GENERAL
TROFEOS SERIGRAFIA
ENCORDADO DE RAQUETAS

Tel.961 171783

MARQUÉS DEL TÚRIA, Nº95 BAJO · BENETÚSSER

REFORÇ ACADÈMIC

Totes les matèries
Tots els nivells

IDIOMES

Anglès
Francès
Italià

PROVES D'ACCÉS

TALLER DE LECTURA

722 39 70 72

aulaobertallombai@gmail.com

625327883

PELLA INTA
DARTMOO SHOP
> LLOMBÀ · VALÈNCIA <

SOMOS EMBAJADORES DEL ARROZ - CULLERA DE FUSTA
PLATO DEL DÍA - ALMUERZOS - CARNES A LA BRASA
COMIDA PARA LLEVAR - ARROCES POR ENCARGO

 962 550 332 - 656 915 722   @restaurantcaladio

 Verge dels desamparats, 10 - Llombai

|156|

C Á M A R A
CENTRE ÒPTIC I AUDITIU

 AVENIDA ALFARP,14 46196 CATADAU

 960076236 665776370

camaracentreopticiauditium@gmail.com

Estètica Maria José

REALZAMOS TU BELLEZA

Maria José Ferrando Chulvi

ESTETICISTA

629616104

Avd. Sant Antoni 53

Llombai-Valencia

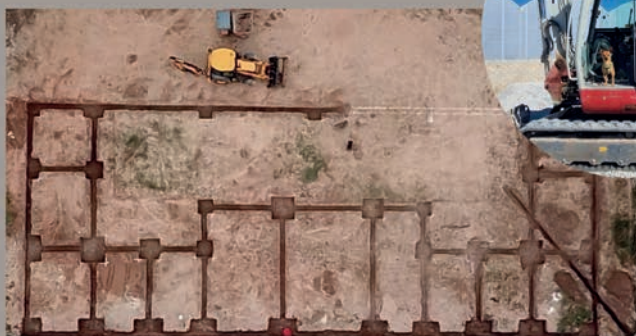
EXCAMAR

Excavacions i canalitzacions del Marquesat

Cimentacions, canalitzacions, enderrocaments i tot tipus de treballs amb maquinària....

Telf contacte: 695937246

Jardinería MonVerd Llobai

Jardinería, agricultura y servicios forestales

634 488 408 (Ferran)

jardiagromonverd@gmail.com

Llobai, Valencia

C/ Catadau, 13 - Llobai

Tlf. 96 299 06 36

Mòb. 660 412 418

Bar Cooperativa

Llombai

ESMORZARS I DINARS

607043236

BUSINESS WASI

ENERGÍAS RENOVABLES

Avda. País Valencià, 8 46195 LLOMBAI

Oficina 722 85 17 47

Roberto 609 23 70 35

proyectollombai@gmail.com

Drogueria · Perfumeria · Merceria · Artesanías

CA PACO
DROGUERIA I ARTESANÍES

Carrer Major N. 4
Llombai

Amparo Climent
688 90 43 13

|160|

CAMABAR
SOCIEDAD LIMITADA

JOSÉ CAMARASA BARBERÁ

ASESOR DE LA PROPIEDAD Nº 1644

COMPRA/VENTA NARANJA

Camabar S.L.U.

46610 Guadassuar (Valencia). Avda. Diputació, 18

Teléfono: 96 257 13 34

Móvil 609 651 046 / 606 216 051

cabamar@hotmail.com

Juan Luis Climent Conchell

Mecánica general

Bones festes!

c/ Francisco Cerdà Reig, 41 B
46195 Llobai (Valencia)

Tel. 96 299 04 15 - 640 04 65 69
elperellis@gmail.com

JOC'S CAFÈ

**DESDEJUNIS I BERENARS
PL/ COMUNITAT VALENCIANA, 2**

633689707

[162]

ÒPTICA AUDIOLOGIA
B *Barrió*
CATADAU **LLOMBAI**
PARAFARMÀCIA

962550962

623228211

PROMOCIONS 2X1
EN ULLERES
VISTA/SOL
VISTA/VISTA

Cristina Climent

Saló de Perruqueria

Av. Ausias March, 35 b
46195 LLOMBRI (València)

☎ 652 81 04 49

PIZZERIA KEBAB LLOMBAI

C/ EUFEMIANO SOLÁ, N° 16
LLOMBAI

MENUS ESPECIALES DE LA CASA

PARA 2 PERSONAS

- 2 Rollitos de primavera
- 1 Ensalada china
- 1 Arroz frito con tres delicias
- 1 Ternera con salsa de ostras
- 1 Bolas pollo frito

Precio/Price: 23.40€

PARA 3 PERSONAS

- 3 Rollitos de primavera
- 1 Ensalada china
- 1 Arroz frito con tres delicias
- 1 Ternera con bambu y setas
- 1 Pollo con almendras
- 1 Bolas pollo frito

Precio/Price: 31.20€

PARA 4 PERSONAS

- 4 Rollitos de primavera
- 2 Ensalada china
- 2 Arroz frito con tres delicias
- 1 Ternera con bambu y setas
- 1 Pollo con almendras
- 1 Bolas pollo frito

Precio/Price: 41.60€

PARA 5 PERSONAS

- 5 Rollitos de primavera
- 2 Ensalada china
- 2 Arroz frito con tres delicias
- 1 Ternera con bambu y setas
- 1 Pollo con almendras
- 1 Gambas con verduras
- 1 Bolas pollo frito

Precio/Price: 50.85€

PARA 6 PERSONAS

- 6 Rollitos de primavera
- 2 Ensalada china
- 3 Arroz frito con tres delicias
- 1 Ternera con bambu y setas
- 1 Pollo con almendras
- 1 Cerdo agridulce
- Langostinos fritos
- 1 Bolas pollo frito
- Familia Feliz

Precio/Price: 69.65€

PARA 7 PERSONAS

- 7 Rollitos de primavera
- 2 Ensalada china
- 2 Arroz frito con tres delicias
- 1 Tallarines fritos tres delicias
- 1 Bolas pollo frito
- 1 Ternera con bambu y setas
- 1 Pollo con almendras
- 1 Pollo con salsa limon
- 1 Cerdo agridulce
- Langostinos fritos
- Familia Feliz

Precio/Price: 76.00€

PENG LAI GE

Restaurante Chino

蓬萊閣

Horario: 12:00-16:00 19:30-24:00
Abiertos Todos Los Dias

C/. Plaza del Reino de Valencia
10c , 46195 LLOMBAI (Valencia)

Telefono:
96 299 04 02

COMIDA PARA LLEVAR

SALON CLIMATIZADO

**FABRICACIÓN DE
ENVASES
PARA FRUTAS**

www.serraenvas.com
e-mail: serraenvas@serraenvas.com
Ctra. Catadau - Benifayó, Km. 3

Avda. de Alfarp, s/n
Tel. 962 550 400
46196 CATADAU
(Valencia)

e-mail: tallermarquesat@gmail.com

- Diagnósis e inyección
- Mecánica y electricidad
- Plancha y pintura
- Aire Acondicionado

[166]

TU COCHE A GAS

AHORRA HASTA

UN 45%

COOPERATIVA AGRÍCOLA DEL MARQUESADO S. COOP. V.

C/ Maestro Torres Ruiz, 23 – 46195 Llobai (Valencia) – Telf. 96 255 04 34

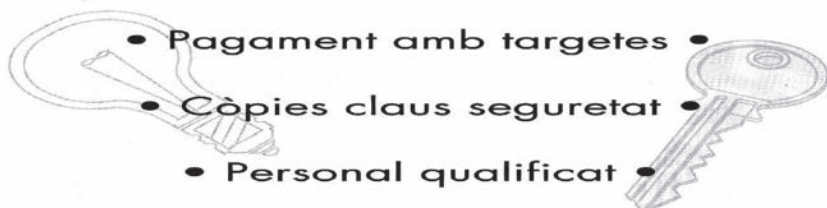
SERVICIOS PARA NUESTROS SOCIOS:

- Sección Hortofrutícola
- Sección Tienda Suministros
- Seguros Agrarios
- Sección Tractores
- Sección Almazara

ACI TROBARAS TOT EL QUE NECESSITES

- Esmolats cadenes motoserra •
- Atenció al client 962 553 014 •

- Pagament amb targetes •
- Còpies claus seguretats •
- Personal qualificat •

**Avinguda d'Alfarp, 20 - Tel. 962 553 014
CATADAU (València)**

Jorge Garcia

Fotografía

☎ 688287862 📷 jordi_estudio_fotografia 📌 Jordi Garcia

[168]

La Casona del Abuelo Enrique

Alojamiento Rural

*¡Felices
Fiestas!*

606.834.490

www.lacasonadelabueloenrique.com

lacasonadelabueloenrique@gmail.com

661500030

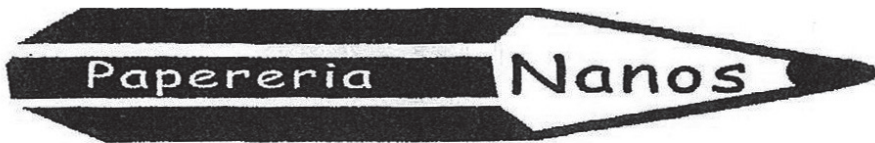
661500027

info@nicoflors.com

NicoFlors

Venda de material escolar i d'oficina
Enquadernacions, Fotocòpies, Plastificacions
Regals, Premsa i revistes

Avda. Ausias March, 39B - Tel. 962 550 407 • LLOMBAI

ASSEGUANCES

Lliso Martínez S.L. SEGUROS REALE

autos • vida • casa • empresa
comerç • salut • caçadors...

Avda. Ausias March, 39B - Tel. 962 550 407 • LLOMBAI

Tel.647647896

Avda Pais Valencià Nº/40

[170]

Peluquería PAV

Hombre - Mujer

UNISEX

C/ Gómez Ferrer, 1 - Tel. 962 550 330 - ALFARP

ROS STUDIO

GASTROBAR Y COCINA DE MERCADO

RESERVAS: 962990667/616783568

SANDU JOIERS

C/ Maestre Torres, 18
46195 Llombai
(València)

T. 96 255 09 35
M. 658 43 60 95
sandujoiers@gmail.com

C/ TEJAR N. 13 TEL. 962550462

[172]

LOS PRECIOS MÁS BAJOS

MÁS DE 35 AÑOS A SU SERVICIO

TALLERES "ROIG"

Mecánica - Electrónica
Electricidad - Plancha
Aire acondicionado
Diagnosis
Limpieza de vehículos

SERVICIO AGRIA

C/ Diputación, 5
Tel. 962 990 210
Móvil 623 016 069
46195 LLOMBAI (Valencia)

BAR

LLAR DELS JUBILATS

DESDEJUNIS I ESMORZARS POPULARS

625327883

C/ VALENCIA, Nº 21 AMB C/ PEIXQUERA

PERRUQUERIA DE HOME I DONA

**TEXTIL
i LLAR**

**MARÍA
DOLORES**

C/ Mestre Torres, 11 baix
46195 LLOMBAI

textillar@hotmail.com

Facebook:
TextillarMariaDolores

Tel. 96 299 04 29
Mòbil 695 554 538

bar
restaurant

Marquesat

Avda. Maestro Torres, 26

46195 LLOMBAI

Tel. **96 299 10 32**

SUPER Marquesat MARKET

Carretera alfarp, 3
46195 Ilombai

Horario
De Lunes a Domingo
Mañana 8:00 A 14:00
Tarde 17:30 A 21:00

BAR NELA

- ALMUERZOS
 - CENAS FINES DE SEMANA
- AVDA. PAÍS VALENCIÀ, 13

TEL. 642 665 061

CAFETERÍA HORNO TRADICIONAL
PANADERÍA PASTELERÍA

Marina
José Bisbal Osca

C/. Mayor, 11 - 46195 LLOMBAI (Valencia)
Tel. 96 255 05 80

Bones festes